

Eeri Hyrkkö juhlapuhujana Turussa:
Palveluita veteraaneille pitää kehittää ja parantaa (sivu 9).

SOTAVETERAANI KRIGSVETERANEN

N:o 3/2011 ■ Tarkastettu levikki 68 225 ■ Kesäkuun 15. päivänä 2011

Kansallisen veteraanipäivän pääjuhla kokosi 2600 juhluvierasta Turkuun. Tilaisuutta kunnioitti läsnäolollaan tasavallan presidentti Tarja Halonen puolisoineen.

Kouvolassa järjestettiin lentopallokisan 25. kerran. Kisojen suojelija, everstiluutnantti Markku Hutka palkitsemassa kouvolalaista Onni Sarilampea. Hän oli ainoa pelaaja ensimmäisessä ja viimeisessä kisassa.

**Veteraanipalkinto
kolmelle** sivu 3

**Suomen-poikien
juhla Luumäellä** sivu 4

**Naisjärjestön
sisarpäivät Turussa** sivu 7

**Onni Toljamo
vapaalle** sivu 10

**Kooste veteraanien
tärkeistä asioista** sivut 12-13

**Haastattelussa
sotaveteraani Väinö
Vilponiemi** sivut 14-15

**Jatkosota-sarja
jatkuu** sivut 16-23

**Aitoja rautasormuksia
saatavana** sivu 33

**Hengellisen työn
virikepäivät
Nokialla** sivu 34

Helsingissä 15. kesäkuuta 2011

Puoluejohtajat lupasivat tukea sotaveteraaneille

Tätä kirjoittaessani neuvotellaan tulevan hallituksen ohjelmasta. Portugalin tuki näyttää olevan päättäjiemme suurin huoli. Niin oli myös vaalikeskusteluissa. Monet kotimaan asiat jäivät eu-puheiden alle. Sotaveteraanien asiat eivät ylittäneet median uutiskynnystä. Se oli pettymys sotaveteraaneille ja heidän läheisilleen. Puolisoille, lapsille, lastenlapsille, ystäville ja liittomme tuhansille kannattajajäsenille.

Sotaveteraaniliitto pitää aktiivisesti yhteyttä puolueisiin, ehdokkaisiin ja mediaan. Lehtemme vaalinumero tarjosi puoluejohtajille palstatilaa. Näin kolme suurinta sotaveteraaneille lupasi.

Puheenjohtaja Jyrki Katainen: ”Kaikille veteraaneille tulee laatia yhdessä sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisen, veteraanin itsensä ja hänen niin halutessaan myös hänen läheistensä kanssa palvelutarpeen arviointi, jonka perusteella jokainen veteraani saa räätälöidyn palvelukokonaisuuden”.

Kataisen mukaan hallitusohjelmassa tulee huomioida veteraanien asema ja palvelut omana kohtanaan.

Puheenjohtaja Jutta Urpilainen: ”Avo- ja kotikuntoutuksen, joka perustuu katta-vaan, vuosittaiseen tarpeiden arviointiin, on otettava huomioon veteraanin yksilölliset tarpeet. Omassa kotiympäristössä asumisessa tarvitaan arjessa monenlaista

apua. Myös auttaja, puoliso, muu läheinen omainen tai hoitaja, tarvitsee tukea ja lepoa”.

Urpilainen painottaa, että hallitusohjelmassa on taattava riittävät resurssit veteraanien palveluiden ja toimeentulon turvaamiseksi.

Puheenjohtaja Timo Soini: ”Valtion veteraanikuntoutukseen myöntämiä määrärahoja tulee lisätä kolmella miljoonalla eurolla, koska määrärahat eivät tällä hetkellä riitä, vaan jää kuntien päätettäväksi, miten hyvin sotaveteraanit saavat kuntoutusta. Kuntoutuksen hakumenetelystä on siirryttävä terveystieteiden keski-ikästään 87-vuotiailta veteraaneilta hakumenetelystä”.

Soinin mielestä on yhteiskunnan velvollisuus huolehtia sotaveteraaneista eikä jättää asiaa pienten tukikorotusten tai palvelusetelijärjestelmän varaan.

Pidetään puoluejohtajien lupaukset esillä ja seurataan niiden toteutumista. Päätöstä sotaveteraanien riittävästä tukemisesta ei voi siirtää neljän vuoden päähän. Puolet noin 50 000 sotaveteraanista on silloin jo poissa ja yhteiskunnan kunnivelka heille jää maksamatta.

Erkki Heikkinen
Lehdistöneuvos, FM

Muutos on pysyvää

Sotaveteraanityö on viime vuosikymmenen aikana ollut monella tapaa muutoksessa ja muutos jatkuu. Haastetta on toimijoille ja tukijoille eikä vanhenevaa sotaveteraania saa unohtaa.

Vuonna 2001 sotaveteraaniyhdistysten puheenjohtajista 80 % oli varsinaisia jäseniä. Vuonna 2009 kolmannes puheenjohtajista oli varsinaisia jäseniä. Siitä osuus on edelleen laskenut.

Tehtävien hoitoon ei enää ole ollut halukkaita sotaveteraaneja. Onneksi laajassa, nuorempien kannattajajäsenten joukossa on ollut sopivia, päteviä ja halukkaita tekijöitä ja vastuunkantajia. Sotaveteraaneille järjestettyihin tilaisuuksiin osallistujien määrät ovat vähentyneet. Sil- ti tapahtuman järjestäminen vaatii lähes saman työpanoksen, järjestetäänpa tapahtuma pienelle tai vähän suuremmalle joukolle. Vasta kun voidaan jonkin tapahtuman järjestäminen lopettaa, vähenee tältä osin myös työ määrä.

Toukokuun lopulla järjestettiin Sotaveteraanien lentopallokisa 25. kerran. Kisaan osallistuvia joukkueita oli enää kolme. Liiton liikunta- ja kisatoimikunta linjasi jo aiemmin, että lentopallokisoja järjestetään niin

pitkään, kun on vähintään neljä jouk- kuetta kisaamassa. Näin lentopalloki- sat jäivät historiaan. Sama muutos on ollut parissa muussakin lajissa. Hiih- to lienee viimeinen laji ja se voi jatkaa muutamien vuosien ajan. Kisoja eikä muutakaan toimintaa järjestetä, ellei- vät sotaveteraanit, heidän puolisonsa ja leskensä osallistu niihin.

Suurelle yleisölle ja tukijoillemme on jatkossa kyettävä kertomaan, että sotaveteraanien hyväksi tehdään vielä vuosia työtä ja että työ tarvitsee tukea. Vetovastuu vain on vaihtunut. Teh- dään samaa työtä kuin aikaisemmin- kin, mutta nuoremmat tekevät sen.

Mikä tehtävä kestää pisimpään? Sotaveteraaniliitto, piirit ja yhdis- tykset ovat tulevaisuussuunnitel- massa sitoutuneet tukemaan so- taveteraaneja, heidän puolisoitaan ja leskiään niin kauan, kun heillä on tuen tarvetta. Tämä tehtävä jatkuu vielä 2020-luvulla. Konkreettisesti ja pienimmillään tämä tuki tarkoit- ta, että veteraaniin pidetään yhteyt- tä ja kysymällä, voimmeko jotenkin auttaa. Yhteyden pitäminen mones- ti yksinäiseen sotaveteraaniin onkin parasta tukitoimintaa.

Markku Seppä

Puolustusvoimien lippujuhlan päivän paraati järjestettiin Rovaniemellä. Ohimarssin ottivat vastaan Maa-voimien komentaja, kenraaliluutnantti Ilkka Aspara, Suomen Sotaveteraaniliiton puheenjohtaja Aarno Strömmer ja Rintamaveteraaniliiton puheenjohtaja Onni Toljamo. Veteraanijärjestöjen lippulin- nan johtajana toimi Lapin Sotaveteraanipiirin toiminnanjohtaja Martti Koskela. Kuva: Pekka J Heikkilä

Sotaveteraaniliiton toimisto on suljettu 11. – 29.7. henkilökunnan lomien vuoksi.

Kesä-, heinä- ja elokuussa liiton toimisto on avoinna perjantaisin kello 8.30 – 15.00, muina päivinä kello 8.30 – 16.00.

Tarvittaessa voitte ottaa yhteyttä: toiminnanjohtaja Markku Seppä puh. 0400 921 332 tai sosiaalisihteri Anni Grundström puh. 040 822 3998

Henkilökunta toivottaa lehtemme lukijoille aurinkoista kesää.

Veteraanipalkinnot kolmannen kerran

Tämän vuoden Veteraanipalkinnon saajat julistettiin 27. huhtikuuta. Veteraanipalkinto annetaan tunnustuksena poikkeuksellisen merkittävästä pitkäaikaisesta työstä veteraanien hyväksi.

Palkinnon suuruus on 2 000 € ja tänä vuonna sen saivat:

Opettaja Matti Aalto Hämeenlinnasta

sotiemme veteraanien tukihenkilönä ”veteraania ei jätetä” -hengessä tehdystä pyyteettömästä ja esimerkillisestä työstä.

Aalto (s. 1948) on vuodesta 1994 lukien toiminut sotaveteraanien tukihenkilönä ja vapaaehtoisauttajana: käynyt lu-

kemassa veteraaneille lehtiä veteraanikodissa ja ulkoiluttanut pyörätuolissa olevia.

Piirityönjohtaja Taito Löfbacka Ylivieskasta

esimerkillisestä ja suuriarvoisesta työstä varojen hankkimiseksi sotaveteraaniveljien ja -sarien avustamiseksi.

Löfbacka (s. 1920) on vuodesta 1982 organisoinut rautaromun keräyksen ja vuosittaisella 200 tonnin rautaromun myynnillä hankkinut merkittävää tuloa Ylivieskan sotaveteraaniyhdistykselle. Hän on organisoinut myös paikallisen Sotaveteraanin Joululehden ilmoitushankinnan ja näin vaikuttanut keskeisesti piirin varainhankintaan.

Vanhempi konstaapeli Jouni Rainto Espoosta

sotiemme veteraanien muistoa kunnioittavasta esimerkillisestä vapaaehtoisesta työstä sekä kentälle jääneitä etsittäessä että

Ylivieskassa luovutettiin veteraanipalkinto Taito Löfbackalle 2. toukokuuta. Vasemmalta Keski-Pohjanmaan Sotaveteraanipiirin toiminnanjohtaja Seppo Yli-Norppa, puheenjohtaja Matti Isomaa, I varapuheenjohtaja Mauno Jämsä, Taito Löfbacka ja Ylivieskan Sotaveteraanien puheenjohtaja Erkki Kangaskortet, Ahti Sirkiä ja Aarno Strömmer.

veteraaneja viimeiselle matkalle saatettaessa.

Rainto (s. 1934) on vuodesta 1996 organisoinut Espoon Sotaveteraanien havuseppeletönnän ja itse laskenut 1200 tilaisuudessa seppeleen. Hän on ollut 1990-luvun alusta lukien kymmenillä matkoilla etsimässä ja hakemassa kentälle jääneiden jäänteitä.

Palkittavat ovat omalla esimerkillään näyttäneet, miten veteraanien elämässä voidaan toteuttaa vanhaa asennetta, että veljeä ei jätetä ja heikomasta pidetään huolta. Palkittuja ovat ehdottaneet maamme neljä veteraanijärjestöä ja heidän valintansa on vahvistanut Kaatuneiden Muistosäätiön hallitus.

Veteraanipalkinnon saajat (vas.) Jouni Rainto Espoosta ja Matti Aalto Hämeenlinnasta. Palkinnot jaettiin Helsingissä Sotaveteraaniliiton valtuuston kokouksen aluksi 5. toukokuuta.

Vapaudenristin Ritarikunta on myöntänyt kunniamerkkejä 4.6.2011 seuraaville henkilöille:

VR 1 rintatähden ja miekkojen kera
kenraaliluutnantti Ilkka Erkki Sakari Aspara

VR 1 miekkojen kera
lippueamiraali Georgij Alafuzoff
kenraalimajuri Juha Heikki Holma (12.5.2011)

VR 2 miekkojen kera
eversti Kim Erkki Akseli Jäämeri
eversti Pekka Juhani Toveri

VR 3 miekkojen kera
majuri Mikko Kristian Kurko
majuri Timo Tapio Liene
everstiluutnantti Seppo Emil Lindén
komentajakapteeni Mika Sakari Raunu
everstiluutnantti Pasi Tapio Välimäki

VR 4 miekkojen kera
yliluutnantti Patrick Anders Bertelson Bagge
luutnantti Efosa Eelis Erharuyi
kapteeniluutnantti Heikki Johannes Harinen

yliluutnantti Ossi Samuli Hilden
kapteeni Jussi Keskitalo
kapteeni Mikko Juhani Kuokka

VM 1
ylivääpeli Pekka Yrjö Anssi Jylhä
ylikersantti Jarno Esa Kainulainen
ylirajavartija Mika Emanuel Kouri
alikersantti Mika Jarmo Tapani Orkola
kersantti Ossi Kristian Viemerö

VR am 1
sihteeri Gülzar Bedretdin

VR am 2
varastonhoitaja Erkki Olavi Nieminen

Neuvottelukunta pohti tulevaisuutta ja perinnetyötä Helsingissä

Neuvottelukunnan kokous pidettiin Helsingissä 3.5. Puheenjohtajana toimii Jukka Viinanen ja varapuheenjohtajiksi valittiin vuosille 2011-2012 Irmeli Lemberg ja Jukka Paarma.

Tammenlehvän Perinne- liiton toiminnanjohtaja Pertti Suominen alusti aiheesta ”Kehittyvä perinnetyö”, yhteistyön näkökulmasta Suomen Sotaveteraaniliiton kanssa. *Veteraanien perintö on kertomus uhrautuvaisuudesta, sitkeydestä, lähimmäisen huomioonottamisesta, velvollisuudentunnosta ja tulevaisuudenuskosta* ”(Perinnetyön adressi 27.4.2005)

Jäsenet pohtivat perinnetyön kannalta sitä, millainen Suomi on vuonna 2020 ja mikä on se kohderyhmä, millä saadaan viesti kulkemaan ja sotiemme veteraanien perinne säilymään. Liiton tärkein tehtävä on edelleen veteraanien, heidän puolisojensa ja leskiensä parissa tehtävä huoltotyö. Liiton kenttäorganisaatio on kuitenkin vahvasti mukana perinnetyön suunnittelussa siten, että aikaan muutos tapahtuu hallitusti siirryttäessä perinneai- kakauteen.

Anni Grundström

Asioita voidaan käsitellä leppoisasti hyvässä yhteishengessä. Neuvottelukunnan jäsenistä kuvassa vasemmalta Hannes Berner, liiton puheenjohtaja Aarno Strömmer, Pentti Kuronen, Jukka Paarma, Pekka Paatero ja Erkki Puumalainen.

Vapauden viesti

SANA

Itsenäisyyspäivänä vuonna 2000 sotaveteraanijärjestöt antoivat Suomen lukioille pella-vakankaalle painetun ja koivusta tehdyn viestikapulan sisälle käärityn Vapauden viestin.

Viesti alkaa historiallisella selonteolla: ”Suomi oli lähes 100 vuotta Ruotsin vallalla ja yli 100 vuotta Venäjän alamainen. Vuodesta 1917 Suomi on ollut itsenäinen, suomalaistan oma maa. Marraskuussa 1939 Suomi joutui väkivaltaisen hyökkäyksen kohteeksi. Yksimielinen kansa ei taipunut. Ensin talvisodassa, sitten vuosia kestäneessä jatkosodassa maa säilytti itsenäisyytensä. Itsenäisyyden hinta oli kallis: 91 000 kaatunutta, yli 280 000 haavoittunutta ja yli 400 000 kotinsa menettänyttä.”

Vieraillessaan eräissä luki-ossa ja Vapauden viestiä luovuttaessaan sotarintamalla ollut veteraani kertoi, miten hän itse oli ollut vain muutamia vuosia vanhempi kuin nämä lukiolaiset. Opiskelu oli alullaan, elämä oli täynnä valoisia suunnitelmia. Kutsu talvisotaan syrjäytti kaikki omat unelmat, halu puolustaa kotia, uskontoa ja isänmaata meni kaiken muun edelle. Piti puolustaa sitä, mikä oli meidän.

Kiitollisena hän totesi, etteivät he taistelleet turhaan. Viisi vuotta isänmaan puolesta taistellessa antoi meille vapaan isänmaan ja kaiken sen, mikä on meille kallista. Sotaveteraanin iltarukouksessa toistui kolme kiitoksen aihetta. Ensimmäisenä tietoisuus siitä, että saan elää, viimeisen iltahuudon aika ei ollut vielä tullut. Toiseksi kiitän, että minulla on leipää.

Kyllikki Falbén

Sodan vaikeimpina vuosina ei ollut aina kylliksi ruokaa, ei edes leipää. Nythän meillä on. Kolmanneksi kiitän, että saan mennä omaan sänkyyni peiton alle nukkumaan. Sodassa oli vain teltta, havupatja tai korsun laveri ja repu päänalusena.

Sotiemme veteraanit haluavat tällä Vapauden viestillä kertoa Suomen nuorisolle ne tosiasiat, mitä sota oli ja mitä se meiltä vei. Toivomme hartaasti, ettei teidän tarvitse koskaan kokea sitä, mitä me koimme. Me pyydämme siihen teille ja koko Suomen kansalle Korkeimman tukea ja siunausta ja sitä samaa varjelusta, mitä me koimme sodan päivinä.

Viesti jatkuu: ”Silloin, kun me nykyiset sotaveteraanit olimme nuoria, meidän tunnuslauseemme oli: Veljeä ei jätetä. Tämän viestin myötä me haluamme jättää yhä uusille sukupolville vetoomuksen: Nuoria ei unohdeta.

Toivomme ja uskomme, että tämä viesti siirtyy joka vuosi ylimmiltä kouluikäluokilta seuraavalle, niin kuin isänmaamme vapauden vaaliminen on kulkenut vahvana verenperintönä väistyvältä sukupolvelta nousevalle.

Nuorisossa on itsenäisen maan, vapaan kansan tulevaisuus. Pitäkää huolta maanpuolustustahdon säilymisestä, puolustusvoimista ja omasta fyysisestä kunnostanne.”

Suomen-poikien juhla Luumäellä

Luumäellä paljastettiin JR 200 muistomerkki 19.8.1991. Muistomerkkin paljastamisen 20-vuotisjuhlaa vietetään 27.8.2011.

Elokuun 27. päivänä koontuvat Suomen-pojat, heidän tukijansa ja ystävänsä Luumäelle muistelemaan 20 vuotta sitten tapahtunutta JR 200 muistomerkkin paljastamista. Paikalle odotetaan satoihin nousevaa vierasjoukkoa. Suomen-poikia paikalle on lupautunut tulemaan 30. Samoin virolaisen perinyhdistyksen väkeä saapuu ainakin saman verran.

Juhlapäivä alkaa lauantaina klo 10.00 kunniakäynnillä

sankarihaudalla. JR 200 muistomerkillä kokoonnutaan klo 11.00. Mäntykodin palvelutalossa on mahdollisuus ruokailuun 11.30-13.00.

Kunnantalolla on esillä Suomen-poikia esittelevä valokuvanäyttely lauantaina 10.45-19.00.

Koulukeskuksen juhlassa pidettävä päiväjuhla alkaa klo 14.00. Tuntia ennen on kahvitarjoilu koulukeskuksen ruokalassa. Juhlapuheen pitää kenraalimajuri Jukka Penna-

nen. Musiikista vastaa Viron puolustusvoimien soittokunta ylikapellimestari Peeter Saanin johdolla.

Luumäen kunnantalon osoite on Linnalantie 33, Taavetti

Luumäen koulukeskuksen osoite on Koulutie 4, Taavetti

Raul Kuutman kirjan julkistaminen

Raul Kuutma on kirjoittanut kirjan *Kaksikymmentä vuotta Viron-Suomen sillalla*. Kirja julkaistaan elokuun loppupuolella ja sitä on saatavana koulukeskuksessa juhlapaikalla. Raul Kuutma on ollut rakentamassa siltaa ja kirjassa esitellään laajasti suomalaisten ja Suomen-poikien yhteistoiminnan rakentamista.

Valtuusto kokoontui

Valtuuston kokouspäivää johdatteli liiton puheenjohtaja Aarno Strömmer.

Kokouspäivän alussa valtuutetut keskustelivat (vas.) Paavo Köngäs Kemistä, Heikki Talvela Tuusulasta ja Väinö Vilponiemi Porista.

Suomen Sotaveteraaniliiton valtuusto kokoontui kevätkokoukseen Helsingissä 5. toukokuuta. Kokoukselle esiteltiin liiton tilinpäätös vuodelta 2010, joka sisälsi tuloslaskelman, taseen, toimintakertomuksen ja tilintarkastuskertomuksen. Valtuusto vahvisti tilinpäätöksen ja myönsi vastuuvapauden tilivelvollisille.

Liiton vuoden 2010 tulot olivat 1 966 099,61 €, liiton kulut 2 273 973,58 €. Avustuksia liitto myönsi 1 130 873,79 €. Liiton tase oli 1 737 113,47 € ja tulos -8 837,97 €

Keskustelutilaisuus aamupäivällä

Kokouspäivä aloitettiin Kaatuneiden Muistosäätiön myöntämän kahden veteraanipalkinnon luovuttamisella. Liiton tulevaisuussuunnittelun tämänhetkisestä tilasta kertoi hallinnon rakenneryhmän puheenjohtaja Finn-Göran Wennström.

Rintamaveteraaniliitto uusi johtonsa

Rintamaveteraaniliiton Laukaalla 8. kesäkuuta pidetyssä XXV liittokokouksessa valittiin liiton puheenjohtajaksi ministeri Matti Louekoski (70) Helsingistä ja val-

tuuston puheenjohtajaksi kenraaliluutnantti Antti Simola (68) Tuusulasta. Toimikausi on seuraavaan kahden vuoden kuluttua pidettävään liittokokoukseen asti. Valinnat olivat yksimielisiä.

Suomen Sotaveteraaniliitto onnittelee uusia puheenjohtajia ja toivoo rakentavan työn sotiemme veteraanien hyväksi jatkuvan.

Sotainvalideilla jatkaa Juhani Saari

Sotainvalidien Veljesliiton Kuopiossa pidetyssä 62. liittokokouksessa valittiin liiton ja valtuuston puheenjohtajana jatkamaan varatuomari Juhani Saari (64) Helsin-

gistä. Valinta oli yksimielinen.

Suomen Sotaveteraaniliitto onnittelee valittua puheenjohtajaa ja toivoo rakentavan työn sotiemme veteraanien hyväksi jatkuvan.

Onnittelemme

Veikko Talvi 100 vuotta

Kahden sodan veteraani, opetusneuvos Veikko Talvi täyttää 100 vuotta 21.6. Kouvolassa. Vuonna 1932 ylioppilaaksi valmistunut Veikko Talvi oli perustamassa Kymenlaakson Osakuntaa vuonna 1933. Suoritettuaan filosofian kandidaatin tutkinnon 1938 hän toimi lehtimiehenä Sippolasessa, Kouvolassa ja Valkeakoskella. Eläkkeelle hän jäi Kymi Oy:n tiedotuspäällikön toimesta.

Talvi oli ennen kaikkea historioitsija. Hänen kymmestä tutkielmistaan laajin on vuonna 1953 julkaistu Kouvolan historian I osa.

Maisteri Talvi sai opetusneuvoksen arvonimen jo Kymi Oy:n tiedotuspäällikkönä ollessaan.

Talvisodan taisteluissa Talvi toimi joukkueenjohtajana. Jatkosodassa hän oli ensin II/ JR 25:n adjutant-

ti ja sodan loppuvaiheessa Pohjois-Kymenlaakson Suojeluskuntapiirin adjutantti ja valistusupseeri. Kapteeni Talven kunniamerkit: VR 3, VR 4 (2) ja molempien sotien muistomitalit.

Päivänsankarin kunniaksi on 21.6. kahvitilaisuus Kainisnurmen Palvelukeskuksessa klo 14-16.

Erkki Vitikainen

Uno Järvelä 85 vuotta

Suomen Sotaveteraaniliiton Viron yhdistyksen puheenjohtaja Uno Järvelä täyttää 85 vuotta 20. kesäkuuta Tallinnassa. Elämäntyönsä emeritusprofessori Järvelä teki musiikin parissa. Hän valmistui Tallinnan konservatoriosta professori Gustav Ernesaksin oppilaana vuonna 1952. Uno Järvelän ura huipentui Viron Musiikki- ja Teatteriakatemian professorina ja kuorolauluosaston johtajana. Hänen johtamistaan monista kuoroista on suomalaisille tullut tutuimmaksi Suomen-poikien mieskuoro, joka perustettiin 1991. Kuoro lopetti varsinaisen konsertoimisensa vuonna 2005 lähes 15 vuoden toiminnan jälkeen, mutta kuoron jäseniä osallistui 14.3.2010 sotaveteraanikuorojen suurkonserttiin Helsingin Jäähallissa.

Suomen-poika Uno Järvelä sai sotilaan peruskoulutuksen Porokylässä ja Taavetissa. Tuolloin 17-vuotias nuorukainen osallistui JR 200:n riveissä Kannaksen torjuntataisteluihin kesä-elokuussa

Viipurinlahdella ja Vuoksella. Sotilaallisista ansioistaan hänet ylennettiin korpraaliksi ja palkittiin 2. luokan vapaudenmitalilla. Suomenpoikien hyväksi tekemästään työstä Järvelälle on vuonna 2002 myönnetty Suomen Valkoisen Ruusun 1. luokan ritarimerkki.

Suomen Sotaveteraaniliiton Viron yhdistyksen hallituksen jäsenenä Uno Järvelä on toiminut vuodesta 1993 ja yhdistyksen puheenjohtajana vuodesta 2000.

Finn-Göran Wennström

Eino Rautiainen 100 vuotta

Eino Rautiainen syntyi 17.8.1911 Äänekoskella. Hänet tunnetaan paperialan ammattilaisena. Hän palveli paikallista paperiteollisuutta yhteensä 52 vuotta. Ennen sotia hän kävi läpi paperiprosessin monet eri tehtävät aina koneenhoitajaan asti. Sotien jälkeen hän jatkoi samassa yhtiössä invaliditeetistä johtuen trukinkuljettajana jäädessä eläkkeelle 1976.

Hän toimi talvisodassa taistelulähettiläänä ja tähtystäjänä 8./JR 28:ssa Taipaleessa. Jatkosodassa Eino toimi konekivääriampujana

JR 50:ssä. Hänen sotatiensä kulki mm. Lehtomäen, Prolanvaaran ja Hännänlammen kautta Hautavaaraan, jossa hän haavoittui 20.8.1941 erittäin vaikeasti. Hänellä oli hyvää onnea päästä Tukholman Karoliiniseen sairaalaan hoitoon.

Eino on palkittu monilla sodanajan ja sodanjälkeisillä kunniamerkeillä. Hän viettää tyytyväisenä vanhuuden päiviään Sotainvalidien sairaskodissa Jyväskylässä ja on ikäänsä nähden hyvin pirteässä kunnossa.

Markku Louekari

Toivo Anttila 100 vuotta

tää 100 vuotta kesäkuun 21. päivänä Hollolan Salpakankaalla. Koko elämäntyönsä hän on tehnyt maatalouden parissa.

Toivo Anttila suoritti asevelvollisuutensa Viipurissa Huoltopataljoona 2:ssa, jossa hän kävi aliupseerikoulun. Vuosina 1928-1931 hän oli Hollolan suojeluskunnan jäsen, jolloin hän suoritti järjestön pioneerikurssin.

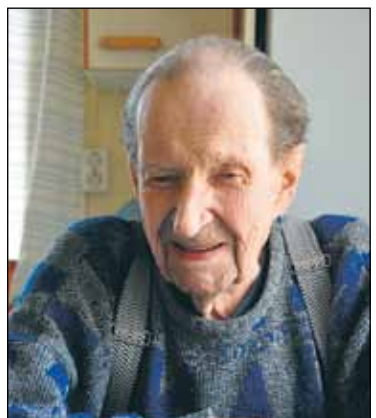
Kesällä 1939 Toivo Anttila osallistui Karjalan kannaksen linnoitustöihin. Hänelle on myönnetty VM1 ja VM2. Osuusmeijeritoimintaan liitty-

vistä luottamustoimista hänelle myönnettiin Pellervo-seuran hopeinen Gebhard-mitali.

Jatkosodan kynnyksellä Toivo Anttila avioitui Kyllikki Kinnarin kanssa. Heille syntyi kaksi lasta. Kyllikki ja Toivo Anttila muuttivat vuonna 1997 Hollolan kuntakeskukseen. Hollolas- sa Toivo Anttila on osallistunut sotaveteraanitoimintaan, mistä hänelle on myönnetty Sotaveteraanien ansioristi.

Markku ja Kalevi Anttila
Kuva: Kari Mustonen

Toivo Aaltonen 100 vuotta

Säkylän kunnan vanhin asukas, sotaveteraani ja –invalidi Toivo Aaltonen täytti 100 vuotta 9. toukokuuta.

Kotitalossaan Säkylän Katinhännässä yksin asuva Aaltonen on pirteä vanhus. Lääkärissä hän ei ole käynyt kymmenen vuoteen. Myöskään lääkepurkkeja ei ole tarvinnut tähän mennessä suuremmin avalla. Riittää, kun pitopalvelun tyttöjen ruokahuolto pelaa, pyykki pestään ja kotisairaanhoido käy kerran viikossa rasvaamassa rintamalla menetetyt jalan tynkää.

Päivittäistä ajanvietettä Yläneen Nummijalla syntynyt tervaskanto ammentaa Raimo-poikansa säännöllisistä vierailuista. Ajankohtaisista asioista veteraani pysyy perillä lehtiä lukemalla sekä radion ja television ohjelmatarjontaa tiiviisti seuraamalla. Turusta aikoinaan hankittu huuliharppu soi myös edelleen komeasti. Toivo Aaltonen menetti jalkansa Suunujoen asemalla astuttuaan miehistövaunusta suoraan miinaan. Vaikeasta sotavammastaan huolimatta Aaltonen teki pitkän ja monipuolisen työuran mm. Säkylän sokeritehtaan perustamistöissä sekä varastomiehenä Värtsilän telakalla. Eläkkeelle hän jäi Huovrinteen varuskunnan lämmitäjän tehtävästä.

Teksti: Jarmo Metsänranta
Kuva: Pia Mattila-Lonka

Kirsti Pekari 70 vuotta

Ruotsin Sotaveteraanipiirin sihteeri Kirsti Pekari täyttää 70 vuotta 14. kesäkuuta. Hän on syntynyt 14.6.1941.

Piirin sihteerin tehtävässä hän on ollut vuodesta 2008 jäätyään eläkkeelle Outokumpu Oyj:stä. Tehtävissään Kirsti on tunnollinen ja hyvässä yhteistoiminnan hengessä toimiva henkilö.

Suomen Sotaveteraaniliitto ja sen Ruotsin piiri onnittelevat Kirstiä merkkipäivänä ja toivottavat terveyttä sekä jaksamista työssä sotiemme veteraanien hyväksi.

Heikki Lirberg

Kuolleita

Sulo Rantavaara 1920 – 2011

Pirkanmaalla tunnettu veteraanityön uranuurtaja Sulo Rantavaara nukkui pitkällisen sairauden jälkeen Kangasalla 10.5.2011.

Sulo Rantavaara syntyi Ikaalisissa. Hän liittyi partioon, sotilaspoikiin ja suojeluskuntaan. Nuoruusvuodet kasvattivat Sulo Rantavaaran maanpuolustustahtoa ja rakkautta isänmaahan.

Talvisodan hän palveli Ikaalisten palokunnassa. Kesällä 1940 hänet kutsuttiin armeijaan, jossa koulutettiin ensin jalkaväkimieheksi, mutta pian hän sai siirron Autokomppaniaan Helsinkiin. Sieltä hänen tehtävänsä johti rintamalle Sairasautokomppaniaan, jossa hän palveli jatkosodan loppuun saakka.

Sodan päätyttyä Sulo Rantavaara opiskeli metallialaa ja toimi yrittäjänä. Myöhemmin hän koulutti itsensä valokuvaajaksi ja perusti 1961 valokuvausliikkeen Kangasalle.

Sulo Rantavaara toimi Kangasalan Sotaveteraanien puheenjohtajana 27 vuotta alkaen 1971. Samaan aikaan hän oli Pirkanmaan Sotaveteraanipiirin puheenjohtajana 21 vuotta. Suomen Sotaveteraaniliiton hallitukseen hän kuului 13 vuoden ajan. Mittavasta työstään Sulo Rantavaara kutsuttiin Pirkanmaan Sotaveteraanipiirin ja Kangasalan Sotaveteraanien kunniapuheenjohtajaksi.

Kangasalan Sotaveteraanien toiminta oli hänen johdolla monipuolista, oli varainkeräystä, talkoita ja oltiinpa veteraanien asemaa kohentamassa mielenosoitusmarssilla Helsingissä. Yhteistyö Rintamamiesveteraanien kanssa alkoi hänen puheenjohtajakaudella. Yhteistyö reserviläisjärjestöjen kesken sai myös sinetin, kun velvoitesopimus veteraaniperinteen säilyttämisestä ja vaalimisesta allekirjoitettiin.

Vahva isänmaallisuuden henki ja itsenäisyyden kunnioittaminen sekä sen puolustaminen olivat hänen perheessään ja teoissaan voimakkaasti esillä. Vielä viimeisinä vuosinaan Sulo Rantavaara osallistui sotaveteraanien tilaisuuksiin ja käytti mielellään niissä puheenvuoroja.

Sydämissämme ja ajatuksissamme elää luja ja valoisa muisto sotaveteraani Sulo Rantavaarasta.

Ansioistaan sotaveteraani ja maanpuolustustyöstä Sulo Rantavaaralle on myönnetty useita kunniamerkkejä mm. VR 4, SLR sekä Sotaveteraanien kultainen ansioristi.

Sulo Rantavaara jäivät kaipaamaan puoliso, neljä lasta perheineen sekä laaja sukulaisen, ystävien ja tuttavien joukko.

Risto Mattila

Tallinnassa vietettiin kansallista veteraanipäivää

Suurlähettiläs **Alexi Härkönen** ja puolisonsa **Taru Härkönen** järjestivät 28.4. vastaanoton viime sodissamme taistelleille Suomenpojoille. Heitä oli saapunut tilaisuuteen runsaat 50 henkeä. Suurlähettiläsparin lisäksi tilaisuutta isännöivät puolustusasiamies, everstiluutnantti **Erkki Pekonen** puolisonsa **Nina Nordströmin** ja avustajansa **Ari Harjulan** kanssa.

Suurlähettilään toivotettua päivän arvovieraat tervetulleiksi tarjolla oli runsassisältöinen buffet, jota veteraanit saivat nauttia katetuissa pöydissä leppoisasti istuen.

Lämminhenkisen juhlapu-

heen piti kenraaliluutnantti **Hannu Herranen**. Hän kertoi kuulijoille, että hänen isoisänsä oli talvisodan veteraani, isänsä jatkosodan veteraani ja hän itse tehnyt elämäntyönsä rauhan vallitessa veteraanisukupolven meille nuoremmille perinnöksi jättämässä vapaassa isänmaassa.

Tervehdyksensä tilaisuudessa esitti Varsinais-Suomen Sotaveteraanipiirin toiminnanjohtaja **Osmo Suominen** ja allekirjoittanut Suomen-poikien perinneyhdistyksen edustajana.

Nyyrikki Kurkivuori

Mannerheimin muistolaatta paljastettiin Sveitsissä

Suomen Marsalkka C.G.E. Mannerheimin muistolaatta paljastettiin lauantaina 21.5. Valmont'n klinikalla Montreux'ssa Sveitsissä. Laattahankkeen toteuttivat yhteistyössä Suomen Sveitsin suurlähetystö, sveitsiläis-suomalainen upseeriyhdistys, Mannerheimin muistoesätiö, Montreux'n kaupunki, Valmont'in klinikka ja Suomen Luganon kunniakonsuli. Juhlavaan tilaisuuteen osallistui yli 150 henkilöä.

Jätettyään tasavallan presidentin tehtävät 1946 marsalkka vetäytyi Sveitsiin, missä hän asui lähinnä Montreux'ssa Valmont'in klinikalla. Marsalkka Mannerheimin kuoli 28.1.1951 Lausannes-
sa Sveitsissä.

Mannerheimin muistoa kunnioitetaan Sveitsissä vuosittain myös kesäkuun ensimmäisenä lauantaina. Tämä tilaisuus järjestetään Genev-järven rannalla Montreux'ssa, jossa on jo vuonna 1955 Mannerheimille pystytetty muistopatsas.

Paljastustilaisuus kokosi paikalle arvokkaan yleisön

Paljastustilaisuus alkoi avausnauhan leikkuulla, jonka suorittivat suurlähettiläs **Alpo Rusi** ja Montreux'n kaupunginjohtaja **Pierre Salvi**. Tämän jälkeen muistolaatalle laskettiin Sveitsin ja Suomen värien mu-

kaan kootut kukkalaitteet.

Suurlähettiläs Rusi korosti puheessaan Mannerheimin monipuolista uraa kansakunnan eheyttäjänä, sotien ylipäällikkönä ja humanitäärisen työn edistäjänä. "Mannerheim oli ennen kaikkea eurooppalainen valtiomies". Kaupunginjohtaja Salvi toi esille Mannerheimin suuren arvostuksen, jota marsalkka nauttii Sveitsissä ja etenkin Montreux'ssa. Sveitsiläis-suomalaisen upseeriyhdistyksen puheenjohtaja eversti **Luc Monnier** korosti Mannerheimin merkitystä suomalaisen tahdonlujuuden esikuvana. Sveitsin maavoimien komentaja, kenraaliluutnantti **Dominique Andrey** loi puheessaan katsauksen Mannerheimin sotilasuraan. Mannerheimin perinnesäätiön puheenjohtaja, kenraalimajuri **Sami Sihvo** nosti esille Mannerheimin merkityksen suomalaisen puolustustahdon lu-

jittajana. Suomen Marsalkka Mannerheimin perinnesäätiön kunniapuheenjohtaja, kenraaliluutnantti **R.W.Stewen** sekä puolustusvoimien komento-päällikkö, prikaatikenraali **Sakari Honkamaa** kunnioittivat tilaisuutta läsnäolollaan puolisoidensa kanssa.

Kutsuvieraslounaalla aikalaisen kertomuksia

Muistolaatan paljastustilaisuuden jälkeen nautittiin suurlähetystön ja Montreux'n kaupungin tarjoama lounas marsalkka Mannerheimin suosikkiravintolan hotelli Victorian terassilla. Lounaan aikana kuultiin mm. sodan ajan tiedustelupäällikön ja Mannerheimin todellisen luottomiehen, eversti **Aladar Paasosen** Strasbourgissa asuvan pojan, **Henry Paasosen** pitämä puhe. Henry Paasonen korosti, miten Mannerheim aidosti rakasti kotimaataan ja suomalaisia sotilaita, mitä ei aina ole oikein ymmärretty. Hänen isänsä, Aladar Paasonen, kirjoitti Mannerheimin kanssa tämän muistelmia Montreux'ssa.

Teksti ja kuva: Janne Kosonen

Muistolaatan paljastustilaisuuden yleisöä.

Käy katsomassa Sotaveteraaniliiton internet-sivut ja verkkokauppa.

www.sotaveteraaniliitto.fi

”Yhdessä kulkien – toisiamme tukien”

Suomen Sotaveteraaniliiton Naisjärjestön 21. sisarpäivät järjestettiin tänä vuonna yksipäiväisenä tapahtumana 26.4. Euroopan kulttuuripääkaupungissa Turussa. Joka toinen vuosi ovat sisaret vuodesta 1971 lähtien kokoontuneet sisarpäiville. Turku oli jo kerran aiemminkin, vuonna 1991 päivien pitopaikkana. Tällä kerralla ajateltiin, että sisarpäivät ikään kuin jatkuisivat seuraavana päivänä Turussa vietettävillä Kansallisen veteraanipäivän valtakunnallisilla juhlallisuuksilla. Sisarpäivän tilaisuuksiin Turun Messu- ja Kongressikeskuksessa osallistui 700 henkeä.

Tervehdysmenoissaan Naisjärjestön puheenjohtaja **Pirkko Kuorehjärvi** tähdensi sisarten merkitystä sodan ja maan jälleenrakentamisen aikana. Nyt tarvitaan nuorempien apua työmme jatkamisessa. Hän totesi myös, että nämä sisarpäivät ovat valtakunnallisena tapahtumana viimeiset. Sisarten ikääntymisen vuoksi tulee harkittavaksi alueellisten sisarpäivien järjestäminen.

Turun Sotaveteraanilaulajat esittivät lähes 40 miehen voi-

mallalla **Samuli Hakkaraisen** johdolla sodan ajan naisille omistettun laulun *Kodin vartijat ja Niin minä neitonen sinulle laulan*.

Juhlapuheen piti valtioneuvos **Riitta Uosukainen**. Hänen puheensa otsakkeena oli *Vuosisadan rakkaustarina*.

- Riitta Uosukainen korosti sodan ajan naisten merkitystä sekä sotatoimialueella että kotirintamalla. Ilman naisia Suomi ei olisi selviytynyt sodasta. Naisten tuli osallistua lähes kaikkeen työhön ja toimintaan kotirintamalla. Sotatarviketeollisuutemme olisi lamaantunut ilman naisten työpanosta. Se auttoi vapautamaan teollisuudesta 40 000 sotilasta. Lisäksi noin 30 000 naista työskenteli jo entuudestaan sotaponnistuksia tukeessa teollisuudessa. Naisten vastuulle jäivät tietenkin lasten kasvatusta ja huolehtiminen vanhuksista; kaikki arjen työt vaativat naistekijänsä.

Tervehdyksiä esittivät puheenjohtaja **Aarno Strömmer**, komentaja **Kari Mäkinen** ja kaupunginjohtaja **Aleksi Randell**.

Laivaston soittokunta esiin-

tyi juhlassa musiikkikomentajakapteeni **Timo Kotilaisen** johdolla.

Juhlan toinen osa jatkui kevyemmissä merkeissä. Matruusi **Juhani Kotilaisen** säestyksellä kaikuivat salissa yhteislaulut.

Vanhustyön tutkijan, professori **Vappu Taipaleen** esitelmä *Suomalainen nainen on uskomaton* herätti ihastusta sisarten joukossa. Hän kertoi mm. tutkimuksesta ”Gamla kvinnor i Norden”. Siinä nousivat suomalaiset naiset erityisesti esille. He olivat kokeneet sodan. Muut pohjoismaiset naiset valittivat enemmän kuin suo-

malaiset. Suomen naiset eivät ehkä saaneet opiskella niin paljoa kuin olisivat halunneet. Arkipäivän tapahtumat antavat voimaa tavalliselle naiselle.

Esityksessään professori Taipale sanoi, että naiset ylläpitivät kulttuuria. Hän myös hehkutti isovanhemmuuden merkitystä.

- Ihmiskunnan kulttuurin paras tae ovat mummot.

Isovanhempien ja lastenlasten sekä vielä seuraavankin polven suhdetta hän vertasi leijonien lennättämiseen ja ohjaamiseen. Isovanhempien tulisi antaa juuret lapsille ja nuorille.

Joel Hallikainen lauloi it-

sensä kaikkien sydämiin. *Olen kiitollinen, Tyttö pien ja Kuurankukka*. Juhlan juonsi **Ossi Helin**.

Lämpimät kiitokset Varsinais-Suomen Sotaveteraanipiirille, sen naistoimikunnalle ja kaikille sisarille sykähdettävästä sisarpäivästä Turussa. Järjestelyt toimivat, ohjelma oli täysipainoista ja tunnelma lämmin. Kahden vuoden uurastuksemme ei mennyt hukkaan. Jälleen saimme voimaa jaksaa eteenpäin.

Teksti: Irja Lohjama
Kuva: Kauko Ihanaranta

Juhlasali oli täynnä kuulijoita.

Lähes kahdeksan vuotta vapaaehtoistyötä

Tutustuminen Tukholman vanhaan kaupunkiin kävellen verotti voimia, joita palauteltiin levähtämällä kuninkaan linnan edustalla.

Sotaveteraanipiirien sosiaalineuvojen neuvottelupäivät pidettiin 12.–14.5. Vuonna 2004 aloitettu toiminta on jatkunut vireänä vuosia. Keski-Pohjanmaata, Kanta-Hämettä ja Södra lukuun ottamatta kaikissa piireissä toimii sosiaalineuvoja ja reilussa 200 yhdistyksessä on nimetty veteraaniyhdistyksen kilö. Sitoutuminen pitkäjänteiseen vapaaehtoistyöhön sotaveteraanien parissa on ollut merkittävä panostus heiltä kaikilta.

Veteraanien ikääntyessä tarvitaan yhä enemmän ohjausta

ja neuvontaa ihan käytännön päivittäisessä selviytymisessä. Omaiset kääntyvät kysymyksiinsä sosiaalineuvojen puoleen samoin kuntien kanssa tehtävä yhteistyö lisääntyy ja varsinkin kotipalvelujen suhteen tarvitaan vuoropuhelua.

Neuvottelupäivät järjestetään vuosittain. Päivien merkitystä lisää yhteisten kokemusten jakaminen sekä vuosien varrelta tutuksi tulleiden ihmisten tapaminen. Joku heistä kuvasi yhteisiä päiviä kipinä sytyttämiseksi ja näin se varmasti on.

Tukholmassa tutustuimme Suomalaisen seurakunnan kirkkoon ja laskimme kukat Suomen sodissa kaatuneiden veteraanien ja Karjalaan jääneiden muistolaatoille. Hetken yhteinen hiljentyminen kaiken keskellä tuntui rauhoittavalle ja antoi toivottavasti voimia jatkaa yhdessä eteenpäin veteraanien ja heidän läheistensä rinnalla.

Teksti: Anni Grundström
Kuva: Leena Pesonen

Kävelytapahtuma syksyllä

Rauhan puolesta järjestetään kävelytapahtuma Maailman Veteraanijärjestöjen toimesta yli 80 maassa. Suomessa kävelytapahtuma on ajoitettu mahdollisimman lähelle YK:n julistamaa rauhanpäivää 21.9. Jo yli 40 paikkakuntaa on ilmoittautunut tapahtuman järjestäjäksi.

Erityisesti panostetaan perheiden, koululaisten, urheiluseurojen aktiivisuuteen kannustamaan nuoria liikkumaan.

Kävelytapahtuman valtakunnallinen avaus tapahtuu Kuopiossa 18.9. klo 12-16 Valkeisenlammella yllätysohjelmalla. Sotiemme veteraaneille ja saattajille tarjotaan mahdollisuutta ilmaiseen linja-autokuljetukseen tapahtumapaikalle.

Koululaiset voivat suorittaa rauhanpäivänkävelyn koulujen liikuntapäivinä tai liikuntatunneilla aikavälillä 12.–24.9.2011.

Rauhanpäivänkävelyn ohjelma on erilainen eri paikkakunnittain. Kuopiossa Valkeisenlammen ympärikävelyn lisäksi lähtöalueella järjestetään erilaisia oheistapahtumia mm.

Suomen Rauhan- ja Turvaajaliiton soittokunta, alkujumppa, Sotilaskotisisaret, tutustuminen Sotaveteraani museoon, musiikkiesitykset, melonta, kalastus, verenpaineenmittaus, palonsammutus, turvallisuus ja rauhanhölkkä sekä vierailut sotiemme veteraanien luona. Edellisen vuoden kokemus ulkoiluttaa liikuntarajoitteisia sai positiivisen vastaanoton ja lapsille järjestetään myös ohjelmaa.

Viime vuonna tapahtumaan osallistui reilut 6 000 kävelijää kun tavoitteena oli yltää 10 000. Tavoitteista jäätin mutta nyt on taas uudet mahdollisuudet parantaa tavoitteita.

Lisätietoja: Koulutuspäällikkö Heikki Pietilä, puh 040 5345 696 tai heikki.pietila@rauhanturvaajaliitto.fi ja Kuopion tapahtuman koordinaattori Tuomas Oinonen, puh 044 5180 937 tai tuomas.oinonen@jos-set.fi

”Viesti kulkee–vetovastuu vaihtuu” Katse tulevaisuuteen

Valtakunnallisesti 25. kertaa vietetyn Kansallisen veteraanipäivän tunnus ”Viesti kulkee – vetovastuu vaihtuu”, ”Budskapet förs vidare – vi yngre tar över” sekä pysäytti että haastoi nuoret ikäluokat ottamaan vastuuta ja ylläpitämään veteraaniperinnettä ja -perintöä tulevaisuudessa.

Kysymys on kokonaisen sukupolven perinnöstä ja arvomaailmasta. Nuorempien tehtävänä on viimeistään nyt viedä veteraanien viestiä eteenpäin, ja varmistaa se, että sodan kokeneen sukupolven kokemukset ja tarinat – aineellinen ja henkinen perintö sekä arvot – säilyvät pitkälle näkymättömään tulevaisuuteen.

Pääjuhlan juontaneen, perinneaikakautta edustavan toimijan, Varsinais-Suomen sotaveteraanipiirin toiminnanjohtaja **Osmo Suomisen** mukaan tunnus kuvaa kokonaisuutta. Kun runsas vuosi sitten pohdimme teemaa, nousi veteraanien perinteen vaaliminen esille. Kolmesta esillä olleesta vaihtoehdosta päädyimme esittämään päätoimikunnalle esillä ollutta teemaa, joka hyväksyttiin.

Teema kertoo kokonaisuuden, mistä on kyse. Sen ruotsinkielinen versio kertoo sen ehkä vieläkin paremmin.

Mittava kakku

Tammenlehvän Perinneliitossa, jonka valtakunnalliset veteraanijärjestöt perustivat vuonna 2003 niiden perinnettä vaalimaan, on mukana 23 jäsenjärjestöä. Kaikille näille on alustavissa suunnitelmissa kaavailtu jotakin osaa tästä mittavasta kakusta.

Nykyinen Suomen Sotaveteraaniliitto muuttaa sääntöjään ja nimeään sillä tavalla, että uusituilla säännöillä se tulee hoitamaan alueellista perinnettä ja verkostoituu sitä varten aikanaan tarvittavalla tavalla perinnetyön asettamien vaatimusten mukaan. Sotaveteraaniliitto on parhaillaan käymässä keskustelua Tammenlehvän Perinneliiton kanssa alueellisen perinnetyön ohjauksesta.

Juhlan juonsi Varsinais-Suomen sotaveteraanipiirin toiminnanjohtaja **Osmo Suominen**.

Kutsuvieraiden joukossa istuneen Suomen Sotaveteraaniliiton ja valtuuston puheenjohtajan **Aarno Strömmerin** mukaan (toinen oikealta) liiton, sen piirien ja yhdistysten ykköstehtävä on edelleen veteraanien tukitoiminta, joka tulee jatkumaan vielä monta vuotta eteenpäin.

Asemiesillan ohjelma oli rakennettu meriaiheiseksi.

Juhlava ohjelma

Turun messu- ja kongressikeskuksessa järjestetyn ohjelman musiikista vastasi Laivaston soittokunta musiikkikomentajakapteeni **Timo Kotilaisen** johdolla, Turun Sotaveteraanikuoro johtajana **Samuli Hakkarainen**, Puolalan metsän musiikkilukion kuorot johtajana **Essi Hirvonen**. Tervehdyksiä esittivät puolustusvoimain

komentaja **Ari Puheloinen**, kulttuuri- ja urheiluministeri **Stefan Wallin**, kaupunginjohtaja **Alexi Randell** ja nuorten edustajana lukiolainen **Janne Valve**.

Juhlapuheen piti maanviljelysneuvos **Eeri Hyrkkö** Nousiaisista.

Auli Kumpunen

Perinnetyön tunnustuspalkinto 14.D:n perinneyhdistykselle

Tammenlehvän Perinneliito on myöntänyt vuoden 2010 Perinnetyön tunnustuspalkinnon 14. Divisioonan perinneyhdistysry:lle osoituksena yhdistyksen ansioista sotiemme 1939-1945

veteraaniperinteen hyväksi tehdystä arvokkaasta ja esimerkillisestä työstä. Tunnustuspalkinnon kunniakirja luovutettiin yhdistykselle liiton vuosikokouksessa 15.4.

14. Divisioonan perinneyh-

distys perustettiin vuonna 2006 vaalimaan jatkosodan Rukajärven suunnan taistelijoiden perinteitä ja siirtämään niitä eri tavoin nuorten keskuuteen.

Yhdistyksen näkyvimpänä toimintamuotona ovat olleet vuodesta 2006 lähtien yhdessä päivien kulloistenkin pitopaikkojen koulujen kanssa vuosittain järjestetty veteraani-, nuoris- ja perinnepäivät. Päiviä on järjestetty vuorovuosina jatkosodan 14. Divisioonan rekrytointialueilla Kainuussa, Ylä-Savossa ja Pohjois-Karjalassa. Vuonna 2010 Iisalmissa pidettyjen päivien teemana oli *Hyväkuntoinen nuoris- ja korpisoturien perinteet*.

Kulloinkin päivien järjes-

telyvastuussa olleiden paikkakuntien kouluissa on kyseisen vuoden kuluessa järjestetty veteraaniaiheisiä teematapahtumia veteraanien vierailuista ja haastatteluista erilaisiin kulttuuri- ja liikuntatapahtumiin, joiden kautta veteraanien perinnettä on siirretty nuorille. Päivien yhteydessä on julkaistu myös divisioonan rintamalehden nimeä kantavaa Korven Kaiku -tiedotuslehteä, jota on jaettu jopa 25 000 kappaleen painoksena kouluihin, päivien osanottajille ja järjestelyjä tukeneille yhteisöille. Historia-tietojen ohella lehdissä on ollut sekä veteraanien että nuorten kirjoituksia.

Perinneyhdistyksen toiminta nuorison tavoittamiseksi ja

veteraaniperinteen siirtämiseksi on laajuudeltaan ja vaikuttavuudeltaan esimerkillistä.

Perinneliiton vuosikokous

Tammenlehvän Perinneliiton vuosikokouksessa 15.4.2011 valittiin liiton hallituksen erovuoroiset jäsenet **Aura Korppi-Tommola**, **Matti Niemi**, **Pekka Pitkänen** ja **Risto Voipio** jatkamaan tehtävässään toimintakauden 2011-2012. Heidän varajäsenikseen valittiin uutena **Pirkko Kuorehjärvi** sekä entisinä jatkamaan **Erkko Kajander**, **Aulis Harju** ja **Risto Ikäheimo**. Hallituksen varajäseneksi tehtävästään eroa pyytäneen Onni Toljamon tilalle vuodeksi 2011 valittiin **Matti Louekoski**.

Perinnetyön tunnustuspalkinnon luovutti liiton puheenjohtaja **Eino Siuruainen**. Vastaanottajina olivat yhdistyksen puheenjohtaja **Sakari Honkamaa** (keskellä) ja hallituksen jäsen **Jukka Valkeajärvi**.

Maanviljelysneuvos Eeri Hyrkön juhlapuhe XXV kansallisen veteraanipäivän pääjuhlassa Turussa

Rouva Tasavallan presidentti, arvoisat kutsuvieraat, aseveljet ja sotasisaret

Melkein kaikissa veteraanien tilaisuuksissa viime vuonna muisteltiin ja kerrottiin kunniakkaan talvisodan tapahtumista 70 vuoden takaa. Talvisota oli kunniakas, ei yksin siitä syystä, ettei maahamme hyökännyt vihollinen marssinut kahdessa viikossa Helsinkiin, kuten olivat päättäneet, vaan kunniakas myös siksi, että täällä olikin vastassa laaja puolustus- ja vapaudentahto ja kansa oli lähes yksimielinen tavoitteista. Oli itsestään syntynyt ”Talvisodan henki”.

Maanpuolustustahto ja vapaus

Silloin ulkomaita myöten ihmeteltiin, kuinka vahvoja olivatkaan ne arvot, joiden puolesta koko Suomen kansa syksyllä 1939 oli henkisesti valmis ryhtymään epätoivoiselta näyttävään puolustustaisteluun uhkaavaa suurvaltaa vastaan. Kuten jo mainitsin, se oli puolustustahto, se oli maamme itsenäisyyden puolesta. Mutta epätasaisen taistelun tulos oli tuntematon, epävarman menestymisen mahdollisuudet vähäiset. Sisäisesti kansamme oli silloin valmis taisteluun, muissa suhteissa ei. Voidaan sanoa, sokeasti, mutta luottavasti ja tinkimättä lähdettiin sisimpien vaistojen turvin isien tietä taisteluun kunnian ja vapauden puolesta.

Tiedämme nyt, että se tie oli oikea, mutta tiedämme myös mitä taloudellisia uhrauksia ja puolustusvalmisteluja talvisotaa edeltävät ajat olisivat vaatineet. Rauhan aikana tällaiset päätökset on sellaisen kansan tehtävä, jolla puolustustahto on korkealla ja jolle vapaus on pyhä. Viimeaikaiset kannanotot puolustusmäärärahoista ja miesvahvuuksista muistuttavat

hämmästyttävästi 1930-luvun lopun keskusteluja, jotka hyvin muistan. Hyvä ja vahva puolustusvalmius on ikään kuin kansakunnalle vakuutus siitä, etteivät kriisitilanteessa kutsumattomat vieraat koe maattamme liian houkuttelevaksi. Tällainen vakuutus meillä puolustusvoimissa on, eikä sitä vakuutusta voi hetkessä uusia.

Tuntuu siltä ja se on hyvä asia, että kansalaisilla on säilynyt puolustustahto, sillä suuri enemmistö pitää nykymuotoista puolustusjärjestelmää parhaana. Ei uskota palkka-armeijaan ja tarvittaessa koko maan puolustamista pidetään tärkeänä. Myös mahdollisimman suuri ja koulutettu reservi on välttämätön.

Olen usein korostanut puolustustahdon merkitystä ja teen sitä tässäkin. Talvisodan lisäksi puolustustahto pelasti Suomen miehitykseltä myös keuhkolla 1944. Näin silloin tapahtui kaikilla rintamaloilla ja kun itse osallistuin Ihantalan ratkaisutaisteluun, voin kokea kokeksesta ja myös nojaten siellä olleiden kahdentuhannen sotilaan haastatteluun perustuvaan tutkimukseen näin vakuuttaa. Parempien aseiden lisäksi, mutta myös kaatuneiden ja haavoittuneiden vähennys riveistä mielessä, sillä harvennuneella joukolla täytyi syntyä sisäisesti merkittävä ajatus, tähän asti, mutta ei edemmäs. Ja näin vihollisen eteneminen kaikkialla pysäytettiin, ja etulinjan poteroissa pysyttiin rauhan tuloon asti.

Puolustustahto syntyy, kun ihmisellä on jotain minkä hän kokee puolustamisen arvoksi. Useimmiten kyse ei ole niinkään omaisuudesta, vaan henkisistä arvoista, läheisistä ihmisistä, kodista, fyysisestä koskemattomuudesta, vapaudesta, itsenäisyydestä, perusoikeuksista ja kansanvaltaisen

järjestelmän vaikutusmahdollisuuksista. Päinvastoin kuin muut eurooppalaiset, suurin osa suomalaisista uskoo pystyvänsä puolustamaan maataan. Kansalaisten puolustustahdot Suomessa rajoittuu omaan maahan, muihin puolustusvelvoitteisiin suhtaudutaan epäroiden. Sotilaallisen liittoutumisen pelätään vetävän meidät mukaan selkkauksiin, jotka eivät perimmältään koske meitä.

Perinnetyö tosissaan alkamassa

Tutussa laulussa ovat sanat: ”Kohta poissa on veljet”, ja siksi on epäilty maanpuolustushengen murenevan näiden veljien poistuttua. Tämän johdosta, mutta myös siksi kun veteraanijärjestöjen toiminta loppuu, järjestöt ovat perustaneet Tammenlehvän Perinneliiton. Sen tehtävänä on ohjata erilaista perinnetoimintaa ja erityisesti säilyttää tuona vaikeana aikana todeksi koettua henkistä perintöä. Sitä ollaan jo siirtämässä nuoremmille, siksi tämän veteraanipäivän tunnus on ”Viesti kulkee – vetovastuu vaihtuu”. Tähän mennessä on jo kerätty talteen erittäin paljon kaikkea sitä tietoutta, mitä sotilaat rintamalla, lotat eri tehtävissä ja kotirintaman väki pystyivät saamaan aikaan sotien aikana ja sen jälkeisenä jälleenrakennuskautena.

Ei tätä työtä ole tehty sankaritarinoiden säilyttämisen vuoksi, vaan tarkoituksena kertoa nuoremmille polville, että koko 1940-luku on Suomen itsenäisyyden raskain, mutta tärkein vuosikymmen.

Kun perinnetiedon keräämisen yhteydessä sain itsekin lukea sota-ajan kirjeitä, huomasin että niissä toistui vahvasti sama asia, niissä tuli esille ruokoileva Suomi. Kesäkuun loppu 1944, jolloin uhka maam-

me yli oli suurimmillaan, tasavallan presidentin puoliso osoitti esimerkkiä kehoittamalla kansaa ruokoilemaan, ja ruokoili itsekin julkisesti radiossa. Tästäkö suomalaiset sotilaat ja koko kansa saivat voimaa kestää sodan koettelemukset?

Onko veteraaneilla kaikki hyvin?

Maassamme pitäisi nyt olla kaikki hyvin. Periaatteessa ja yleisesti sekä tilastojen mukaan kaikki onkin. Otan kuitenkin esille yhden asian, josta veteraanijärjestöt ovat tehneet esityksiä, mutta tuloksia on tullut hyvin vähän. Niissä ehdotuksissa ei ole esitetty keneltäkään mitään pois. Iän ja vaivojen kasvaessa on toivottu joitakin etuuksia veteraaneille, jotka eivät sodassa saaneet ruumiin vammaan, monet kylä henkisen, sillä olihan heistä moni siellä vuoden, kaksi, kolme, neljä ja jopa viisikin vuotta. Nämä niin sanotut ohiammutut ovat kyllä saaneet arvostusta, mutta sitä arvostusta on tullut pääasiassa juhlapuheissa.

Puolitoista vuotta sitten arkkiatri Risto Pelkonen puhui tästä asiasta. Puheen otsikko oli: ”Onko sotaveteraanien maailmassa kaikki hyvin”? Saanen ottaa siitä lainauksen.

”Kotona asuva veteraani tarvitsee hyvin toimivia kodinhoitopalveluja, kotisairaanhoidtoa ja kotisairaaloimintaa. Niitä pitäisi kehittää ja parantaa.

Pahin este kunnallisten maksuttomien avopalvelujen järjestämisessä on vaatimus vähintään 20 prosentin sotavammasta. Tätä vaatimusta on vaikea perustella lääketieteellisin syin. Siksi kysyn, eikö yksilöllisesti arvioitu hoidon, kuntoutuksen ja muun tuen tarve ole tärkeämpää kuin yksilöllisen prosentin, joka on aikanaan luotu aivan eri-ikäisiä ihmi-

siä varten. Pieni haitta nuorella ihmisellä voi olla suuri asia ikäihmisellä. Jotta lain henki ja kansa tahto sotainvalidien ja kaikkien veteraanien oikeuksista toteutuisi, olennaista on vain arvioida hoidon, hoivan ja muun tuen tarve, sekä luoda taloudelliset edellytykset joko kaiselle tarvitsevalle. Tämä on reilun kumppanuuden koetin- kivi, vahvan kansalaisyhteiskunnan ydin ja perusta. Kysymys on hyvästä tahdosta, auttavista käsistä ja tottahan myös rahasta. Rahan tarve ei ole ylivoimaisen suuri ja pienenee sitä mukaa kun joukko vähenee. Mutta tiedän, että valtion budjettiesitykset ovat olleet veteraaneille pettymys”. Näin arkkiatri Pelkonen.

Hyvät kuulijat

Käytän tilaisuutta hyväkseni, ja kiitän meidän kaikkien veteraanien puolesta kaikkia, jotka ovat vuosien varrella auttaneet meitä monin tavoin ja osoittaneet myötätuntoa. Erikoisesti haluan kiittää Puolustusvoimia läheisestä yhteistyöstä, tärkeästä avusta suurten tilaisuuksien järjestämisessä ja keräystoiminnassa. Kiitän eri kansalaisjärjestöjä hyvästä yhteistyöstä. Yhdistyksissämme naiset ja nuoret tukijat ovat tehneet ja tekevät hyväksemme tärkeää työtä. Emme unohda kiitoksissämme tietenkään myös kansan karttuisaa kättä.

Vaikka veteraanina olen tällaisena globalisaation, maapalioistumisen myötäilyn ja Euroopan Unionin asioiden jatkuvan esillä olon vuoksi ja itsemääräämisoikeuden kaventuuessa huolestuneena, mutta kuitenkin toivoo luoden, haluan tämän puheeni päättää tunnetun laulun sanoihin: ”Tämä maa ei koskaan sortua saa. Eläköön tämä muistojen toivojen maa. Kauan eläköön Suomi”.

KUUNTELE RADIO DEI

	taajuus	kaapelissa
Oulu	106,9	94,1
Rovaniemi	93,4	96
Lahti	106,4	99,1
Helsinki	89,0	101,9
Turku	107,3	99,4
Tampere	97,2	87,5
Lohja	107,2	
Kokkola	104,3	88,9
Keski-Suomi	94,1	93,4

USKO AINOASTAAN
JEESEKSEEN PELASTAA

	taajuus	kaapelissa
Hämeenlinna	105,9	103,6
Pohjanmaa	89,4	102,7
Kuopio	106,1	103,3
Satakunta	95,7	94,4
Pohjois-Karjala	107,4	89,5
Mikkeli	87,8	105,0
Savonlinna	91,3	
Lappeenranta ja Imatra	96,0	
Kouvola	96,2	

IIVON LEIPÄ

Onni Toljamo vaihtaa melkein vapaalle

Rintamaveteraaniliiton puheenjohtaja, kunnallisneuvos Onni Toljamo ilmoitti ennalta järjestölleen, ettei ole käytettävissä valittaessa puheenjohtajaa kesän 2011 liittokokouksessa. Näin liitto sai uuden puheenjohtajan ja Onni saattoi päästä helpommille päiville 87-vuotiaana. Hänen hoidossaan on edelleen yhä tärkeitä veteraanityön luottamustehtäviä, muun muassa Rintamaveteraanien Oulun piiriyhdistyksen puheenjohtajuus.

Onni Toljamo liittyi jäseneksi Pulkkilan Rintamamies-

veteraaneihin 1995 ja tuli heti valituksi osastonsa puheenjohtajaksi. Paikkakunnalle ei ole perustettu sotaveteraaniiyhdistystä. Rintamamiesveteraaniliiton varapuheenjohtajaksi Onni Toljamo valittiin 1998 ja puheenjohtajaksi 1999. Tämän jälkeen on luottamusta tullut monista eri paikoista.

Onni Toljamo on keskeisesti ollut vaikuttamassa Suomen veteraaniliittojen valtuuskunnan (VEVAN) syntymiseen ja toimintu kiertoperiaatteen mukaan sen puheenjohtajana. Veteraanijärjestöjen yhteisen varainhankinnan käynnistäminen ja

organisointi on ollut Onnin sydäntä lähellä. Reippaat mielipiteet ovat usein myös nuoremalle antaneet ajateltavaa.

Yhteistyö muiden järjestöjen kanssa on entisestään parantunut Onni Toljamon puheenjohtajakaudella. Hän on vankkumaton sotiemme veteraanien ja liittonsa puolestapuhuja.

Suomen Sotaveteraaniliitto kiittää veljesjärjestön puheenjohtajaa hyvästä ja rakentavasta yhteistyöstä sekä toivottaa viereitä vuosia tästä eteenkinpäin.

Aarno Strömmer
Markku Seppä

Veteraanijärjestöt tapaavat tarvittaessa myös ministereitä. Vevan puheenjohtajavuorollaan Onni Toljamo 3.7.2008 selkeyttämässä veteraanijärjestöjen kantaa sosiaali- ja terveysministeri Liisa Hysälälle (vas.) ja peruspalveluministeri Paula Risikolle.

Onni Toljamo yhdessä puolisonsa Karin kanssa on tuttu näky myös Sotaveteraaniliiton liittokokouksissa. Kuva Kuopiosta 9.6.2010.

Kiittäminen ja palkitseminen on yksi puheenjohtajan tehtävistä. Onni Toljamo on vuorollaan palkitsemassa Finnairin rosvopaistitapahtumissa mukana olleita. Palkittavana 17.10.2006 Rosita Aitakorpi.

Veteraanijärjestöt käyvät vuosittain syyskuussa tapaamassa eduskuntaryhmien edustajia. Vevan puheenjohtajana Onni Toljamo on käyttänyt järjestöjen pääpuheenvuoron.

Vevan kokouksessa syyskuussa 2010 on Onni Toljamo saanut käsiinsä uuden Sotaveteraani-lehden ja Aarno Strömmer vastavuo- roisesti paperin Onnilta.

**Risteilyt Bengtskäriin ja lähi-
saaristoon Hangon Itäsatamasta**

MARINE LINES
RISTEILYT HANGON SAARISTOSSA
www.marinelines.fi Korkeavuorenkatu 10 B 11, HANKO +358 400 536 930

Varaukset:
0400-536 930
www.marinelines.fi

Lapin veteraanien seutukunnallinen kirkkopäivä keskiviikkona 17.8. Sodankylän kirkossa

Klo 10.00 – 10.45 tulokahvi seurakuntatalolla

Klo 11.00 – 12.15 viikkomessu kirkossa, seppelpartion lähettäminen

Klo 12.30 – 13.45 ruokailu seurakuntatalolla

Klo 14.00 – 15.15 juhla kirkossa

Klo 15.15   lähtökahvi seurakuntatalolla

Ilmoittautuminen yhdistyksittäin 3.8. mennessä: Veijo Kyllönen, Rovaniemi, puh. (016) 312 903 tai

Pekka J, Heikkilä, Sodankylä, puh. 040 504 1794.

Sotiemme veteraanien seutukunnallinen kirkkopäivä sunnuntaina 4.9. Savonlinnan Tuomiokirkossa

Ohjelma:

Klo 10.00 Messu

Klo 11.15 Lounas seurakuntakeskuksessa

Klo 13.00 Pääjuhla (ohjelma avoin)

Ilmoittautumiset torstaihin 25.8. mennessä yhdistyksittäin: Jaakko Lindell, Savonlinnan seudun Sotaveteraanit ry, Veteraanikuja 1, 57100 Savonlinna puh. (015) 272 031 tai 050 526 7799.

Tervetuloa Savonlinnan, Enonkosken, Rantasalmen, Sulkavan, Kerimäen ja Punkaharjun seudun sotiemme veteraanit, heidän puolisonsa ja leskensä sekä naisjaostojen jäsenet.

Kirkkopäivätoimikunta

Kunniamerkit

Sotiemme veteraanien seutukunnallinen kirkkopäivä sunnuntaina 4.9. Mikkelin Tuomiokirkossa

Ohjelma:

Klo 10.00 Messu ja seppelpartion lähettäminen

Klo 11.30 Kahvit seurakuntakeskuksessa

Klo 12.30 Pääjuhla (ohjelma avoin)

Ilmoittautumiset keskiviikkoon 10.8. mennessä piiriin: suursavo.svp@surffi.fi tai (015) 162 722.

Tervetuloa Mikkelin, Juvan, Ristiinan, Mäntyharjun, Pertunmaan, Puumalan, Suomenniemen, Hirvensalmen ja Kangasniemen seudun sotiemme veteraanit, heidän puolisonsa ja leskensä sekä naisjaostojen jäsenet.

Kirkkopäivätoimikunta

Kunniamerkit

Siika-, Pyhä- ja Kalajokilaaksojen tammenlehdväsukupolven kristillis-isänmaallinen kirkkopyhä sunnuntaina 7.8. Haapavedellä

Klo 10.00 Sanajumalanpalvelus Haapaveden kirkossa, saarna kenttärovasti Jouni Parviainen

kunniakäynti sankarihaudoilla

Ruokailu Haapaveden Ammattiopistolla ja Norassa

Klo 14.00 Pääjuhla Haapaveden kirkossa, juhlapuhe professori Aarno Strömmer

Puolustusvoimien tervehdys eversti Jussi Mäki

Veteraanikuoro, kantele, oppilaskuoro ja vaskiorkesteri

Sydämellisesti tervetuloa!

Haapaveden Sotaveteraanit, seurakunta ja kaupunki

Käy katsomassa Sotaveteraaniliiton internet-sivut ja verkkokauppa.

www.sotaveteraaniliitto.fi

Varsinais-Suomen veteraanien maakunnallinen kirkkopyhä sunnuntaina 4.9. Halikossa

”Kiittäkää, Herra hoivaten kantaa”

Klo 10.00 Messu Halikon kirkossa

Klo 12.00 Lounas Armfeltin koululla

Klo 13.00 Pääjuhla Armfeltin koululla

Klo 14.00 Päätöskahvit Armfeltin koululla

Ilmoittautumiset yhdistyksittäin/osastoittain 15.8. mennessä Varsinais-Suomen Sotaveteraanipiirin toimistoon, puh. (02) 233 3602.

Lisätietoja: rovasti Erkki Nurmi, puh.040 587 6510, Reino Läärä, puh.045 231 2611 tai Osmo Suominen, puh. 0400 908 314.

Suur-Savon sotiemme veteraanien seutukunnallinen kirkkopäivä sunnuntaina 4.9. Varkauden pääkirkossa (Savontie 1)

Klo 10.00 messu ja seppelpartion lähettäminen, saarna emeritus lääninrovasti Reino Eskelinen

Klo 11.30 lounas pääkirkon seurakuntasalissa

Klo 13.00 pääjuhla, juhlapuhe piispa Wille Riekkinen, veteraanin puheenvuoro Otto Malkki

Savon Sotilassoittokunta

Ilmoittautumiset to 25.8. mennessä: Riitta-Leena Heinonen, Kauppakatu 63 as 12, 78200 Varkaus, p. 044 372 3919 tai 044 372 6941, riittaleena.heinonen@suomi24.fi

Tervetuloa!

Varkauden, Pieksämäen ja Joroisten sotiemme veteraanit

Varkauden seurakunta

Etelä-Pohjanmaan seutukunnallinen kirkkopäivä tiistaina 20.9. Kuortaneen Urheiluopistolla

Klo 11.00 Messu, saarna rovasti Väinö Salokorpi, liturgi kirkkoherra Kyösti Elo

Lounas Kuortanehallissa

Klo 13.30 Pääjuhla

Seppelpartiot

Juhlapuhe, piispa Simo Peura

Pohjanmaan Sotilassoittokunta

Nurmon Veteraanikööri

Päätöskahvi

Kunniamerkit

Tervetuloa

Sä autoit valoon tämän maan”

Uudenmaan sotiemme veteraanien seutukunnallinen kirkkopäivä lauantaina 3.9. Porvoossa

Klo 10.00 Messu Porvoon tuomiokirkossa, saarnaa piispa Björn Vikström

Klo 12.30 Ruokailu Porvoon ammattiopisto Amistossa (Perämiehentie 6)

Klo 14.00 Pääjuhla Porvoon ammattiopisto Amistossa, juhlapuhe ministeri Elisabeth Rehn

Ilmoittautuminen 15.8. mennessä: Erkki Pihlapuro, p. 044 367 7175, (019) 666 755 tai Tapani Mäki-Panula, p. 0400 717 372, (019) 524 3820.

Sotiemme veteraanien Pohjois-Pohjanmaan pohjoisten jokialueiden seutukunnallinen kirkkopäivä tiistaina 13.9. Oulussa

Klo 11.00 Jumalanpalvelus Oulun tuomiokirkossa, saarnaa rovasti Jaakko Granlund seppelpartion lähettäminen

Klo 12.45 Ruokailu Oulun seudun ammattiopiston Myllytullin yksikössä

Klo 14.00 Pääjuhla Oulun tuomiokirkossa, juhlapuhe piispa Olavi Rimpiläinen

Pohjan Sotilassoittokunta, Oulun Sotaveteraanikuoro

Tervetuloa kirkkopäivään Ouluun!

Juhlatoimikunnat

Sotaveteraanin vierellä

Kesällä vietetään usein aikaa yhdessä läheisten ja omaisten kanssa. Seuraavaan artikkeliin on koottu niitä veteraaneja koskevia asioita, joita liitosta, piireistä ja jäsenyhdistyksistämme usein kysytään juuri omaisten taholta. Eikä asioiden kertominen liene pahaksi yleisesti kukaan.

Kaikissa veteraania, hänen puolisoaan ja leskeään koskevissa asioissa saa ”ensiaputietoa” Sotaveteraanipiiristä, yhdistyksestä tai oman alueen sosiaalineuvojalta. Piirien ja sosiaalineuvojen yhteystiedot löytyvät osoitteesta www.sotaveteraaniliitto.fi Sieltä on luetavissa myös veteraanietuudet 2011.

Taloudellista tukea veteraanille, puolisolalle ja leskelle

Jos lääke- ja hoitokulujen omavastuut ovat kohtuuttoman suuret tai silmälasit joudutaan uusimaan tai katto vuotaa, on taloudellista tukea mahdollisuus hakea ja saada oman järjestön kautta. Joskus omaiset kysyvät, mihin me varoja käytämme? Me käytämme niitä erilaisiin henkilökohtaisiin avustuksiin ja kotona tarvittavien palvelujen järjestämiseen. Hoito- ja toimeentulovastuuta veteraanijärjestöllä ei ole mahdollisuutta ottaa, eikä se tietysti voi olla järjestön tehtävään. Mutta järjestöömme on oltava yhteydessä, että saamme tietoomme avun ja tuen tarvit-sijat. Liitossamme on 30 000 tunnuksen omaavaa jäsentä, ja noin 13 000 puoliso- ja leski-jäsentä, joten emme voi tuntea heidän henkilökohtaista taustaansa yksilöllisesti. Veteraanisukupolvi on tottunut selviämään ja pärjäämään omillaan, joten heidän oma avunpyyntönsä voi jäädä tulematta. Siksi on hyvä, jos omaiset tai läheiset todetessaan avun ja tuen tarpeen lähtevät sitä myös hakemaan.

Avustusten myöntäminen

Taloudellista tukea myönnetään veteraanille, hänen puolisolleen tai leskelle.

Tuloraja on 1 050 euroa kuukaudessa brutto. Poikkeuksia tehdään niissä tapauksissa, joissa on kysymys esim. jostakin pitkäaikaissairaudesta, jolloin lääke- ja hoitokustannukset ovat jatkuvasti isot.

Hakijan on oltava liiton sotaveteraanijhdistyksen jäsen.

Hakemuslomakkeita saa omasta jäsenyhdistyksestä sekä internet-osoitteesta www.sotaveteraaniliitto.fi/aineistopankki

Hakemuksen liitteeksi tarvitaan verotodistus tai Kelan todistus ylimääräisestä rintamalisästä sekä kuitit tai niiden kopiot aiheutuneista kustannuksista.

Henkilökohtaisen avustuksen suuruus vaihtelee 200 – 700 euroon riippuen aiheutuneista kustannuksista.

Avustus on kertaluontoinen, eikä maksusitoumuksia myönnetä.

Avustukset ovat mahdollisia eri säätiöiden tuen ja keräysvaarojen turvin.

Sotainvalideille, joiden sotainvaliditeetti on 10 % tai yli, avustusta ei myönnetä järjestömme kautta.

Kotona asumista helpottavat kodin muutostyöt

Vanhustyön Keskusliiton alueelliset korjausneuvot ovat käytettävissä kaikissa asunnon muutos- ja korjaustyöissä koskevilla asioilla. He auttavat tarvittaessa muutostöiden kartoittamisessa, suunnittelussa ja korjausavustusten hakemisessa. Heidän palvelunsa ovat maksuttomia. Usein tarpeellisia muutostöitä ovat mm. pesutilojen muuttaminen käytökelpoisiksi ja portaiden tai turvakaiteiden uusimiset. Yhteystiedot: www.vanhustyon-kekusliitto.fi tai korjausneuvonnan päällikkö Jukka Laakso, (09) 3508 6036.

Kotipalvelut

Kotipalvelujen kysyntä kasvaa koko ajan, varsinkin siivous- ja asiointiapua tarvitaan. On kuntia, joissa kotipalvelut on hyvin järjestetty ja useat yhdistykset ovat mukana erilaisissa hankkeissa, joiden kautta kotipalveluja on mahdollisuus saada, mutta käytäntö on hyvin kirjavaa. Peruspalveluita ja niiden saatavuutta kannattaa aina ensimmäisenä tiedustella omasta kunnasta. Yksityisiä palveluntuottajia on runsaasti ja heistä saa tietoa omasta kunnasta. Kannattaa varmistaa, että palvelujen tuottajat kuuluvat ennakkoperintärekestäriin. Kotitalousvähennyistä saa kotitalous-, remontti- ja tietotekniikkatöistä, jotka tehdään

henkilön tai hänen puolisonsa vanhempien tai isovanhempien kotona tai vapaa-ajanasunnolla. Henkilön on kuitenkin maksettava itse kustannukset, jos hän haluaa vähennyksen omaan verotukseensa. Vanhemmat tai isovanhemmat eivät voi niitä tällöin maksaa.

Palveluasunnot

Asumisen kustannukset palvelutalossa koostuvat vuokrasta ja muista asumiskustannuksista, perusmaksusta, ateriamaksusta sekä palvelumaksusta, mikä kattaa hoito- ja hoivamaksut sekä tukipalvelumaksut. mm. siivouspalvelut ja turvahuonepalvelut jne. jos ne eivät sisälly johonkin muuhun ryhmään. Asiakkaan maksamaan hintaan vaikuttaa myös sopimuksen luonne. Kunnan ostopalvelusopimuksella palvelutaloon sijoitettu asukas maksaa palvelutalolle vuokran ja ateriat ja kunnalle tulojensa perusteella määräytyvän summan. Yksityiseen palvelutaloon voi hakeutua myös maksamalla koko maksun itse. Itse maksavan ei kannata tuijottaa pelkkää hintaa, vaan selvittää, mitä hintoihin sisältyy. Sopimukset on syytä lukea tarkkaan. Erityisesti on hyvä selvittää, miten toimitaan, jos palveluja tarvitaan enemmän kuin alkuperäisessä sopimuksessa on määritetty.

Sotaveteraaneille ei ole erityisasetusta palvelu- ja hoivatalojen asumis- ja hoitokustannuksissa.

Kuinka haetaan kuntoutukseen?

Kuntoutukseen haetaan oman kunnan terveysaseman kautta. Kuntoutus on tunnuksen omaavalle veteraanille maksuton ja veteraanin aviopuoliso voi osallistua yhdessä veteraanin kanssa laitostuntoutukseen. Nykyisin käytössä olevat kuntoutusmuodot ovat laitostuntoutus, päivä kuntoutus, avokuntoutus ja kotikuntoutus. Veteraanin leskellä ei ole lakisääteistä kuntoutusoikeutta. Kuntoutuksen matkakulut maksetaan Kelan kautta.

Hammashoidon kustannukset

Kela korvaa hammashuollon kustannuksia rintamaveteraaneille, joilla on rintamasotilas-tunnus, rintamapalvelustunnus, rintamatunnus tai veteraanitunnus. Korvausta saavat myös mii-

Rintamapalvelustunnuksen omaavaa Kerttu Honkasta tervehtii Hirvensalmella Karoliina Ruotsalainen.

Kuva: Antero Teittinen

nanraivaajat, joilla on Sotakiston myöntämä todistus.

Hoitoa aloitettaessa kannattaa selvittää hammaslääkäriltä kustannusarvio sekä Kelan korvaus tulevasta kustannuksista. Näin välttytään joskus yllättävänkin suurilta omavastuuosuuksilta.

Korvausta ei saa implanttien laittamisesta.

Terveystieteenhuollon muut korvaukset

Veteraanilla ei ole lakisääteisiä etuuksia sairaala- tai muihin hoitomaksuihin.

Useimmissa kunnissa terveyskeskusmaksut on poistettu veteraaneilta ja sairaanhoitopiirit ovat poistaneet poliklinikkamaksut tunnuksen omaavilta sotaveteraaneilta.

Sosiaalihuoltolaki palvelutarpeen arviointi

Omaiset voivat turvautua myös sosiaalihuoltolakiin, jos on epätietoisuutta vanhempien selviytymisestä arkipäivässä. 75 vuotta täyttäneillä on subjektiivinen oikeus (SHL 40 a§) palvelutarpeen arviointiin.

Muissa kuin kiireellisissä tapauksissa kunta on velvollinen järjestämään 75 vuotta täyttäneelle pääsyn sosiaalipalvelujen

tarpeen arviointiin viimeistään seitsemäntenä arkipäivänä siitä, kun hän taikka hänen lailinen edustajansa tai omaisensa taikka muu henkilö tai viranomainen on ottanut yhteyttä sosiaalipalveluista vastaavaan kunnan viranomaiseen palvelujen saamiseksi. Käytännössä otetaan yhteyttä oman kunnan sosiaali- tai terveydenhuollon henkilökuntaan. (Ei edellytä tunnuksen olemassaoloa). Kiireellisissä tilanteissa kaikkien palvelujen tarve on iästä riippumatta arvioitava viipymättä.

Tarkista

Täysi takuueläke on 1.3.2011 alkaen **687,74 €/kk**. Sen voi saada vain silloin, kun ei ole lainkaan muita eläkkeitä. Jos eläke on takuueläkettä pienempi, tarkista asia ottamalla yhteyttä Kelaan. Takuueläkettä voi hakea myös ilman hakemuslomaketta soittamalla Kelan eläkeasioiden palvelunumeroon **020 692 202** maanantaista perjantaihin klo 8–18.

Veteraanilisä kuuluu niille veteraaneille, jotka saavat Kelasta ylimääräistä rintamalisää sekä korotettua tai ylintä eläkettä saavan hoitotukea.

Hakemuksia ei tarvita, koska lisän maksamisen edelly-

tykset ovat Kelan tiedossa. Lisä perustuu vammaisuuksista annettuun lakiin, ja se maksetaan osana eläkettä saavan hoitotukea.

Veteraanilisän määrä on **50,20 e/kk**. Se on verotonta eikä se pienennä eläkkeensajan asumistukea.

Tarkista, onko veteraanilla oikeus Kelan hoitotukiin.

Kuoleman kohdatessa

Jos veteraani on kuulunut evankelis-luterilaiseen seurakuntaan, kotiseurakunta myöntää maksuttoman hautapaikan. Jos veteraani on halunnut tulla siunatuksi muualle, esim. synnyinseutunsa kirkkomaahan, seurakunta perii yleensä silloin normaalit hautamaksut.

Mistä voi tarkistaa, onko tunnus?

Tarkistakaa ensin, löytyykö sotilaspassi ja sieltä leima tunnuksen myöntämisestä tai naisilta todistus myönnetystä rintamapalvelustunnuksesta.

Jos henkilöllä on kuvallinen Kela-kortti ja sen kääntöpuolelle on merkitty iso R-kirjain, on se merkinä tunnuksen olemassaolosta. Jos näitä asiapapereita ei ole, rintamasotilas-tunnuksen olemassaolon voi varmistaa Puolustusvoimien aluetoimistoista, rintamapalvelustunnuksen puolustusministeriöstä ja rintamatunnuksen sekä ulkomaalaisen rintamasotilas-tunnuksen Kansallisarkiston Sörnäisen toimipisteestä.

Kuvallisella Kela-kortilla voi pankeissa, posteissa ja apteekissa todistaa henkilöllisyytensä ja sillä veteraani saa apteekista myös 10 % lääkealennuksen.

Saako veteraani hautausavustusta?

Hautausavustusta veteraanille, hänen puolisolleen tai leskelleen ei ole. Jos leski jää taloudellisiin vaikeuksiin veteraanin kuoltua esim. hänen sairaala- ja hoitomaksujensa takia, voi hän anoa niihin taloudellista tukea (katso avustukset). Perikunnalle avustusta ei myönnetä.

Muistaako oma veteraaniihdistys muistotilaisuudessa?

Omaisten toivomuksesta useimmat yhdistykset kunnioittavat veteraaniveljen tai -siskon muistoa laskemalla havuseppeleen vainajan siunaustilaisuudessa. Omaisten

toivotaan olevan tässä tapauksessa yhteydessä yhdistykseen.

Mihin kunniamerkit?

Olisi toivottavaa, että vanhempien kunniamerkit kulkisivat suvussa perintönä ja muistona heidän tekemästään arvokkaasta työstä. Mutta jos tähän ei ole mahdollisuutta ja ne halutaan luovuttaa muualle säilytettäväksi, voi asiaa tiedustella sotaveteraaniihdistyksestä. Useat kotiseutumuseot ja erilaiset perinneyhteisöt ottavat vastaan kunniamerkkikokoelmia.

Suomen Tykistömuseo ottaa vastaan sotiemme veteraanien kunniamerkkejä. Museo sijoittaa ne Pro Patria - Kunnia Isänmaa -salin vitriineihin. Museo toivoo, että omaisilta saataisiin lisäksi kunniamerkkien luovutusasiakirjat, sotilaspassi sekä valokuva veteraanista.

Museon yhteystiedot ovat; sähköposti toimisto@tykistomuseo.fi, postiosoite Suomen Tykistömuseo, Linnankasarmi, 13100 Hämeenlinna.

Missään tapauksessa kirpputori tai kaatopaikka ei ole kunniamerkkien paikka.

Mistä saa hautakivimerkin?

Hautakivimerkin voi tilata Sotaveteraaniliiton myyntitoimistosta, sotaveteraanipiireistä tai yhdistyksistä.

Merkin kiinnittämisestä huolehtii hautakiven tekijä tai sen voi kiinnittää kiveen myös itse tai kysyä neuvoja yhdistyksestä.

Mikä merkki kuolinilmoitukseen?

Omaisten halutessa tai veteraanin oman toivomuksen mukaan kuolinilmoituksessa voidaan käyttää sen järjestön tunnusta, johon veteraani on kuulunut tai sitten tammenlehtätunnusta, johon on oikeus kaikilla tunnuksen omaavilla veteraaneilla.

Anni Grundström

Den oförkortade svenska texten fås från Vasa Krigsveterandistrikt och dess medlemsföreningar samt från Södra Finlands Krigsveterandistrikt.

VIRTSANKARKAILUUN

pestävät ja kertakäyttöiset alushousut

SLIP SICLA lievään virtsankarkailuun

- 100% puuvillaa
- haaraosa hengittävää erikoiskangasta
- muita suojia ei tarvita, käytetään kuten tavallisia alushousuja

STRONG runsaaseen virtsankarkailuun

- 100% puuvillaa
- haaraosassa tasku erilliselle imevälle suojalle
- huomaamaton ja helppokäyttöinen

Meiltä saat myös:

- täydellinen valikoima TENAN virtsankarkailutuotteita
- vuodesuojia sekä pestäviä että kertakäyttöisiä
- virtsapullot ja alusastiat
- kysy myös muita apuvälineitä esim. kävelykepit, suihkutuolit, rollaattorit

Lisää tuotteita: www.linctus.fi

TIEDUSTELUT JA TILAUKSET:
Linctus Oy, p. 03-6125 355

LINCTUS

Turuntie 4-6, 13130 Hämeenlinna
fax 03-6125 353

SUOMALAISTEN TERVEYDEN HYVÄKSI

ORION

HYVINVOINTIA RAKENTAMASSA

www.orion.fi

Vastuun ja menestyksen täyttämä elämäntyö

Porilainen sotaveteraani Väinö Vilponiemi syntyi yrittäjäperheeseen Porin Noormarkussa 1925. Kolmekymmentäluvun lamavuosien pyörteissä Vilponiemien perheyrittäjä ajautui vararikkoon ja niin Väinönkin tausta muuttui työläisperheeksi.

Poliittisesti valveutunut Väinö Vilponiemi sai kutsun piirisihteeriksi Poriin 1954 ja siltä paikalta hänet valittiin kansanedustajaksi vuosiksi 1962–1975 ja monien valtion omistamien suuryritysten tilintarkastajaksi. Eduskuntatyön jälkeen työ jatkui Porin kaupungin henkilöstöpäällikkönä, josta tehtävästä hän jäi eläkkeelle 1988. Sotaveteraanityöhön Väinö Vilponiemi tuli mukaan 1993, valittiin Suomen Sotaveteraaniliiton valtuustoon sen varapuheenjohtajaksi 2008. Satakunnan Sotaveteraanipiirin puheenjohtajana hän on ollut vuodesta 2005.

Sodan päätyttyä Haminan Mäntlahteen majoitetut porilaiset sotilaat perustivat Mäntlahden rengas-yhdistyksen. Kuva on yhdistyksen 50-vuotisjuhlasta, johon yhdistyksen toiminta myös päättyi. Vasemmalla edessä Väinö ja Ilona Vilponiemi.

Käytyään kansakoulun kotikunnassaan oli pojalla edessä tosi miehen työ, isänsä saamassa halonhakkuu-urakassa. Jo muutamman viikon jälkeen hänelle löytyi kevyempi työ paikallisen apteekin juoksupoikana ja myöhemmin Rosenlewin laattikotehtaan naulapoikana, josta jatkoi huonekalutehdas Ekvall Oy:n remonttityössä.

1940-luvun alussa kotikylä-

läni pidettiin suuret sotaharjoitukset, jotka sinänsä olivat nuorelle pojalle mielenkiintoista seurattavaa, Väinö Vilponiemi muistelee. Miesten lähdettyä jatkosotaan oli kylällä runsaasti vapaana rengintöitä, joita hänkin teki ainakin kahdella eri tilalla.

Asevelvolliseksi Hyrylään

Kutsunnoissa 13.10.1943 Väinö Vilponiemi sai määräyksen ilmoittautua asevelvolli-

seksi Hyrylään. Alokaskoulutuksen jälkeen oli vuorossa aliupseerikoulutus Nummenkylässä. Koulutus oli tuolloin nopeaa ja tehokasta, sillä jo keväällä 1944 nuoret alikersantit lähetettiin Käkisalmeen henkilöstötäydennyskeskukseen. Puna-armeijan aloitettua suurhyökkäyksensä Karjalan kannaksella oli Väinölläkin nopea lähtö juna- ja autokuljetuksella Viipurin kautta Uudellekirkolle.

Ensimmäinen taisteluskoukutus saatiin Kaukajärvellä. Olimme juuri saaneet kaivettua asemat valmiiksi, kun etulinjasta saapui repaleinen joukko suomalaissojoureita, eikä heillä kaikilla ollut edes aseita. Heiltä saimme hälyttävän tiedon, että heidän takaansa on tulossa puna-armeijan joukot, Vilponiemi kuvailee. Pian aukean laitaan ilmestyi 21 panssari-vaunua. Kaksi vaunuista jatkoi kohti asemiamme, mutta kääntyivät pian takaisin ja palasivat toisten vaunujen luokse.

Pienen tuokion jälkeen vau-

ampuen ajamaan kohti asemiamme. Suomalaisten lähtö perääntymismatkalle oli niin nopea, että monelta jäi reppu-kin asemaan. Pitkä ja rasittava marssi oli alkanut, Väinö Vilponiemi muistelee.

Marssimme useita tunteja ja saavutimme Summan maise-

mat. Marssia oli kuitenkin jatkettava, koska vihollinen eteni kohti Viipuria kahden valtatie-

suunnasta niin, että me olimme jäädä niiden välissä mottiin. Summassa kuitenkin e-

dimme pakata tavaramme kul-

Sodan viimevaiheet

Juustilasta siirryimme Vilaniemen puolustamaan Viipurinlahden saaria. Vilaniemestä oli siirto Säkijärven kautta Miehkälään, Kylmälän parakkikylään ja sieltä marssien Virojoen kautta Mäntlahteen, lähelle Haminaa. Mäntlahdes-

sa yksikkö sai ilmoituksen siitä, että 1.1.1945 alkaa rauhan-

Siviilitöiden pariin

Syvällinen halu paneutua yhteiskunnallisiin asioihin johti Väinö Vilponiemen opiskelun pariin, Työväen Akatemiaan ja Ammattiyhdistysten Kiljava-

Hanskitrans Oy

Alavus

Ossi Masalin Oy

Askola

Elopuu

Askola

Nurmen Sora Ky

Aura

Matkailuautojen vuokraukset LYKOPE OY

Aura, Puh. 0400-720 248

Oy Lindlog Ab

Dragsfjärd

Söderlångvik Gård

Dragsfjärd

Metsäpalvelu Turunen Oy

Eno

Kakerak

Eno

Rakennus Tammi Oy

Espoo

Steripolar Oy

Espoo

Sun Chemical Oy

Espoo

Hovila Oy

Espoo

Haglund Networks Oy

Espoo

**SUOMEN
KONGRESSITEKNIikka OY**

pariin, piirisihteeriksi Poriin. Piirisihteerin työ oli näkyvää ja avasi mahdollisuudet menestyä myös valtakunnallisessa politiikassa.

Kansanedustajaksi Väinö Vilponiemi valittiin ensikertaa SDP:n listalta 1962 ja työ eduskunnassa jatkui aina vuoteen 1975. Saamansa äänimäärän perusteella hänellä olisi ollut hyvät mahdollisuudet edelleenkin jatkaa, mutta: Aikansa kutakin, oli hän todennut. Eduskuntatyön ohessa Vilponiemi toimi monien valtion yritysten tilintarkastajana sekä Vuokra-laisten Keskusliiton puheenjohtajana. Hänen puheenjohtajakaudellaan saatiin aikaan myös kaksi merkittävää lakia, huoneenvuokralaki ja asumistukilaki.

Eduskuntatyön jälkeen Vilponiemestä tuli Porin kaupungin henkilöstöpäällikkö, josta virasta hän siirtyi eläkkeelle 1988. Nyt työ jatkui harrastuksenomaisena järjestötyössä, esimerkiksi Porin Eläkeläisten puheenjohtajana.

Mukaan sotaveteraanitoimintaan

Porin sotaveteraaniyhdistyksen jäseneksi Väinö Vilponiemi liittyi vuonna 1993. Pian hänet valittiin yhdistyksen hallitukseen ja siitä puheenjohtajaksi. Piirin puheenjohtajaksi Väinö valittiin 2005, jota tehtävää hän edelleen hoitaa. Vuosina 2005–2007 Vilponiemi toimi myös liiton hallituksen jäsenenä. Vuonna 2008 hänet valittiin Sotaveteraaniliiton valtuustoon ja sen varapuheenjohtajaksi. Li-

säksi hän on myös Kaatuneiden Muistosäätiön kunniapuheenjohtaja.

Vilponiemi osallistui laajasti myös muuhun yhteiskunnalliseen toimintaan. Kansanedustajuuden (1962–1975) lisäksi hän toimi muun muassa Porin kaupunginvaltuustossa (1961–1975) sekä useissa kuntaliitoissa ja tilintarkastajana monissa valtakunnallisissa suuryrityksissä, esimerkiksi Outokumpu Oy:ssä ja Suomen Pankissa. Myös Keskuskauppakamartointi ja teatteri kuuluivat läheisesti hänen toimintansa piiriin.

Naimisiin Väinö Vilponiemi meni Porin ”pumpulitehtaan tytön”, Ilona-neidon kanssa vuonna 1954. Perheeseen syntyi poika ja tyttö. Lastenlapsia on kaksi ja lastenlastenlapsia yksi. Ilona ja Väinö asuvat kahden rivitalossa Porin keskustan tuntumassa ja harrastavat intensiivisesti teatteria, lukemista ja kuntoliikuntaa.

Ansioimerkit

Työstään yhteiskunnallisten asioiden hoidosta Väinö Vilponiemelle on myönnetty useita eri tahojen ansiomerkkejä. Tässä niistä muutama:

Vapaudenristin Ritarikunnan III lk Vapaudenristi, Suomen Valkoisen Ruusun Ritarikunnan 1 luokan ritarimerkki, Suomen Sotaveteraaniliiton kultainen ansioristi, Suomen Teatteriliiton kultainen ansio-

merkki.

Matti Värri

Porin sotaveteraaniyhdistyksen kävelypäivän yhteydessä istutettiin Kirjuriluotoon ”Veteraanipuu”. Lapiomiehenä Väinö Vilponiemi.

Väinö Vilponiemelle myönnettyä Vapaudenristiä luovuttamassa (vas.) ritarikunnan hallituksen jäsenet Olavi Jäppilä, Ilkka Ranta, Gustav Hägglund ja Antti Simola.

Hyvää Kesää!	Tradeware 2000 Oy Espoo	Schiedel Savuhormistot Oy Espoo
Taxiline Koskinen Oy Espoo	Evenflow Oy Espoo	A. Seppälä Total Quality Oy Espoo www.astq.fi
Ris-Esset Ab Oy Esse	Euran Yritystilitt Oy Eura	Suunnittelutoimisto Hannu Viitala Forssa
Agro-Tilit Oy Forssa	Traktorikonehuolto Liuska Ky Haapajärvi	Maansiirto Koskinen Oy Haarajoki
Maansiirto Perala Oy Halikko	Kaakon Rakennus Oy Hamina	Kuljetus Simo Iitti Ky Hartola

Jatkosota 25.6.1941 – 19.9.1944

Jatkosodan rintamamiehet – sotaanlähtö

Tästä numerosta alkavassa artikkelisarjassa yritetään hahmottaa, millaisena jatkosota näyttäytyi rintamamiesten ja naisten silmin. Ilon ja surun hetkiä, kuolemaa ja pelkoa mutta myös niitä arkisia askareita, joiden pariin voitiin paeta sodan kovaa todellisuutta.

Keskiössä on rintamaelämä kaikkienensa kotijoukkoja unohtamatta. Ilman kotirintaman ja läheisten tukea sodankäynniltä olisi murentunut henkinen pohja ennen aikojaan. Sodan kokemuksista ei ole yhtä yhtenäistä tarinaa, niitä on tuhansia ja taas tuhansia. Vain veteraanit itse voivat kertoa ja sisimmässään tuntea, ”millaista se oli”.

Mutta tavalla toi toisella yhteisiä tuntemuksiakin oli – kärsimystä, stressiä, ikävää, turtumusta, ajoittaista riehakkuuttakin, kaipausta ja ennen kaikkea menetettyjä vuosia ja mahdollisuuksia siellä jossakin. Näistä kokemuksista muun muassa pyrin kertomaan.

Kesäkuun alussa 1941 sodan enteet väreilivät ilmassa. Talvisodan veteraanit aavistivat rintaman kutsuvan taas ja olivat oikeassa. Saksalaisten voimakas läsnäolo ja liikekannallepano ei voinut merkitä muuta kuin uuden sodan pikaista syttymistä.

Nuoremmille kutsu armeijan harmaisiin tuli sittenkin yllätyksenä. Sodasta toki puhuttiin, mutta sen merkkejä ei ollut luettavissa sanomalehdissä – mitä nyt Pohjois-Afrikassa sekä Balkanilla oli taisteltu kiihkaasti. Ne vain tuntuivat niin kaukaisilta sodilta.

Aikaa ihmettelyyn ei ollut. Mobilisaation oli arvioitu kestävän vain joitakin päiviä. Niinpä kutsutut saivat lentävän lähdön: yksikön perustamispaikkaan oli saavuttava aikai-

lematta. Tässä rytäkässä joiltakin jäi häät väliin, juhannuksen vietosta puhumattakaan.

Kutsu tuotiin myös Hilja Ilona Melton perheeseen. Siinä oli sulatteleminen:

Äiti kulkee kotona huolissaan, kun veljistäni kolme on saanut kutsun yleisiin kertausharjoituksiin. Neljäs veljeni on merillä. Kaikki veljeni säilyivät hengissä talvisodassa, niin kovissa paikoissa kuin olivatkin. Jos tilanne kärjistyy, saan minä kutsun lottiin.

Ero läheisistä oli haikea, raskaskin: *Minun mies lähti sotaan. Me pidettiin toisiamme hyvästi ja itkettiin ja se meidän pikkuinen vauva oli siinä meidän välissä. Semmonen se oli se lähtö.*

Kouluille, seurojen- ja työväentaloille sekä suojeluskun-

tien pääpaikoille tulvi reserviläisiä. Kaupunkien kadut tyhjenivät nuorista miehistä. Jos poliisi tavoitti siviilipukuisen nuorukaisen, lähetettiin mies kiireesti lähimpään kokoontumispaikkaan.

Valtaenemmistö määräyksen saaneista noudatti kutsua. Karjalaispojilla oli into kova, edelliskerrasta oli jäänyt kosolti hampaankoloon: *Kyllä mie olin sitä mieltä, että kun koti oli jäänyt rajan taakse, ja kun saksalaisetkin oli nyt mukana, että jos se sieltä saataisiin takaisin pois. Et jos saatais se Karjala takaisin.*

Karjalan takaisin saaminen innoitti laajemminkin suomalaisia. Etenkin kun puhuttiin lyhyestä kesäsodasta, ettei ihan läpihuutojutusta – olivathan saksalaiset kiittäneet voitosta voittoon.

Miehille jaettiin aseita ja varusteita. Ne olivat toista tasoa kuin talvisodassa. Jokaiselle taistelijalle voitiin nyt jakaa henkilökohtainen ase. Jo se valvoi itseluottamusta ja menestyksen odotuksia.

Sotamiehen aseita olivat kivääri, konepistooli, pikakivääri, konekivääri, kranaatinheitin sekä panssarintorjunta-aseet. Erityisen suosittu oli Suomi-konepistooli, painavammat aseet taas raskauttivat taivalusta pitkällä marssitaipaleilla.

Myös teräskypäriä oli nyt enemmän. Sota-asuja ja saappaita riitti kaikille, joskaan ei aina priimatavaraa. Parantuneet varusteet kohottivat mielialaa kaikin puolin.

Satsauksia puolustusvalmiuteen

Koko armeijan varustukseen oli satsattu ennen näkemättömästi. Valtion budjetista puolustusmenoihin meni 64 prosenttia. Rahat oli käytetty entistä suuremman armeijan kaikinpuoliseen varustamiseen. Kaksivuotinen asevelvollisuus, maailman pisin tuolloin, ei ollut ehtinyt vielä purra, mutta kenttätukikseen ja viestijoukkoihin oli koulutettu 40 000 uutta miestä.

Joukot majoitettiin nopeasti koottuihin parakkikyliin itärajan tuntumaan. Varusteiden tultua jaetuksi marssittiin ja harjoiteltiin hyökkäystaistelun eri vaiheita. Se vihjasi, mitä oli odotettavissa.

Nämä sodan alkuvalmistelut ovat syöpyneet kansakunnan muistiin Edvin Laineen Tuntematon sotilas -elokuvasta.

Hikeä ei säästetty, miesten oli opittava paljon ja nopeasti. Sota voisi alkaa milloin hyvänsä. Marssiharjoituksissa kävi ilmi, että toisten miesten fyysikassa oli toivomisen varaa. Kuriin sopeutuminenkaan ei kailta käynyt kivutta.

Harjoiteltaessa Salpa-linjaan kuuluvien betonibunkkerien valtausta toiset kauhistelivat, miten siinä tositilanteessa kävisi. Korpimetsässä hyttyssetkin koettiin pahaksi riesaksi. Todellisuudessa se taisi sitten olla vitsauksista vähäisimpiä.

Liikekannallepanon jälkeen Suomen armeijan vahvuus oli miltei puoli miljoonaa miestä ja siihen tuhannet rintaman läheisyydessä palvelevat lotat päälle. Aseisiin oli kutsuttu iso joukko niitä, joilla ei ollut talvisodan kokemustaustaa ja joille armeijan käskyvaltasuhteetkin olivat vieraat.

Ennen talvisotaa oli jätetty kouluttamatta suuri määrä asekelppoisia miehiä. Tätä puutetta oli koetettu paikata sodan aikana annetulla pikakoulutuksella, mutta etenkin teknisissä aselajeissa se oli riittämätön.

Varusmiehet ja talvisodan veteraanit kyllä pärjäisivät, mutta entä kokemattomimmat ja iäkkäät miehet? Tästä kantoiivat huolta reserviläisten kouluttajat. Miten yli neljäkymppiset pärjäisivät fyysisesti tai jaksaisivat toimia iskuryhmissä, joissa eivät kaikki nuoremmatkaan selviytyneet. *Niiden kanssa kuolee, jos tosi paikka tulee, muuan luutnantti tokaisi iäkäämmistä koulutettavistaan.*

Oltiin erilaisessa tilanteessa kuin talvisotaan lähdettäessä – silloin kaikki oli ollut niin selvää. Puolitoista kuukautta kestäneen YH:n aikana oli syntynyt ainutlaatuinen yhteenkuuluvuuden henki. Maanpuolustuksellinen tehtävä oli ollut itse kullekin kristallinkirkas.

Ennen jatkosotaa valmistautumisaika jäi turhan lyhy-

Kesäkuussa 1941 evakuoitiin 70 000 rajaseutujen asukasta Sisä-Suomeen. Kaikki pääsivät palaamaan syksyyn mennessä Suomen armeijan nopean hyökkäyksen johdosta. Kuvassa kaupunkilaisvakoita Lappeenrannan seudulta odottamassa pohjoiseen matkaavaa junaa Riihimäen asemalla heinäkuun alussa 1941.

Jatkosota 25.6.1941 – 19.9.1944

Kenttäarmeijan ja kotirintaman ponnisteluista huolimatta Suomi oli viljahuollonsaan Saksan toimittaman viljan varassa. Tässä korjataan venäläisten kylvämää ruista Karjalan kannaksella 7.8.1941. Miehillä on kypärät miinavaaran vuoksi.

Helsinkiläisiä kiiruhtamassa pommisuojaan heinäkuussa 1941. Talvisodan kokemusten perusteella pommituksiin suhtauduttiin alusta alkaen vakavasti.

eksi, eikä sodan mielekkyydestä saatikka tarkoituksestaan vallinnut rikkumatonta yksimielisyyttä. Oltiin joko innostuneita, epäuskoisia tai pahaa aavistavia.

Sota alkaa

Sota syttyi 22. kesäkuuta. Tahdottiinpa tai ei, Suomi oli valinnut turvallisuuspoliittiseksi selkänajakseen Saksan ja oli nyt sen kanssa sodassa Neuvostoliittoa vastaan. Suomen menetys oli sidottu monin kytöksin Saksan menestykseen. Niistä tavallinen suomalainen sotilas tiesi tuskin mitään. Hänen odotettiin vain täyttävän velvollisuutensa tinkimättömästi kuin talvisodassa.

Joukoille jaettiin tuntelevyt ja kovat piippuihin. Sen jälkeen noustiin autoihin tai junavauhuihin. Keskitysmarssi kohti itärajaa oli alkanut.

Urakka oli mittava. Esimerkiksi Ilomantsin pohjoispuolelle kenraaliluutnantti Hägglundin komentama 19. Divisioona tarvitsi 45 junaa materiaali- ja miehistökuljetuksiin. Pälle

päätteeksi miehet saivat vielä marssia 100 kilometriä.

Tunnelmat oli kaksijakoiset. Talvisodan käyneet ottivat asiat rauhallisemmin. Uhoakin esiintyi – että nyt otetaan menetykset korkojen kanssa takaisin. Useimmat olivat kuitenkin vakavia, matkasivat kohti tuntematonta ajatuksiinsa vaipuneina. Toiset rukoilivat, jotkut itkivätkin. Lohtuna oli korkeintaan, ettei Suomi nyt taisteli yksin. Mutta entä se oma henkikulta...

Neuvostokoneet pelastivat 25. kesäkuuta valtiojohdon hyökkääjän leimalta. Mutta ei tavalliselle sotamiellekään jäänyt epäselväksi, että Saksan rinnalla taistellen Suomi pyrki korjaamaan talvisodan vääryyden kuin myös kukistamaan bolševismin niin ettei se enää uhkaisi maan kansallista olemassaoloa. Tähän viittasi myös presidentti Ryti puheessaan, jossa totesi Suomen taas olevan sodassa.

Presidentin puhetta kuunneltiin huolellisesti joukkojen keskityspaikoissa rajan pinnas-

sa. Siihen paneuduttiin teltoissa, kanttiineissa, parakeissa, kesätaivaan alla. Suomen mahdollisuudet selviytyä tässä toisessa puolustustaistelussa, niin kuin hän sitä kutsui, olivat aivan erilaiset kuin talvisodassa. Silloin Suomi oli seisonut yksin idän suuren jättiläisenpuristuksessa.

Ryti puhui jatkosodasta, vaikkei tätä määrettä silloin vielä käytetty. Alkavaa sotaa kutsuttiin kesäsodaksi, Saksa kun oli luvannut kukistaa Neuvostoliiton muutamassa kuukaudessa. Tällainen visio vetosi sotilaisiin. Kun vielä eetteristä kaikui jatkuvasti tietoja saksalaisten etenemisestä, oli helppo sanoilla: *Vanhoille rajoille työnnetään vihollinen ja sitten heinää tekemään.*

Toiveikkuutta ja optimismia

Kaikki eivät suinkaan olleet yhtä optimistisia, mutta toiveikkuus pikaisesta ratkaisusta oli vallalla. Ja sotilaiden mielestä se ratkaisu oli ennen muuta Viipurin ja vanhojen rajojen

palauttaminen. Siihen päättyisi suomalaisten osuus. Toiveena oli myös päästä pian toisiin, muonitus ei toiminut kaikkialla ja sen taso oli heikko. Kevätkylvöt oli tehty, mutta viljasta alkoi olla pulaa.

Päivät kuluivat, mutta mitään ei tapahtunut. Eivät hyökänneet venäläiset eivätkä suomalaiset. Kannaksen suunnalla tyydyttiin ensimmäisen sota-kuukauden aikana puolustukseen ja parempien hyökkäysasemien valmisteluun. Saksalaisten vallattua Leningradin Viipuri lankeaisi suomalaisille kuin tarjottimella.

Päähyökkäyksen piti tapahtua Laatokan pohjoispuolella, mutta vasta kun saksalaiset olisivat murtaneet Väinäjoen linjan Baltiassa.

Odotus kuuluu olennaisesti sodan luontoon. Kuka odottaa muona-annosta, kuka kirjettä rakkaalta, kuka junaa joka vie seuraavaan paikkaan tai parhaassa tapauksessa lomalle.

Piinallisinta lienee hyökkäyskäsken odotus. Kun rivi-miehellä ei yleensä ole käsitys-

tä, missä mennään, mitkä ovat esikuntaportaan aivoitukset ja suuremmat kuviot, huhut tuppaavat rehottamaan villeinä ja kärsimättömyys lisääntyy.

Kesä-heinäkuun vaihteessa 1941 miehet odottivat, kuka missäkin tunnelmissa, hyökkäyskäskey. Toimettomuus oli pahasta, niin päätteli jo talvisodassa pystyvyytensä neuvostopanssarien torjunnassa osoittanut luutnantti Valde Hämäläinen. Laatokan Karjalan karttoja jaettiin ja suunta oli selvä, mihin ollaan menossa. Mutta koska?

Saksalaiset kuuluivat etenevän väellä ja voimalla, mutta Hämäläisen Saaren lohkolla vaikutti siltä, että lotat hyökkäivät ensimmäisenä rajan yli – he kun olivat vieneet kanttiinsa kaksi kilometriä lähemmäs rajaa missä etummaiset sotilasyksiköt majailivat.

Odotus päättyi 10. heinäkuuta.

Teksti: Ari Uino
Kuvat: SA-kuva

YK-Asennus Oy

Hauho

Hauhon Myllärit Oy

Hauho

Qualitas Fennica Oy

Helsinki

Söderkullan Kaivin Oy

Sipoo

Strategisen henkilöstöohjauksen edelläkävijä
www.arctechno.com
Puh. 09 4242 990

Puidenhoitajien Oy

Helsinki

Tamitek Oy

Helsinki

Genoscooper Oy

Helsinki

KPP Impex Ltd Oy

Helsinki

Jatkosota 25.6.1941 – 19.9.1944

Kun Suomi sotaan lähti...

Jatkosodan poliittista taustaa ovat Sotaveteraanin sivuilla tähän mennessä tarkastelleet Ohto Manninen ja Göran Lindgren. Tämä artikkeli koskettaa melkein yksinomaan sitä, miten maamme valmistautui sotaan sotilaallisesti.

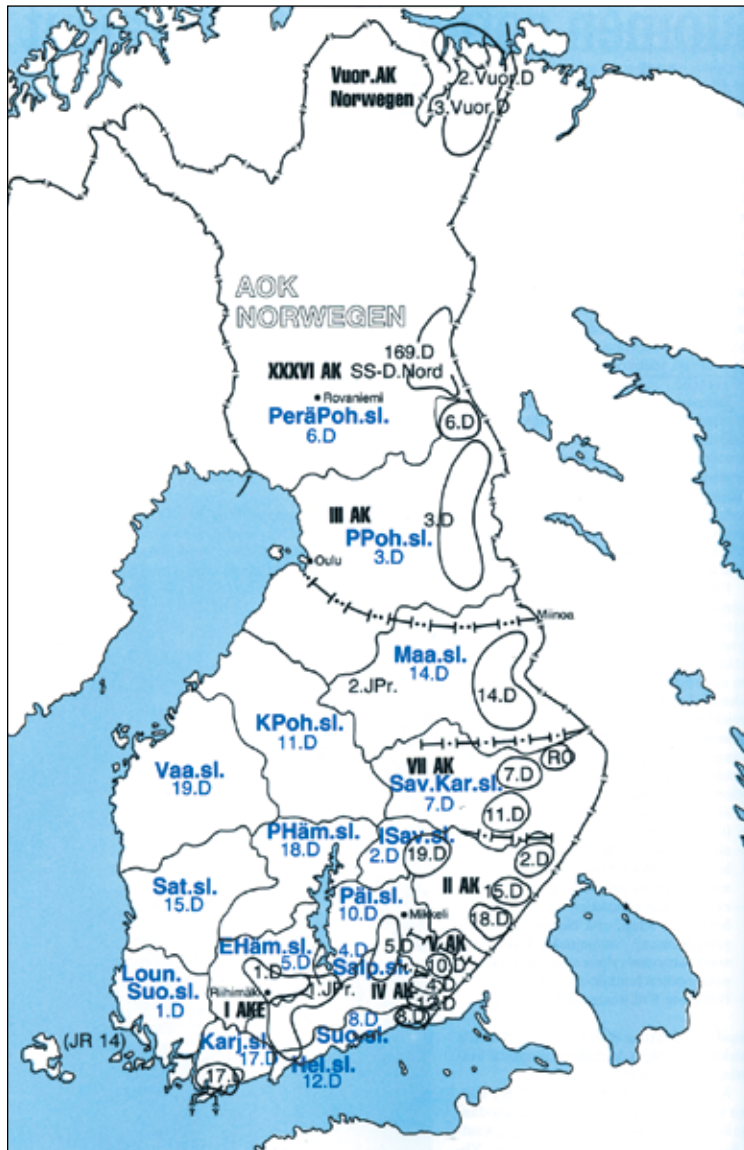
Organisaatiotarkistukset

Talvisodan taistelijat kotiutettiin/lomautettiin hitaassa tempossa. Armeijan vahvuus oli talvisodan päättyessä noin 345 000 miestä, kesällä 1940 noin 110 000 ja seuraavan vuoden alussa runsaat 100 000 miestä. Moskovan rauhan aikana koulutettiin uusiin, tehtäviin ja uusien aseiden käyttöön lähinnä kenttätukikistössä ja viestissä noin 40 000 miestä. Varusmiespalvelusaika pidennettiin 1941 kahdeksi vuodeksi ja palvelukseen astumiskä alennettiin 20 ikävuoteen. Miehiä oli siis koulutuksessa runsaasti: 1919–1921 syntyneet alokkaat, kertausharjoituksiin kutsutut sekä palvelukseen hyväksytyt nostomiehet.

Talvisodan raskaat divisioonat pienenevät prikaateiksi, jotka ryhmittyivät pääosin itärajan tuntumaan. Koska suuri osa varuskunnista oli jäänyt luovutetulle alueelle, uudet oli rakennettava korpeen. Miehet laskettiin syksyllä 1940 ja kun aseitakin oli saatu lisää, voitiin kesän 1941 liikekannallepanossa perustaa 16 divisioonaa, kolme prikaatia sekä runsaasti aselaji- ja erikoisjoukkoja. Niinpä lippujen alle voitiin kutsua noin 475 000 sotilasta, kun heitä oli syksyllä 1939 noin 337 000.

Aseistuksesta

Saksasta ostettiin viitisen sataa erilaista panssarintorjunta-asetta. Oma panssarintorjuntakivääri, ”norsupyssy”, saatiin vihdoinkin joukoille, mutta jo auttamattomasti vanhentuneena. Raskaita kranaatinheittämiä valmistettiin 160 ennen sotaa. Suomi-konepistooleita valmistettiin noin 10 000. Tykistöme oli tehokkaampaa kuin talvisodassa, patteristoja oli 83, ja yli 25 % oli raskasta yli 100 mm:n kalustoa, Kun talvisodassa oli taktillisessa mielessä patteristo noin neljää pataljoonaa kohti, oli kesällä 1941 patte-

Maavoimien yhtymien perustaminen ja keskittäminen tarkistettuun puolustusryhmytykseen.

risto noin kahta ja puolta pataljoonaa kohti. Divisioonamme tulivoima olikin hankintojen ansiosta ainakin kolminkertaisesti talvisodan ajalta.

Ilmavoimat sai moderneja hävittäjiä, Brewstereitä USA:sta, Fiatteja Italiasta ja Moraneja Ranskasta. Kesällä 1941 meillä oli 235 sotakelpoista konetta, 177 hävittäjää, 24 pommikonetta ja 34 muuta konetta. Ongelmana oli huollon kannalta tyyppien runsaus. Merivoimien runkona olivat edelleen kaksi panssarilaivaa ja viisi sukellusvenettä sekä melko voimakas rannikkotykistö.

Strateginen tilannearvio

Talvisodan tulos vaikeutti puolustusvoimiemme strategista tehtävää, valtakunnan puolustamista hyökkäyksiltä idästä. Prikaatit ryhmitettiin itärajan tuntumaan, ja Suomenlahdelta Kemijärven Joutsijärvelle asti rakennettiin uusi varsin luja puolustuslinja (sittemmin nimeltä Salpalinja). Valtakunnan sotilaalliset suunnitelmat oli laadittu pelkästään puolus-

tustaistelua varten. Wehrmachtin epäonnistuttua Englannin tuhoamisessa Hitler suuntasi katseensa pohjoiseen: Ruijassa oli suomalaisilla ja saksalaisilla joukoista kosketuspinta ja vastassa Neuvostoliitto. Sotilaiden kontaktit Saksaan ja päinvastoin lisääntyivät ja sieltä ja täältä saatiin vihailuja tulevasta. Näiden takana oli Saksan tuleva isku itään ja Suomelle aukeava mahdollisuus saada talvisodassa menettämänsä Karjala takaisin. Edessä oli meilläkin puolustuksellisten suunnitelmien muuttaminen hyökkäykselliseksi. Mutta olipa Yleisesikunnassa kuinka päteviä suunnittelijoita tahansa, suunnitelmien muuttaminen puolustuksesta hyökkäykseen ei käynyt käden käänteessä. Liityttyämme viimeistään toukokuussa 1941 Saksan vanaveteen aloitettiin suunnitelmien tarkistukset.

Huhti-toukokuussa pelattiin armeijakuntien esikunnissa sotapelejä, joissa testattiin eri hyökkäysvaihtoehtoja. Kun ne osoittautuivat positiivisiksi, puolustukseen tarkoitettut

joukot oli ryhmitettävä hyökkäykseen eli aloitettiin lopullinen suunnitelmien hiominen. Kevään kuluessa maassamme kävi saksalainen ase-ekspertidelegatio, jolle esiteltiin saaliiksi saatua neuvostoliittolaista aseistusta. Saksalaiset olivat hyvin kiinnostuneita nimenomaan aseiden tehosta.

Kesällä 1941, sitä mukaa kun poliittiselta johdolta saatiin valtuuksia, olivat vuorossa sotilaalliset ratkaisut, joista saksalaisten kanssa oli sovittu. Kuitenkin saksalaisille oli tehty selväksi, ettei Suomi automaattisesti lähde hyökkäykseen, vaan piti ratkaisun itsellään. Suomi ei tulisi poliittisesti liittoutumaan, mutta olisi kiitollinen saksalaisten avusta, jos puna-armeija hyökkäisi.

Suomen liikekannallepano toimeenpantiin talvisodan tapaan ylimääräisinä kertausharjoituksina. Lkp oli suoritettava niin ajoissa, että lkp-koneisto pystyisi hoitamaan tehtävänsä rauhan oloissa, ilman ilmahyökkäysten uhkaa. Rajoittava tekijä oli se, että suurehko osa liikekannallepanolle tärkeää rautatiekalustoa oli sidottu saksalaiskuljetuksiin. Toisaalta kohtuullisen varma tieto sodan syttymisestä ja lkp:n mahdollisimman myöhäinen alkaminen oli välttämätön, jotta Suomi ei provosoisi hyökkäystä ja jotta kevätkylvöt ehdittäisiin suorittaa ennen sotaa. Näin tapahtuikin.

Suomen armeijan varsinaisen liikekannallepano alkoi viikko suojajoukkojen lkp:n jälkeen. Ensimmäinen suorituspäivä oli 18. kesäkuuta. Armeija ryhmitettiin puolustus suunnitelmien mukaisesti, sillä niiden tarkistaminen hyökkäystä varten oli vielä kesken. Kuljetusten aikana eräät joukot olivat saaneet käskyn varautua hyökkäykseen. Muutokset osoittavat, että ylipäällikön aikomuksena oli hyökätä Laatokalle kahdella armeijakunnalla ja katkaista neuvostojoukkojen yhteydet Karjalan kannaksen ja Laatokan Karjalan välillä. Ryhmitys oli valmis kesäkuun loppuun mennessä.

Saksalaiset saapuvat

Tapahtumat alkoivat vyöryä kohti sotaa. Saksalaisia joukkoja alkoi saapua maaham-

me 7. kesäkuuta ”divisioonien vaihtona”. Kesäkuun 10. päivänä kutsuttiin suojajoukkomme ylimääräisiin harjoituksiin, ja 12. kesäkuuta piiloutui saksalaisia sota-aluksia etelärannikkomme rikkonaiseen saaristoon. Kesäkuun 15. päivänä saivat Pohjois-Suomen reserviläiset kutsun ylimääräisiin harjoituksiin. heidät (sodan ajan III Armeijakunta) alistettiin saksalaisten komentoon, ja näiden komentoporras saapui Rovaniemelle.

Kun ”vaihdeettavat divisioonat” kääntyivätkin yllättäen kohti Sallaa Rovaniemen itäpuolella, tieto siitä lähti heti Moskovaan ja Lontooseen. Naamiot oli riisuttu. Oli myös selvää, että saksalaiset johtavat sotatoimia pohjoisessa. Jo 18. kesäkuuta saksalaiset ilma-kuvasivat Sallan aluetta ja 22. kesäkuuta he kuvasivat Muurmannin rataa suomalaisten kielloista huolimatta. Saksalaiset pommittivat illalla tuona päivänä Hangon laivastotukikohtaa antaen tahallaan sen kuvan, että koneet toimivat suomalaisilta kentiltä nopeuttaakseen suomalaisten sotaan yhtymistä.

Saksan armeija aloittani hyökkäyksen Neuvostoliittoon, Operaatio Barbarossan, aamuyöllä 22. kesäkuuta. Samana yönä saksalaiset lentokoneet lensivät Leningradin suuntaan Suomen yli ja miinoittivat Kronstadtin väyliä. Palatessaan koneet tankkasivat Utissa aamutuumaan.

Saksan hyökkäys laukaisi tilannetta myös Suomen armeijan toiminnoissa. Yöllä 22. kesäkuuta suomalaiset sukellusveneet ja saksalainen miinalaivaosasto kävivät suluttamassa merimiinoin Suomenlahden etelärannikolla.

Neuvostokoneet pommittivat heti 22. kesäkuuta aamulla - tosin tuloksitta - panssarilaitojamme, tykkivene Uusimaata ja Alskärin rannikkolinaketta Suomenlahdella. Rajalla Immolassa, Hangossa ja Pummangissa tapahtui suomalaisten ja neuvostosotilaiden kesken ampumavälikohtauksia. Suomalaiset lähettivät vastoin puolueettomuuden vakuutteluja räjäytyspartion illalla 22. kesäkuuta Stalinin kanavalle saksalaisilla vesitasoilla.

Jatkosota 25.6.1941 – 19.9.1944

Puna-armeija vastaa

Samaan aikaan kun suomalaiset keskittivät joukkojaan, neuvostoilmavoimat tekivät virhearviointiin perustuneita ilmahyökkäyksiä Suomen alueelle. Kolmen päivän kuluttua - 25. kesäkuuta – ilman sodanjulistusta suoritettu laajamittainen asutuskustusten pommittaminen oli tuhoisa. Palavat kaupungit, siviiliuhrit ja 23 neuvostokoneen alasampuminen Suomen alueella antoivat hallitukselle riittävät perusteet väittää, että maa oli jälleen joutunut Neuvostoliiton hyökkäyksen kohteeksi.

Kiireestä johtuen armeijamme oli itärajalla melko tasapaksussa puolustusryhmityksessä sodan syttyessä. Reserveiksi

uusissa suunnitelmissa varatut divisioonat olivat syvemmillä selustassa, sillä Itä-Suomen heikohko poikittaistiestä olisi hidastanut nopeita ryhmitysmuutoksia.

Vasta 27. kesäkuuta - päiviä saksalaisten hyökkäyksen jälkeen ylipäällikkö teki päätöksen hyökkäyksestä. Sen mukaan Laatokan-Karjala oli vallattava, jotta tärkein eli Kannaksen valtaus voitaisiin toteuttaa. Hyökkäystä varten ylipäällikkö koki Karjalan Armeijan ja määräsi sen komentajaksi luottomiehenä kenraaliluutnantti Erik Heinrichsin. Samassa yhteydessä aloitettiin reservidivisioonien keskittäminen hyökkäystä varten Ilomantsin-Pyhäjärven alueelle. Saksalaiset lähettivät Suo-

meen divisioonan, jonka tuli ottaa Syvärillä yhteys Leningradin suunnalta hyökkääviin saksalaisiin. Ryhmitykset olivat heinäkuun alkupäivinä valmiit iskuun itään. Vain ylipäällikön käsky eivät joukot vielä saaneet.

Pohjoisessa saksalaiset hyökkäsivät kohti Murmanskia jo 29. kesäkuuta päästen vain Litsajoelle. Sallassa saksalais-suomalainen hyökkäys alkoi 1. heinäkuuta edeten Vilmajoelle.

Yöllä 28/29. kesäkuuta 18. Divisioonan komentaja eversti Aaro Pajari käski keveiden joukkojensa miehittää teollisuuspaikkakunta Enson. Suomalaiset pääsivät helposti Enson keskusta, mutta puna-armeijan vastahyökkäys

pakotti suomalaiset luopumaan Ensosta. Taistelun seurauksena neuvostoliittolaiset tuhosivat Enson.

Valmiina iskuun itään...

Heinäkuun alkupuolella kaikki oli siis valmista hyökkäykseen. Joukot olivat hyökkäysryhmityksessä ja tulituki valmiina. Saksalaisten kanssa oli sovittu, että suomalaiset hyökkäisivät silloin, kun Saksan armeija ylittää Baltiassa Väinäjoen Leningradin suuntaan. Aika antoi myös neuvostojoukoille mahdollisuuden puolustuksen tehostamiseen. Ajankohdan suuri uutinen oli hyökkäyksen 10.7. alkaessa julkaistu ylipäällikön niin kutsuttu miekantuippipäiväkäsky. Sen tulkittiin

tähtäävän Suur-Suomen luomiseen ja säilyttämiseen. Vasta sen jälkeen oli aika panna miekka tuppeen.

Anssi Vuorenmaa

Lähteitä: Jatkosodan historia 1.osa, SotatL ja WSOY 1988, Suomen sota 1941–1945 1.osa. SHistTutKL ja Kustannus Oy Sotateos 1965, Jari Leskinen-Antti Juutilainen toim., Jatkosodan pikkujättiläinen, WSOY 2005, Wolf H. Halsti, Kesäsota 1941. Suomen sota 1939-1945 osa 2, Otava, Mauno Jokipii, Jatkosodan synty, Otava 1987 (tutkimuksia Saksan ja Suomen sotilaallisesta yhteistyöstä 1940–1941) ja Suomi sodassa, talvi- ja jatkosota viikosta viikkoon, Valitut Palat 1998 (neljäs painos) sekä Sotaveteraani-lehden numerot 3/1991, 4/1991 ja 3/2001.

Tiedustelulla selvitettiin...

Tiedustelu eri tasoilla on aina ollut armeijoiden yksi tärkeimmistä ”työkaluista”. Talvisodan päätyttyä tiedustelumme pyrki selvittämään, oliko puna-armeijalla tarkoitus ja mahdollisuudet hyökätä uudelleen Suomeen. Kun kevään 1941 kuluessa oli selvää Suomen liittyminen Saksan vanaveteen, haluttiin tietää, mitä oli vastassa rajan takana. Tiedustelumme painopiste ennen saksalaisten tuloa oli erikoisesti Laatokan koillispuolella, Uhtuan suunnalla sekä Muurmannin alueella.

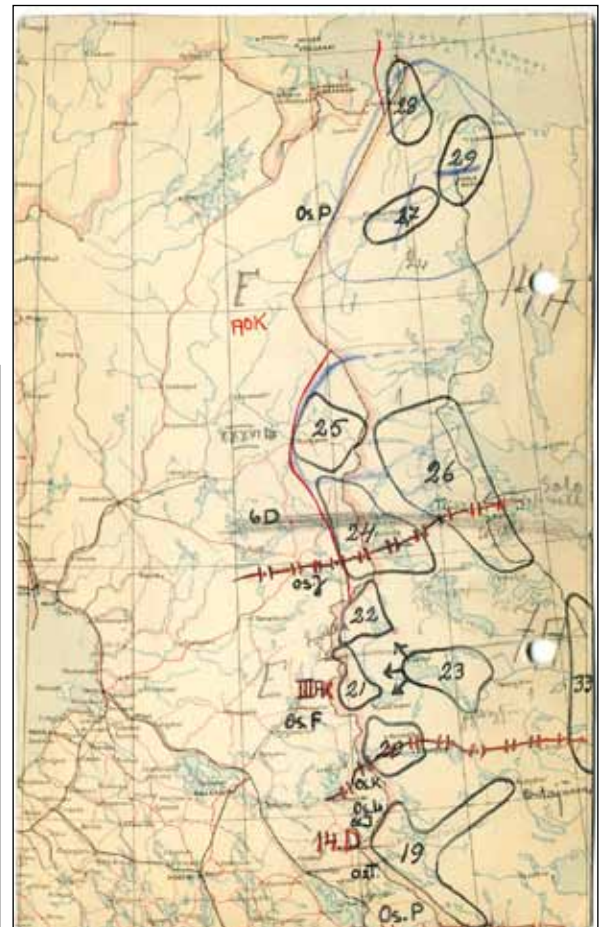
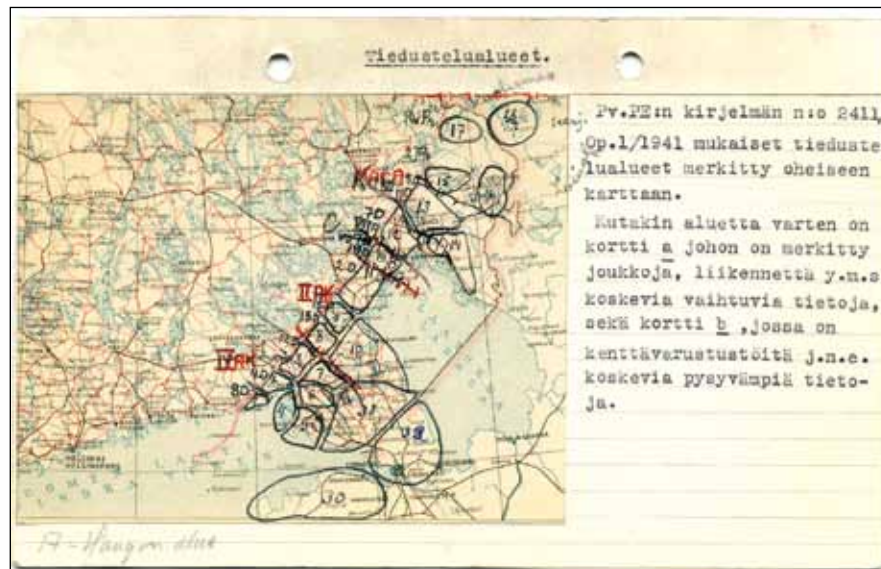
Tiedustelun kohteita olivat puna-armeijan joukot, aselajit, teiden rakentaminen rajalle sekä linnoitustyöt. Viestitiedustelumme pyrki selvittämään puna-armeijan käyttämät koodit radioliikenteessään sekä kuuntelemaan diplomaattiradio-liikennettä. Partiotiedustelu hankki tietonsa partiomatkoilla sekä värväämällä erityisiä agentteja rajan takaa. Tie-

dustelumme eri keinot ja tavat selvittivät melko hyvin rajan takaiset varustelutyöt sekä rajoillamme olleet puna-armeijan joukot.

Yhteistyö saksalaisten kanssa tehosti tietojen hankintaa kesän 1941 alkupuolella. Toisaalta tiedustelumme kiihtyminen selvitti vastapuolelle, mitä oli ehkä tulossa suomalais-

saksalaisen tiedustelun aktiivisuuden myötä. Suomalaisen tiedustelu tapahtui pääasiassa talvisodanaikaisten niin kutsuttujen alatoimistojen johdolla. Toimistot olivat Rovaniemellä, Kajaanissa, Joensuussa ja Lahdessa Moskovan rauhan aikana.

Anssi Vuorenmaa

1.	Ms. rannikkokolmio Paatio-Vilajoki-Lavola.
2.	Rannikkokaista Vilajoki-Viipuri (pl.)-Louko-Pukalusjärvi.
3.	Louko-Viipuri-Antrea-Enso.
4.	Suonti-Vilaniemen Kärki-ouras-Lihaniemenkärki-Koivisto-Viipurinlahti.
5.	Koiviston saaristo-Makelahti-Kuolensaari.
6.	Viipuri-Makelahti-Muolajärvi.
7.	Viipuri-Antrea-Salmenkaija-Muolajärvi.
8.	Enso-Antrea kirkko-Inkilä (ml.) - Ilnee.
9.	Ilnee-Inkilä-Kurkijoki-Syvärö.
10.	Antrea-Vuoksela-Kiviniemi-Konevitsa-Mitola.
11.	Syvärö-Kurkijoki-Sortavala-Pyhäjärvi.
12.	Pyhäjärvi-Sortavala-Jänisjärvi-Pälkäjärvi.
13.	Pälkäjärvi-Jänisjärvi-Loimola-Korpijärvi.
14.	Impilahti-Salmi-Loimola-Suistamo.
15.	Korpiselkä-Agläjärvi.
16.	Suojärvi-Suvilahti.
17.	Kuolismaa-Liusvaara.

18.	Porajärven alue.
19.	Porajärvi-Lentiera-Ruulijärvi-Viiksimäki-Koukkula-Mukajärvi.
20.	Viiksimäki-Miina-Vuokijärvi-Kostamus-Kiimasjärvi.
21.	Vuokijärvi-Latvajärvi-Lonkka-Vuonniemi.
22.	Lonkka-Koljola-Suvanto-Pistojärvi.
23.	Uhtua-Kurki-Jyskyjärvi.
24.	Suvanto-Ruutijärvi-Niska-Kiestinki.
25.	Ruutijärvi-Salla-Nurmitunturi-Alakurtti (ml.)-Vuorijärvi.
26.	Kiestinki-Louhi-Kentalahti-Kurtti.
27.	Ristikenttä-Muurmanen (pl.).
28.	Motovski Pöytä-Lalastajasaarento.
29.	Muurmanen-Alaksandrovsk.
30.	Rannikko Laukkaanlahden ja Granienbaumin välillä.
31.	Alue Seivästä-Muola-Kekkonen (pl.)-Taipale-Terijoki.
32.	Entinen Venäjän puoleinen Karjalan kannas ja Pietari.
33.	Muurmannin radan varsi.

(Pr.P:n kirj.n:o 2411/Op.1/1940)

Jatkosota 25.6.1941 – 19.9.1944

Untuvikkoalikersantti osoittautui taistelevaksi kotkaksi - Heimo Lampi

Jatkosota alkaa ilmassa

Elettiin kuumia aikoja 25.6.1941. Saksa oli kolme päivää aikaisemmin hyökännyt Neuvostoliittoon ja ilmoittanut Suomen taistelevan sen rinnalla. Lentolaivue 24:ssäkin oli kuultu juttuja salamyhkäisistä öisistä saksalaispommittajista, jotka olivat 23.6. Leningradin ja Kronstadtin alueita pommitettuaan poikenneet Utissa polttoainetankilla. Yksi laskussa nokilleen mennyt Ju-88 kuulemma makasi kentällä selällään. Rytäkässä sen radisti olisi kuollut ... Liikekannallepano oli suoritettu 17. kesäkuuta, mutta sotaa ei oltu julistettu. Maassamme vallitsi epävarmuuden harmaa aika. Odotettiin venäläisten reaktioita.

Vihollinen kaakon taivaalta

Kymenlaakson taivaalta kantautui 25.6. aamulla pahaenteisesti satojen suurien lentokoneemoottorien kumu. Leningradin seudulta aamukuudelta alkanut pommituskoneiden kokoontuminen laivuelautoiksi oli käynnissä. Valmiit osastot kaartoivat kohti Etelä-Suomen alueita. Pommituslentosuorituksia kertyi päivän mittaan lähes 500.

Niin lähti myös everstiluutnantti Fedor Panjushinin johtama 4. Lentodivisioonan 201. Pommituslentorykmenttiin kuuluva 27 koneen laivue kohti Suomea, kohti Heinolaa.

Korpikentältä ilmataisteluun

Pari päivää Selänpään uudella korpikentällä, noin 25 kilometriä Kouvolaan pohjoiseen, majoittunut Lentolaivue 24:n 2. Lentue oli majoittuneena Pikusalpausselän kankaalla kiihtotien laidalla teltoissa. Uudet kahdeksan Brewster-hävittäjää oli naamioitu läheisyyteen havuilla.

Lentueen organisaatio oli kevyt ja ketterä. Henkilövahvuus oli vain 36 miestä. Ohjaajakapteeni **Leo Ahola** johti lentuetta. Muut ohjaajat olivat luutnantti **Jorma Sarvanto**, lentomestarit **Yrjö "Pappa" Turkka**, **Veikko Rimminen**, ylikersantti **Eero Kinnunen**

Heimo "Hemmi" Lampi, 2. Lentueen kuopus, 21 v.

ja alikersantit **Eino Peltola**, **Esko Myllymäki** sekä kuopus 21-vuotias **Heimo Lampi**. Kullakin koneella oli kaksi mekaanikkoa. Kenttähuoltojoukkueeseen kuului 12 miestä.

Maamaalit vaihtuivat oikeiksi lentokonemaaleiksi

Ohjaajien kuopus, talvisodan aikana lentoaliupseerikurssin Kauhavalla käynyt alikersantti Heimo "Hemmi" Lampi (21) pohti helteisenä kirkastuvan päivän puuhiansa. Hän oli oppinut hyvin lentämään ja liikehtimään uudella hävittäjällä. Suuri puute oli, ettei Lampi ollut ampunut laukaustakaan Brewsterillä. Tänäpäin viritettiin kentän laidalle maalit ja nuorukainen pääsi saamaan tuntuman aseiden käytöstä.

Puhelin pirahdi vihaisesti kello 7.10. Viesti oli lyhyt ja nuiva. Hälytys, venäläinen 27 koneen pommarilautta on suuntautumassa Selänpään länsipuolelta kohti Heinolaa. Olivat jo pommittaneet Inkeröisiä. Korkeus 1500. Lentue ilmaan. Teltoissa syntyi sutina. Muiden mukana Lampi tempaisi saappaat jalkaan, asetaikin kainaloon ja lentopäähine kädessä pinkoi koneelleen. Mekaanikkojen valmisteleman, nimikko kuutosensa Brewsterin moottoria ei Lampi lämmitellyt, vaan takkia ja päähinettä pukien hän rullasi lähtöpäikalle. Saman tien kaasu auki ja kaartolänteen venäläisiä vastaan. 1000 metrissä hän kiinnitti auki unohtuneet laskuvarjon valjaat.

Niin alkoi oikea sota

Vakaasti luoteeseen lentävä pommittajalautta putkahti esiin pilvien välistä. Vielä Lampi askarrutti, mistä oli kyse, kun sotaakaan ei oltu julistettu. Hän lähestyi osaston jälkipäästä todeten koneiden olevan punatähtisiä SB-2 -keskiraskaita pommituskoneita. Asia muuttui harvinaisen selväksi yhden niistä päästäessä pitkän valjuovasarjan kohti.

Lampi väistää kaksoiskonekiväärin tulta ja hakeutuu osaston oikealle siivelle. Ottaa pommittajan vasemman moottorin "piikille". Matkaa 100 metriä, joka on teoriaopetuksen mukaan liikaa. Kokeilee sotansa ensimmäisen sarjan, mustaa savua ja liekkejä. Se on siinä. Siirtyminen oikean moottorin taakse 50 metrin päähän. Peukalon painalluksella lähtevät 12,7 milliset luodit osuen jälleen maaliinsa. Pommikoneen ampuja yrittää raivokkaasti saada osumaa Brewsteriin, mutta eipä vain. Vielä suihku pommittajan kylkeen, jolloin se painuu palavana kohti maata. Kello on 7.20. Häkeltyneenä ja hurmioituneena Lampi seuraa koneen räjähtämistä pohjoisen Valkealan Nisuksen kylän tuntumassa.

Jatkosodan ensimmäiset vainajat

Heimo Lampi kuulee vasta myöhemmin, että muuttunut maamaaliampumarjoitus oli tuottanut jatkosodan ensimmäisen ilmavoiton. Alas ammuttu pommituskone oli lentueen päällikön luutnantti Sergej Kishitsenkon kone.

Alikersantti Lampi hätäntyy. Ennen Heinolaa on mahdollisimman moni pommari saatava pudottamaan lastinsa. Niinpä hän kiireesti syöksyy vuoron perään koneiden taakse, ampuu sarjan moottoriin, kone irtautuu lautasta pomminsa pudottaen ja kaartaa itään. Yhden pakenijan matkanpää osuu Selänpään vieressä Anttilan kylään luutnantti Jorma Sarvannon ampumana. Lampi onnistuu käännättämään puolentusinaa pommitajaa tyhjin toimin takaisin.

Raivokkaasti lentäen ja am-

puen pommittajalautan sisällä ei Lampi ole huomannut osaston kuroneen etäisyyksiä ja olevansa taka-ampujien ristitulesa. Hän tempaisee Brewsterin ylös ja saa hetken mielijohteen ajatuksen ampua alas koko pommitusosaston johtokoneen. Lautan kärjessä kolmion

ensimmäisenä etenee karkikone. Siinä on varmaan osaston johtaja.

Lento-osaston johtaja tähtäinpiikille

Lampi syöksyy pommittajaosaston alle ja sieltä johtokoneen taakse. Muiden pommit-

Julkkislentue:

Luutnantti **Jorma Sarvanto** tuli kuuluisaksi talvisodassa ampumalla Utissa alas 4 minuutissa 6 vihollispommitajaa. Maailmanennätys on edelleen voimassa.

Jatkosodan ensimmäisen ilmavoiton saavuttanut alikersantti **Heimo Lampi** ampui ensi kertaa Brewsterillä kovia patruunoita. Sodan jälkeen hänen viimeisin virkansa oli Kouvolaan hovioikeuden presidentti.

Heimo Lammen veli Aarno toimi Suomen Sotaveteraaniliiton puheenjohtajana 1998-2004.

Kapteeni **Leo Ahola** oli kenraali Matti Aholan isä. Matis-ta tuli Ilmavoimien komentaja ja Puolustusministeriön kansliapäällikkö.

Lentomestari **Yrjö "Pappa" Turkka** oli Ilmavoimissa legendarinen nuorten lentäjien "isähahmo", tukija ja kasvattaja.

BREWSTER 239

USA:n laivasto tilasi Brewster -tehtaalta uusia yksitasoisia tukialushävittäjiä vuonna 1936. Palveluskäyttöön otetut koneet olivat onnistuneesta prototyypistä poiketen vaativia lennettäviä. Niistä ei pidetty. Tilaus jäi n. 500 koneeseen.

Suomi osti Brewsterin "nollasarja" -koneita 44 kpl. Ne olivat hyviä lentää. Koneet tuotiin laivalla Norjaan ja edelleen Ruotsiin, jossa ne koottiin Saabin tehtaalla. Brewsterit eivät ehtineet talvisotaan. Jatkosodassa niillä hallittiin ilmatilaa parin vuoden ajan.

- Pudotussuhde: 1:32. Yhtä ammuttua B:ä kohden pudotettiin 32 vihollista.
- Paino: 2400 kg
- Tähtimoottori 950 hv
- Suurin nopeus n. 450 km/h
- Lakikorkeus 9900 m
- Aseistus: 4 x 12,7 mm:n kk.

TUPOLEV SB-2 Keskiraskas pommituskone

- prototyypit lensivät 1934
- toimitukset 1936
- Paino 7734 kg
- Moottorit 2 x 860 hv
- Suurin nopeus n. 350 km/h
- Lakikorkeus 8750 m
- Pommikuorma 750 kg
- Aseistus: 2 x 7,62 kk eteen. 2 x 7,62 kk taakse.

Lähteet:

- Brewster-lentäjä Heimo Lampi
- www.HeimoLampi
- Kymen Ilmasilta: Verlan ilmataistelut
- Haastattelut: Heimo Lampi, 28.9.1993. K Reiman Heimo Siirpää, puh., 15.5.2011. K Reiman

Jatkosota 25.6.1941 – 19.9.1944

tajien taka-ampujat yrittävät vimmatusti saada häneen osua. Lampi ampuu pommitajan vasemman moottorin savuamaan, jolloin se pommi-kuormansa hylänneenä painuu jyrkkään syöksyyn, Heimo Lampi Brwsterillä perässä. Aivan puiden latvoissa pommitaja kääntyy vaakalentoonsa niin, ettei takaa hyökkääjää mahdu alle. Johtokoneen miehistö osaa tempua. Lammen lähestyessä sitä on Brewster vähällä törmätä voimakkaasti hidastavan pommitajan siipeen. Etäisyys on alle 30 metriä. Samalla ”herää poissa ollut” taka-ampuja eloon, suuntaa kaksoiskone-

kiväärin Brewsteriin aivan lähietäisyydeltä ja ampuu. Lampi tuntee osumien kolisevan konehuoneessa ja samalla pelmahtaa voimakas bensiinin haju nälkään. Nopea tempaisu ylös peläten samalla kipinää joka räjäyttäisi koneen soihduksi.

Lampi pakottaa itsensä rauhalliseksi ja lähestyy pakenijaa suoraan takaa. Suivaantuneen alikersantin mielessä on yksi ajatus: ”Nyt joko se tai minä”. Hän ampuu taka-ampujan aseeltaan, ampuu koneen tuuletin ja seuraa miten se syöksyy pieneen järveen räjähtäen. Nyt Lammella on hetki paikantaa sijaintinsa. Laivueen komenta-

ja everstiluutnantti Fedor Panjutinin viimeinen tehtävä päättyi Jaalassa Verlan tehtaasta kilometri etelään Kamposen järveen.

Verisen päivän tulos

Eikä tässä vielä kaikki. Selänpään laskeutuessaan Lampi jarruttaa voimakkaasti silmäseurauksella, että Brewster ottaa suunnan kohti metsää ja on kaatua siivelleen. Ohjaamon lattiat ja Lammen saappaat ovat täynnä lämmintä bensiiniä. Luoti on katkaissut jarruputken. Vain reippailla otteilla ohjaaja saa pidettyä koneen kiitotiellä - eikä bensa syttynyt.

Näin muuttui alikersantti Heimo Lammen maamaaliampumapäivän ohjelma. Hän ja Eero Kinnunen saivat 2 1/2 pudotusta ja Jorma Sarvanto yhden. Yhteensä Lammelle kertyi jatkosodassa 14 pudotusta. 2. Lentueelle kertyi ilmavoittoja 25.6.1941 yhteensä 10.

Verlan ilmataistelut muistetaan

Venäläiset pommitajamiehistöt haudattiin kenttähautausmaahan kuolinpaikoilleen ja asiat lähes unohdettiin. Viime vuosina vainajien jäännökset on kaivettu ylös ja haudattu Kouvolan Lepolan hautausmaahan.

tuntumaan neuvostosotilaiden hautausmaalle.

Kamposen pudonneen koneen jäännöksistä löytyi 70-luvulla kasaan symmetrisesti ruutistunut pellinkappale. Taiteellisella silmällä jalustaan upottaen tuosta noin 20 senttiä korkeasta esineestä loihdittiin Ilmavoimiin Ilmasodan satoa -kiertopalkinto. Erikoisen palkinto sisältää aimo annoksen sotahistoriaa.

Teksti: Kalevi Reiman
Kuvat: SA / Keski-Suomen Ilmailumuseo

Suomen Cobra Systems Oy Helsinki	Kiviveistämö Levander Oy Helsinki	Tuomiston Kuljetus Oy Helsinki
Maanrakennus Möller Helsinki	Kuljetusrinki Oy Helsinki	Pertti Heitto Consulting Oy Helsinki
CarZone Oy Helsinki www.nettiauto.com/carzone		Kuljetus Oy Serai Helsinki
The House of Björnberg Helsinki	Suomen Varustamot ry Helsinki	Golder Associates Oy Helsinki, Turku, Tampere www.golder.fi
Räjäytyskonsultit Oy Helsinki	S. Eklund-Consulting Helsinki	Logistiikkayritysten Liitto ry
Aon Finland Oy Helsinki	Rakennus Oy Isotalo Helsinki	Suomen Journalistiliitto Finlands Journalist Förbund ry
JR Urakointi Oy Helsinki	Kumitukku Oy Helsinki	Repliikki Oy Helsinki
OPR-Vakuus Oy Helsinki	www.tppt.fi	Merkopaino Oy Helsinki
Rail Partners Oy Helsinki	Oy Konwell Ab Helsinki	Vuosaaren Betonilattiat Oy
Hermannin Kuljetus Oy Helsinki	Kontulan Kiinteistöt Oy Helsinki	Lattiakolmio Oy Helsinki

Jatkosota 25.6.1941 – 19.9.1944

Veltjens – Kolmannen valtakunnan sanansaattaja, osa 1

Artikkeli perustuu pitkälti mielenkiintoiseen Otavan vuonna 1962 julkaisemaan kirjaan, jonka nimi on *Tienhaarassa, Syksyn 1940 tapahtumat Barbarossa-suunnitelman taustaa vasten*. Kirjoittaja on everstiluutnantti evp Martti Vihtori Terä, jota olen kuullut mainittavan erääksi Suomen armeijan terävimmäksi tulevaisuuden lupaukseksi ennen sotiamme. Vuonna 1902 syntynyt Terä valmistui kadettikursilta 7 kadettiväpälinä 1926, ja suoritettuaan Teknillisen korkeakoulun sotatieteellisen osaston ye-tutkinnon ja siten valikoiduttuaan nimenomaan sotailoksen teknisen kehittämisen linjalle yleni suhteellisen nopeasti everstiluutnantiksi 1941.

Samana vuonna hän kuitenkin erosi vakinaisesta palveluksesta ja siirtyi yksityisen, asekauppaan erikoistuneen yrityksen palvelukseen. Liekö kyseessä ollut sen aikainen puolustusvoimien ”ulkoistamistoiimenpide”, jolla haluttiin varmistaa ongelmallisten taisteluvälinehankintojen sujuminen myös kaupallisesti. Mielenkiintoista on se, että hänellä oli jo aktiiviaikanaan ollut tehtäviä yksityisissä asekauppayrityksissä. Jo loppukesällä 1940 samana vuonna majuriksi ylennetty Terä toimi johtavassa asemassa yksityisessä asekauppaa harjoittavassa yrityksessä Oy Dahlberg & Hilbert Ab:ssä.

Suomen tilanne loppukesällä 1940

Suomen joko ajautuminen tai tietoinen lähteminen mukaan Saksan rinnalle sotaan Neuvostoliittoa vastaan 1941 jatkosodan nimen saaneeseen sotaan, on paljon tutkimuksia, väittelyjä ja kannunvalantoja aiheuttanut prosessi. Yksi sen ainakin näin jälkikäteen arvioiden varsin ratkaisevaksi osoittautunut tapahtumaketju olivat ne neuvottelut, jotka tosiasiallisesti avasivat tien Suomen ja Saksan yhteistyöhön loppukesällä 1940.

Saksa oli Suomen suureksi pettymykseksi ollut erittäin kylmäkiskoinen suhteessa talvisodassa käytännössä yksin käymäämme henkiinjäämistaiseluun. Meillä Saksan suh-

tautuminen koettiin erityisen loukkaavana, koska Suomen ja Saksan taloudelliset ja kulttuuriset suhteet olivat erittäin pitkäaikaiset. Sotilaallinenkaan yhteistyö ei ollut vierasta. Keisarillinen Saksahan oli viimeisillään ollut tukemassa Suomen itsenäistymistä vapaussodassamme.

Syynä tähän Saksan uuteen suhtautumiseen oli 23.8.1939 solmittu Molotov-Ribbentrop-sopimus. Se palveli kumpakin sopijapuolta rauhoittamalla näiden suurvaltojen rajat ja määrittelemällä tulevat reviirit. Vielä kesällä 1940 ei Suomessa tunnettu tuon sopimuksen meille ja Baltian maille hyvin kohtalokkaan lisäpöytäkirjan sisältöä. Siinähan Suomi ja Baltian maat määriteltiin Neuvostoliiton etupiiriin kuuluviksi.

Tämän lehden aikaisemmissa laajoissa artikkeleissa on yksityiskohtaisesti kuvattu niitä painostavia tunnelmia, joiden vallassa meidän päättäjämme talvisodan jälkeen ns. välirauhan aikana elivät. Suomi oli käytännössä yksin, kun Itämeri maailmanpalon edistyessä ja Saksan miehitettyä Tanskan ja Norjan oli kutistunut sisäjärveksi, jolta kauppamerenkulutamme ei ollut ulospääsyä.

Kuka ihmeen Veltjens?

Saksan ilmavoimien everstiluutnantti Josef Veltjens oli syntynyt 1894. Hän oli korkeilla kunniamerkeillä palkittu ensimmäisen maailmansodan hävittäjälentäjä ja Herrman Göringin läheinen ystävä ja luottomies. Göringhän oli myös ensimmäisen maailmansodan hävittäjälentäjä, joka oli ylennyt natsi-Saksan ilmavoimien komentajaksi ja valtakunnanmarsalkaksi ja oli Saksan diktaattori Adolf Hitlerin luottomies. Veltjens oli eronnut vakinaisesta palveluksesta, mutta hänen läheinen suhteensa Göringiin ja natsihallintoon jatkui. Toisen maailmansodan sytyttyä hänet kutsuttiin uudelleen palvelukseen. Näennäisesti Veltjens toimi kansainvälisenä asekauppiaina, mutta Saksan vallattua Keski-Euroopan, hänestä tuli Göringin apurina tärkeä toimija vallattujen alueiden talouksia Suur-Saksan integroitaessa. Göring oli Saksan ”Vierjahresplan”-orga-

nisaation johtajana vastuussa Saksan talouselämän ja ennen muuta sodankäynnin tarpeiden tyydyttämisestä. Tässä kuviossa Suomi oli Saksalle tärkeä raaka-aineiden lähde. Puunjalostusteollisuuden tuotteet sekä kupari ja Petsamon nikkelit olivat avainasemassa. Näistä taloudelliseksi kuvaamistaan intresseistä johtuen Saksa ei halunnut mitään häiriöitä Itämeren alueella. Siksi se loppusyksyllä 1940 torjui Neuvostoliiton yritykset vedota vuoden 1939 reviirosopimukseen tarkoituksella tehdä tilit selviksi Suomen kanssa.

Yhteenvetona voidaan todeta, että Veltjens ei Suomeen loppukesällä 1940 ilmaantuessaan suinkaan ollut pelkkä asekauppias, kuten jotkut suomalaiset tutkijat ovat hieman halventavasti halunneet esittää. Hänellä oli erittäin keskeinen missio, joka tuli vaikuttamaan merkittävästi maamme kohtaloihin. Missio oli hyvin delikaatti, sillä se piti suorittaa ohi Saksan ulkoministeriön, Auswertiges Amtin organisaation ja sen tietämättä. Oli tärkeää, että Saksan virallinen ulkopolitiikka oli siinä vaiheessa edelleen vuoden 1939 sopimuksen takana.

Veltjens saa mission

Everstiluutnantti Terän mukaan Veltjensin tehtävä käynnistyi Saksassa 14.8.1940 neuvottelussa, johon Veltjens oli kutsuttu ja jossa olivat hänen lisäkseen läsnä Hitler ja Göring. Neuvottelu oli erittäin salainen. Saksalaisia oli järkyttänyt se, miten tiedot Suomesta olivat nopeasti vuotaneet Ruotsin lehdistöön. Sitä haluttiin nyt välttää.

Tässä neuvottelussa Veltjens sai kaksi perustehtävää:

1. Hänen tuli tiedottaa suoraan marsalkka Mannerheimille, että Saksa oli tietyin salassapitoehdoin ja järjestelyin valmis heti toimittamaan Suomelle sen toivomia sotatarvikkeita. Muodollisesti ja juridisesti olisi aluksi kyse niiden Suomelle tarkoitettujen sotatarvikkeiden vapauttamisesta ja korvaamisesta, joiden toimitukset Saksa oli pysäyttänyt hallitsemilleen alueille talvisodan aikana.

2. Hänen tuli sopivaksi katsomallaan tavalla tunnustella maa-

Veltjens 20. ilmavoittonsa jälkeen

perää ja mahdollisesti hankkia periaatteellinen lupa rajoitettujen saksalaisten joukkojen kuljettamiselle Suomen läpi Pohjois-Norjaan. Kyseessä olisivat suhteellisen pienet joukot, ehkä noin rykmentin miesvahvuutta vastaavat. Myöhemmin tulisivat kysymykseen jatkuvat lomalaisten ja sairaiden edestakaiset kuljetukset. Veltjensiä oli kehoitettu tähdentämään, että Ruotsin kanssa oli jo sovittu moninkertaisten joukkojen kauttakulusta. Hän saattoi myös vedota siihen, että Saksa tiesi Suomen neuvottelevan Neuvostoliiton kanssa kauttakulusta Hangon vuokra-alueelle. Saksalaisten kauttakulku voitaisiin siten nähdä Suomen kannalta tasapainottavana tekijänä.

Vaikka näissä ohjeissa ei puhuttu mitään Suomen mineeraalivarojen saannin varmistamisesta Saksan sotatoteellisuuden käyttöön, on selvää, että tämä oli yksi käynnistettävän operaation päätavoitteista. Jo tässä vaiheessa Hitler myös halusi varmistella suomalaisten mukanaolon tulevassa rintamassa Neuvostoliittoon suuntautuvassa hyökkäyksessä, joka oli suunnitteilla.

Näistä neuvotteluista ei tehty minkäänlaista pöytäkirjaa, mutta Suomeen tullessaan Veltjensillä oli Terän mukaan niistä kuitenkin jonkinlaisia muistiinpanoja. Hänellä oli myös jonkinlainen Göringin antama ja Hitlerin toimeksiantosta allekirjoittama valtakirja. Siinä Veltjens valtuutettiin Suur-Saksan hallituksen salaisena lähettiläänä (Sondereissar) käymään neuvotteluja Suomen korkeimman valtiojohdon kanssa. Sotamarsalkka Mannerheim ja neuvottelujen aihe mainittiin valtakirjas-

Everstiluutnantti Josef Veltjens

sa erityisesti. Niinpä Veltjens ei 17.8.1940 tullut Suomeen suinkaan ”minään kaupustelijana ja pienen berliiniläisen toiminnan edustajana, vaan suurvallan johdon valtuuttamana ja lähettämänä täysivaltaisena edustajana”, kuten Terä kirjassaan toteaa. Hänen toimeksiannossaan korostettiin Terän mukaan tehtävän ”yksityisluontoisuutta”.

Tullessaan Helsinkiin Veltjens tiesi, että samanaikaisesti ulkoministeri Ribbentrop sai tehtäväkseen tiedottaa Suomen Berliinin suurlähettiläälle, ministeri Kivimäelle, että Saksan hallitus oli päättänyt vapauttaa Saksan pidättämät asevoimien toimitukset Suomeen ja harkita Suomen mahdollisia toivomuksia aseiden ostamiseksi Saksasta. Tällä tiedolla oli saksalaisten raporttien mukaan hyvin positiivinen vaikutus suomalaisen osapuoleen. Kivimäelle tieto ei ollut täydellinen yllätys, sillä Veltjens oli jo 15.8.1940 tavannut hänet ja puhunut asevoimien toimituksista korostaen salassapidon merkitystä. Myös kauttakulku-oikeudesta puhuttiin.

Koko prosessi ilmeisesti käynnistyi Göringin suostuteltua Hitlerin siihen. Aseiden, erityisesti uusien, Saksasta toi-

Jatkosota 25.6.1941 – 19.9.1944

mitettävien aseiden vientiluvulle tuli kuitenkin asettaa tiukat ehdot. Saksan arkaluontoisia Neuvostoliiton suhteita ei saisi vaarantaa. Siksi aseiden toimitusten tuli tapahtua täysin puhtaasti kaupallisten hankintasopimusten mukaisesti. Lai-vaukset tulisi hoitaa suomalaisilla laivoilla Ruotsin kautta ja Ruotsin aluevesiä pitkin kaapausvaaran vuoksi. Nämä reitit olivat Saksalle tuttuja jo Ruot-sista tapahtuvien malmitoimi-tusten myötä.

Yhteydenottojen valmistelut

Suomessa tapahtuvien tapaa-misten ennakkovalmisteluun oli panostettu. Tavatessaan Ki-vimäen Saksassa Veltjens pyy-si Kivimäkeä ”sopivalla tavalla” valmistelemaan sotamarsalkka Mannerheimia ja varmista-maan, että häneltä saisi audi-enssin 18.8.1940. Kivimäki ym-märsi, ettei tässä tosiaan ollut kyse mistä tahansa ”kaupuste-lijasta” vaan kohteli Veltjensiä suurvallan erityisvaltuutettu-na. Luotettavan kuriirin, Ber-liinissä käymässä olleen vapaa-

herra Ernst Wreden välityksel-lä Kivimäki lähetti 17.8.1940 Mannerheimille henkilökoh-taisen kirjeen, jota ei saanut luovuttaa kenellekään muul-le. Kirjeessään Kivimäki pyy-si Mannerheimia 18.8.1940 ot-tamaan vastaan Göringin Hel-sinkiin lähettämän edustajan, eversti Veltjensin, joka oli tu-lossa neuvottelemaan sota-tarvikkeiden toimituksista ja kauttakulkuoikeudesta. Hän pyysi vielä erityisesti 17.8. päi-vätyllä sähköellä Mannerhei-mia henkilökohtaisesti ot-tamaan vastaan vapaaherra Wreden tuoman kirjeen Mal-min lentokentällä hänen tul-lessaan Tukholman vuoro-koneella. Vaikka Veltjens oli Kivimäelle nimenomaan ko-rostanut, että hän on oikeu-tettu keskustelemaan yksin-omaan Mannerheimin kanssa, Kivimäki diplomaattina ja po-liitikkona näki kauttakulku-kysymyksen ulkoministeriön asiana. Niinpä hän kirjeessään Mannerheimille pyysi, että sen sisältöä ei saa missään tapauk-sessa antaa muiden kuin ulko-ministeri Wittingin ja puolus-

tusministeri Waldenin tiedok-si. Epäilemättä varmistaakseen diplomaattisen taustansa hän kirjoitti Veltjensin tulosta myös esimiehelleen, ulkoministeri Wittingille.

Sunnuntaina 18.8.1940 Mannerheimin piti matkustaa lentoteitse Jyväskylään, missä silloin oli Sotainvalidien veljes-liiton perustava kokous. Häntä seurasi lääkintäkenraalimajuri Eino Suolahti. Sotamarsalkka oli edellisenä iltana saa-nut pyynnön, että hän odot-taisi Malmin lentokentällä en-nen lähtöään vapaaherra Ernst Wredeä. Tämän piti suunnil-leen samaan aikaan saapua len-toteitse Tukholmasta muka-naan tärkeä kirje Berliinistä. Mannerheim lykkäsikin läh-töänsä, kunnes Wrede oli saa-punut. Myös ulkoministeri Witting ja puolustusministeri Walden oli pyydetty paikalle. Ylipäällikön esikuntapäällik-kö Heinrichs oli samoin kut-suttu sinne ”siltä varalta, että ilmaantuisi jotakin sanottavaa ennen lähtöä”.

Lentokone Tukholmas-ta saapui määrättynä aikana.

Paronin ojennettua odotetun kirjeen marsalkalle, tämä ava-si kuoren, otti esille kirjeen ja silmäili sitä. ”Jaa”, sanoi Man-nerheim, ”jos meidän vuoron-perään on luettava tämä, huk-kaantuu paljon aikaa. Ehkäpä Heinrichs lukee kirjeen ääneen, niin saamme kaikki kuulla sen samalla kertaa”. Mutta vilkais-tuaan vielä kirjettä hän huu-dahti: ”Ei (för tusan) tässä on nimenomaan, että tämä on tar-koitettu ainoastaan Waldenille, ministeri Wittingille ja minul-le - niinpä minun täytyy pyy-tää kenraalia ja paronia suorit-tamaan pienen kävelymatkan sillä aikaa, kun me luemme tä-män.”

Kun Wrede, Heinrichs ja Suolahti olivat hyvän aikaa kä-velleet edestakaisin parvek-keella, heidät kutsuttiin sisään. Heidän saavuttuaan kääntyi marsalkka esikuntapäällikkön-sä puoleen lausuen: ”Tämä oli todella mielenkiintoista, niin, merkityksellistä, valitettavasti en voi kertoa enempää, en ai-nakaan toistaiseksi. Minä mat-kustan nyt joka tapauksessa, niin kuin oli päätetty, mutta

palaan jo tänä iltana.” Parhaimman kuvan siitä, kuinka synkkänä vastuunalai-nessa asemassa olevat miehem-me tuona aikana näkivät tilan-teen ja maamme aseman ovat Waldenin sanat Heinrichsille heidän jäätyään kahden kesken marsalkan koneen lähdettyä: ”Nyt minä näen hyvin pienen valonsäteen pilkottavan pimey-destä.” Voimme olla varmoja, että myös Mannerheim tässä näki sen heikon valon, jota voi lähteä seuraamaan valtakun-nan pelastamiseksi uhkaavalta tuholta.

Göran Lindgren

Lähteitä:
Lallukka, Kyösti (toim.): Risto Rytin puolustus, Tietokalervo KY, Hel-sinki 1989
Suomen Marsalkan muistelmät, G. Mannerheimin muistelmien I – II kansanpainos, Otava, Kolmas painos, Keuruu 2004
Terä, Martti V.: Tienhaarassa, Syk-syn 1940 tapahtumat Barbaros-sa-suunnitelman taustaa vastaan, Otava, Keuruu 1962

SV-Huolto Hirvensalmi	Canncolor Group Hollola	Maanrakennus L&T Oy Hollola
Nastakiekko Oy Hyvinkää	Hyvinkään Kone ja Rautavälitys Oy Hyvinkää	Hyvinkään Multajaloste Oy Hyvinkää
Eskon Työ- ja Kuljettajapalvelu Hämeenkoski	Hämeen Erikoispuusepät Oy Hämeenlinna	Niemisen Sora Oy Hämeenlinna
Palvelutaksi Ylitalo Oy Hämeenlinna	Kuljetus Timo Hartikainen Oy Iisalmi	Kiitokori Oy Iitti
Urakointi Kai Jeskanen Ilomantsi	Imatran Logo-paino Ky Imatra	Bonimare Oy Imatra
Rakennus ja Maalaus K. Tiippana Imatra	LVIK-Insinööritoimisto Termoins Oy Imatra	Imatran YH-Rakennuttaja Oy Imatra
Rakennuslaskenta Rautalahti Oy Imatra	 Joensuu	Ohjelmatoimisto DJ-Team Jouko Muikku Ky Joensuu

Suomen-pojille muistolaatta

Huhtikuun lopussa avattiin Pärnun kaupungin lähellä Torin kirkossa talvi- ja jatkosodassa kaatuneiden Suomen-poikien muistolaatta. Torin Pyhän Yrjön kirkko on pyhitetty Viron sotilaiden muistokirkoksi ja siellä sijaitsevat muistolaatat eri sodissa kaatuneille virolaisille ja Viron puolella taistelleille ulkomaalaisille.

Suomen talvi- ja jatkosotaan osallistuneesta noin 200 kaatui. Heidän mottonsa kuului, *Suomen vapauden ja Viron kunnian puolesta*. Suomen-poikien muistolaatan vieressä sijaitsee Viron Vapaussodassa (1918-1920) kaatuneiden suomalaisten vapaaehtoisten, Pohjanpoikien muistolaatta.

Tilaisuuteen osallistivat myös korkea-arvoiset vieraat; Viron presidentti Toomas Hendrik Ilves, entinen presidentti Arnold Ryytel, arkkipiispa Andres Pöder, amiraali Andrus Öövel, kenraali Johannes Kert ja kulttuuriministeri Rein Lang sekä Suomen Tallinnan suurlähetystön ministerineuvos Vesa Vasara.

Muistolaatassa on teksti.

Suomi kiittää ja muistaa Viron sotilaita

Laatan paljastivat presidentti Ilves ja Vesa Vasara.

Puheessaan sanoi presidentti tunteensa olevan vastakkaiset; ensinnäkin olen surullinen Viron silloisen hallituksen puolesta, joka päästi Neuvosto-

liiton sotilastukikohdat mahaan ja katsoi sivusta, miten puna-armeijan lentokoneet nousivat Kuusikun lentoasemalta Suomen kaupunkien ja pommittamaan. Toisaalta olen ylpeä Viron miehistä, jotka hallituksen kiusaksi lähtivät Suomeen talvisotaan avuksi. Naapurimaahan lähteneet kansalaiset olivat rohkeampia kuin heidän oma hallituksensa. He valitsivat vastarinnan ja taistelun. Niin talvisodassa kuin myöhemmin myös jatkosodassa.

Vapaassa maassa kasvanneet nuoret arvostivat demokratian arvoja ja tiesivät mihin vievät totalitarismin polut. Tämä oli meidän kahden kansan liittolaissuhde Suomelle vaikeana aikana, jolloin Viron itsenäisyys oli häviämässä tai oli jo mennyt. Taistelllessaan Suomen puolesta, taistelivat he kuitenkin myös Viron puolesta totalitarismia ja vierasta valtaa vastaan, sanoi presidentti Ilves.

Ministerineuvos Vesa Vasara sanoi, että suomalaiset ja virolaiset ovat aina seisonet rinnakkain. Meidän kiitollisuutemme niille, jotka uhrasivat oman elämänsä Suomen vapauden puolesta on ikuisen. Hän muistutti marsalkka Mannerheimin sanoja elokuussa 1944, jolloin Suomen-pojat palasivat Viroon, taistellakseen puna-armeijaa vastaan kotimaansa rintamalla:

Paljastetun muistolaatan vierellä (vas.) Villem Ahas, Viktor Preiman, Elret Epner, Uno Järvelä, Edgar Sinisalu ja presidentti Toomas Hendrik Ilves.

Kun nyt Eestin urhooliset vapaaehtoiset jättävät Suomen armeijan rivit miehuullisen taistelun jälkeen, seuraavat heitä Yli-päällikön ja heidän suomalaisten aseveljiensä parhaat toivotukset – rakkaudella ja kiintymyksellä heidän ja heidän Isänmaansa kohtaloon.

Torin kirkko tärkeä veteraaneille

Vuonna 1852 rakennettu Torin kirkko tuhoutui sodan aikana. Kymmenen vuotta sitten

se jälleenrakennettiin. Kirkon 1749 valettu kirkonkellokin löysi tiensä paikalleen. Kirkolla on symbolinen merkitys Viron veteraaneille. Vuonna 1990, jolloin Viro oli vielä miehitetty, järjestettiin Torissa ensimmäinen Viron veteraanien kokous, jonne odotettiin kaikkia Viron vapauden puolesta taistelleita miehiä. Kokouksen estämiseksi lähetettiin paikalle venäläiset sotilasosastot, 13 panssariajoneuvoa ja 28 kevyttä panssari-vaunua. Pärnun lentokentälle saapui yhdeksän erityisjoukkojen OMON-in helikopteria

joukkoineen. Tori piiritettiin, eikä sinne päästetty ketään.

Viron veteraanit, jotka puoli vuosisataa sitten olivat taistelleet puna-armeijaa vastaan, olivat neuvostojärjestelmälle vaarallisia. Venäjän jatkuvia propagandahyökkäyksiä uskoen ovat ilmeisesti edelleenkin.

Teksti ja kuva: Henn Pölluaas

Suomen Sotaveteraanien Viron yhdistyksen ja Suomen-poikien perinneyhdistyksen johtokunnan jäsen

Oy Puhois Ab

Arkista menestystä.

www.pyroll.com

TÄYDEN PALVELUN TURVATALO

- **TURVALLISUUSPALVELUT**
Turvaa moneen tilanteeseen, mm. hälytysvalvonta ja piirivartiointi.
- **KOULUTUKSET JA KONSULTOINNIT**
Monipuoliset koulutuspaketit, mm. tulityökortti- ja järjestyksenvalvojakoulutukset.
- **TURVATEKNIKKAA 3v TAKUULLA**
Myös vuokraus! mm. rikosilmoitin- ja kamerajärjestelmät.

KAINUUN ALUEVARTIOINTI OY

Puh: 050 4144 166, 044 2924 922
Turvatekniikkamyynti 0400 414 606

www.aluevartiointi.fi

<i>IJ rahtikeskus oy</i> PURONSUNKATU 1 A 2, 80160 JOENSUU PUH. 013-312 011, FAX 013-312 010, GSM 040-751 2951	Asesepänliike BR-Tuote Oy Sahamyllynkatu 33, Joensuu, puh. 0500-925 066 www.brtuote.fi, email:markku@brtuote.fi	T:mi Juhani Vänttinen Juva
Makeistukku M. Ranki Oy Palokka	www.autovari.fi	Jyvässeudun Kalustepalvelu Oy Jyväskylä
www.maanrakennuslehtonen.fi	Remontointi K. Heikkilä Jämsänkoski	Uudenmaan Kierrätyskeskukset Järvenpää
Kuljetus ja Maanrakennus P. Salonen Oy Järvenpää	Geohorisontti Oy Järvenpää	Helkama Bica Oy Kaarina
Kaivinkoneyhtymä Hokkanen&Hokkanen Piispanristi	Taittotalo PrintOne Helsinki	Osuuskauppa Maakunta Kajaani
Kainuun Pultti Oy Kajaani	www.eko-kymppi.fi	Maanrakennusliike Kajaanin Rakennussora Oy Kajaani
Koneistamo Alm Oy Kajaani	Pahkalan Taksi / Markku Kyösti Himanka, puh. 0500-268 909 -myös inva- ja parikulkut	Kone-Vahto Oy Kalkkinen
Kuljetuspalvelu Vatiala Oy Kangasala	Aprikoodi Oy Kangasala	Suurkiitos Teille Sotaveteraanit !!! Raimo Hakkarainen Oy Mustijärventie 25, Ruutana, Puh.(03) 358 3100
Lukkopalvelu Mäenpää Pirkanmaa, 24 H / puh. 0400-877 611	Ourex Oy Kangasala	Sähköasennus Sähkökepu Kankaanpää
Karkkilan Toritaksi Oy Karkkila	Finn-Savotta Oy Karstula	Kuljetusliike Nummijoki Oy Kauhajoki
PR-Trukit Oy Kemi	Kemin Matto- ja Maalaustyöt V. Soini Kemi	Insinööritoimisto Juha Kupari Oy www.juku.fi
Leroman Oy Kemi	RP-Louhinta Oy Keminmaa	Suomen Vibrakone Oy Kerava
Maanrakennustyö Hytinen Oy Kerava	JP-Konetyö Oy Keuruu	Maa- ja Vesirakennus Tuohimaa Oy Kiiminki
Kuljetusliike E. Kärkkäinen Ky Kiuruvesi	Koneurakointi Veljekset Kemiläinen Ky Kiuruvesi	LVI Jusa Oy Klaukkala
Kometko Oy Konnevesi	A ja T Myyry Oy Kontiolahti	Rakennustoimisto INSINÖÖRILINJA OY Kotka

Hämeenlinnan-Vanajan sotaveteraanit ry 50 vuotta

Varhaiskesän aurinko kirkasti Kalevi (vas) ja Salli Virtasen sekä Pekka Aallon ja Aini Hirvan heidän lähes koko yhdistyksen toiminta-ajan kattavia muistojaan toiminnastaan retki- ja viihdetoimikunnassa.

Yhdistys juhli 50-vuotista taivaltaan historiallisessa Suomenkasarmilla sijaitsevassa kerhoravintola Seiskassa. Varsinainen perustamispäivä on 23.4.1961. Merkivuotta juhliitaan kahdessa osassa: veteraaneille, heidän puolisoilleen ja leskilleen tarjottiin huhtikuun 20. kakku-kahvit ja varsinainen juhla vietetään 21.9. Hotelli Aulangolla Panssarisoittokunnan juhla-konsertin yhteydessä.

Tervetulopuheessaan puheenjohtaja **Veikko Mäkelä** toi esille veteraanisukupolven kokemukset. He joutuivat raskaiden sotakokemusten jälkeen käytännössä rakentamaan Suomen uudelleen pitkään kestäneen pelon ilmapiirin vallitessa. Sukupolvi onnistui tasapainoilemaan – Suomi säilytti itsenäisyyden ja vahvistamaan asemansa itsenäisten kansakuntien joukossa. Veteraanien tunteja koeteltiin mielipiteiden radikalisoituttua 1960- ja 70 luvuilla. Harvinaista ei ollut

sanonta ”mitäs menitte” ja fascistiksi leimaaminen. Suomen kansa ei kuitenkaan unohtanut näinäkään vuosikymmeninä veteraanien ansioita – kansa kunnioitti teitä! 1991 tapahtuneen Neuvostoliiton luhistumisen jälkeen keskustelu avautui, veteraanien arvostus nousi ja heitä ryhdyttiin kutsumaan kunniakansalaisiksi. Lopuksi Mäkelä totesi veteraanien yhdessä kotirintaman kanssa hankkineen Suomelle vapauden.

Kahvitilaisuuden yhteydessä luovutettiin veteraanityössä ansioituneille **Erkki Hapulle** ja **Pekka Joutsenelle** Kanta-Hämeen Sotaveteraanipiirin myöntämä hopeinen ansiomerkki diplomin kera.

Teksti ja kuva: Seppo Tikkanen

Muutoksia Lahden Sotaveteraanipiirin johtoon

Lahden Sotaveteraanipiirin ylimmässä johdossa tapahtui vuosikokouksessa muutoksia. Piirin aikaisempi sihteeri **Lauri Pastila** halusi jäädä tehtävistä sivuun ja hänen tilalleen valittiin **Tauno Strengell**. Lisäksi piirin nykyinen puheenjohtaja **Eero Lehtonen** ilmoitti jatkavansa puheenjohtajana vain meillä olevan vuoden. Ensi vuonna hänen tilalleen on valittava uusi puheenjohtaja. Lehtonen valittiin tehtävään yksimielisesti.

Piirin ensimmäiseksi varapuheenjohtajaksi valittiin **Sepo Vohlonen** ja toiseksi varapuheenjohtajaksi **Juhani Hon-**

kaniemi. Kokoussihteerinä toimii Liisa Holma ja rahastonhoitajana Aarne Kumpulainen.

Piirikokous hyväksyi talousarvioksi alkavalle vuodelle 74 100 euroa. Jouluviestin osuudeksi muodostuu 19 000 euroa. Uuden Jouluviestin teko on jo aloitettu. Kokouksen yhteydessä ilmoitettiin, että piirille on tehty 10 000 euron lahjoitus.

Kokouksen aluksi esittäytyi Hämeen Rykmentin uusi komentaja eversti **Mikko Mälykangas**. Komentaja ilmoitti, että vanha yhteistyöperinne veteraanien kanssa jatkuu edelleen.

Kokouksesta lähetettiin kol-

me havuristiä veteraanimuistomerkeille. Rovasti **Veikko Korhonen** piti lyhyen hartaushetken ja lähetti havuristipartiot matkaan.

Kokouksen yhteydessä luovutettiin SL:n ritarikunnan ritamerkki pitkäaikaiselle rahastonhoitajalle **Pentti Korpi-miehelle**. Sotaveteraaniliiton erilaisin ansiotunnuksin palkittiin **Kimmo Kuparinen, Hannu Koskinen, Kaija Laitinen, Jorma Alanne** ja **Yrjö Hämmäläinen**. Lauri Pastilalle luovutettiin sotaveteraanipiirin viiri.

Eino Järvinen

Pekka Heikkilä jatkaa Lapin sotaveteraanipiirin puheenjohtajana

Pekka Heikkilä Sodankylästä jatkaa Lapin Sotaveteraanipiirin puheenjohtajana. Sopuisa piirikokous valitsi myös entisen johtokunnan jatkamaan tehtävässään.

Piirin 44. toimintavuosi oli tapahtumarikas. Sotiemme veteraanit keräys onnistui jälleen hyvin, vaikka edellisvuoden ennätystuloksesta jäätinkin niukasti, tukea kertyi piiriin hieman alle 100 000 euron, totesi Heikkilä avauspuheessaan.

Vuosi 2011 on alkanut piirissä komeasti; Sotaveteraaniviikon valtakunnallista päätösjuhlaa vietettiin maaliskuussa Kemissä piirin vanhimman yhdistyksen juhliessa 50-vuotista taivalta. Veteraanikeräys on jälleen hyvässä vauhdissa.

Piirin kunniapuheenjohtaja **Kauko Karhio** (vas.) ja kokouksen vanhin osanottaja, 94-vuotias **Martti Maikkunen**, Sodankylän yhdistyksen kunniapuheenjohtaja.

Puolustusvoimien lippujuhlapäivän paraati ohimarsseineen on näyttävä tapahtuma Lapissa. Kesäkuun 4. päivä ottaa laitoksen komentaja joukot vastaan Rovaniemellä. Tuon

juhlan kunniavieraita löytyy myös keskuudestamme, kertoi puheenjohtaja Pekka Heikkilä.

Teksti ja kuva: Kalevi Autio

KS RAHTI

KESÄLAHDEN MAANSIIRTO OY

JOHN DEERE

**Vanhustyön
Keskusliitto Ry**
Helsinki
www.vtkl.fi

Tarkennus

Artikkelissani Sotaveteraanin numerossa 2/2011 (20.4.2011) ”Lapuan liike - Mäntsälän kapina” oli erään tarkkaavaisen lukijan mielestä virhe, joka loukkasi kenraalimajuri Kurt Martti Walleniuksen kunniaa. En nimittäin huomannut lisätä kirjoitukseen, että vaikka Wallenius vangittiinkin presidentti Ståhlbergin kyydityksestä joskin aikaa, Korkein oikeus vapautti hänet syytteestä. Mutta virkansa Wallenius menetti.

Anssi Vuorenmaa

Pirkanmaalla vahdinvaihto

Lähes 20 vuotta Pirkanmaan Sotaveteraanipiiriä johtanut nokialainen **Matti Viitanen** asettautui vaihtopenkille Pirkanmaan piirikokouksessa 31.3. Vetoastuun otti harteilleen **Valkeakosken-Sääksmäen Sotaveteraanien puheenjohtaja Eero Tamminen**.

Matti Viitanen valittiin Pirkanmaan Sotaveteraanipiiriin kunniapuheenjohtajaksi.

Kuten Matti pohjustuspuheenvuorossaan totesi, ”on aika nuorempien viedä Pirkanmaan veteraaniasiaa eteenpäin. Minulla on ollut hienoa aikaa, kun olen saanut johtaa tätä tehtäväkenttää ja piiriä. Siitä iso kiitos Pirkanmaan piirin yhdistyksille ja niiden toimijoille. Aikakausi on kuitenkin vaihtumassa tulevina vuosina ja siksi on paikallaan, että vetäjänä siinä vaiheessa on verestä voimaa.”

Omassa puheenvuorossaan puheenjohtajan nuijan vastaanottanut Eero Tamminen kiitti lämpimästi piirikokousta valinnastaan ja totesi, että ”olen nuo-

Pirkanmaan Sotaveteraanipiiriin uusi puheenjohtaja Eero Tamminen

ri ja kokematon poikanen teidän kokemustenne rinnalla, mutta nöyränä tulen imemään kaiken hienon perinteen, joka auttaa minua täyttämään tehtäväni.”

Kokous pidettiin Ikaalisissa Käsi- ja Taideteollisuusoppilaitoksen auditoriossa. Kokousta johti talon entinen rehtori, ope-

tusneuvos **Altti Lammi**. Kokouksen päätyttyä tutustuttiin joukolla oppilaitoksen monipuoliseen ja kiinnostavaan opetustarjontaan.

Teksti ja kuva: Timo Tulosmaa

Väinö Vilponiemi johtaa Satakunnan sotaveteraaneja

Satakunnan Sotaveteraanipiiriin piirikokous pidettiin Euran Seurakuntakeskuksessa. Kokous alkoi seppeleenlaskulla Euran sankarihaudalle, jonne veteraanien seppeleen laskivat puheenjohtaja **Väinö Vilponiemi**, **Veikko Lehtomäki** ja **Leila Kyttä**. Puheenjohtaja Vilponiemi avasi kokouksen, jonka jälkeen kokoukselle toivat tervehdyksensä Euran kunta, Euran seurakunta, Euran sotaveteraanit ja Sotaveteraaniliiton hallitus. Ennen kokouksen alkua ojennettiin **Elo Koivumäelle** Suomen Sotaveteraaniliiton kultainen ansioristi ja **Matti Naskalille** Suomen Leijonan ansioristi.

Kokouksen puheenjohtajana toimi **Seppo Juhola** Eurasta. Piirihallituksen ja koko piirijärjestön puheenjohtajaksi valittiin edelleen Väinö Vilponiemi. Naistoimikunnan edustajana jatkaa Leila Kyttä Punkalaitumelta. Naistoimikunta piti myös kokouksensa Seurakuntakeskuksessa.

Teksti ja kuva: Paavo Punkari

Väinö Vilponiemi (oik.), Veikko Lehtomäki ja Leila Kyttä laskivat seppeleen Euran sankarihaudalle.

Piirikokous ja 45-vuotisjuhla Lumijoella

Pohjois-Pohjanmaan Sotaveteraanipiiriin maaliskuinen piirikokous ja 45-vuotisjuhla pidettiin Lumijoen koulukeskuksessa. Järjestelyjen isäntänä toimi Limingan-Lumijoen Sotaveteraaniry.

Päivä aloitettiin muistamalla poisnukkuneita yli 200 veljeä ja sisarta, heidän joukossaan piiriin kunniapuheenjohtaja **Gunnar Laatio** ja kuusi piirikokouksen vuosien saatossa kutsuttua kunniajäsentä.

Aamupäivän kokouksen johdatteli **Paavo Kurttila**. **Aarno Strömmer** jatkaa puheenjohtajana, niin ikään varapuheenjohtajina **Matti Jutila** ja **Paavo Pikkuaho**. Piiriin naistoimikunnan johdossa jatkaa **Nina Laitinen**. Piiriin toimintasuunnitelman mukaan vuoden varrella järjestetään mm. kolme virkistysviikkoa Kalajoella.

Iltapäivän juhlan avaukseen puheenjohtaja Strömmer kosketteli piiriin vaiheita alkaneen Gunnar Laation johtamasta perustamiskokouksesta Oulussa 30. tammikuuta 1966. Ve-

teraanijäsenten määrä piiriin 21 yhdistyksessä oli suurimmillaan, yli 5000, 1980-luvun lopulla. Nyt se on enää 1500. Uunituoreessa piiriin historiikissa vuosilta 2006-2010 iloitaan tukivoimien kasvusta. Kannattajajäseniä on jo 1700 eli enemmän kuin varsinaisia veteraanijäseniä.

Liiton myöntämä ansiomitali ojennettiin lääkintäeversti **Tapani Linnalle** Oulusta. Kulaisen ansioristin saivat **Siiri Veikkola** Oulusta ja **Lauri Sangi** Limingasta sekä ansioristin **Maunu Veijola** Iistä. Vuodesta 1989 lähtien myönnetyn sihteerin lautasen sai **Erkki Marttila** Haapavedeltä.

Arvokas ohjelma sisälsi puolustusvoimien, kunnan ja seurakunnan tervehdykset. Musiikkiannista vastasivat Pohjan Sotilassoittokunta, Temmeksen korsukuoro ja Lakeuden Laulumiehet. Lämminhenkinen tilaisuus päättyi lähes 200-päisen yleisön laulamaan Marssilaulun, Suomen Sotaveteraaniliiton kunniamarssiin.

Martti Lamminaho

Onnistuneen kokous- ja juhlapäivän järjestelyhelteen kantaneet Limingan-Lumijoen Sotaveteraanien puheenjohtaja Seppo Pietilä ja sihteeri Tapio Junkkonen.

Aselike Ace-Gun Oy

Varkaus

Tuukka Alhonen jatkaa Varsinais-Suomen johdossa

Varsinais-Suomen Sotaveteraanipiirin vuosikokous valitsi yksimielisesti everstiluutnantti evp. **Tuukka Alhosen** jatkamaan piirihallituksen puheenjohtajana. Loimaalla pidetyssä vuosikokouksessa alkuhartauden piti Loimaan seurakunnan Alastaron kappalainen **Ari Pääkkönen**. Loimaan kaupunginjohtaja **Jari Rantala** loi katsauksen luotsaamansa kaupungin nyky päivään. Piirin puheenjohtaja Tuukka Alhonen käsitteli kokouksen avauspuheessaan mm. veteraanimäärärahojen kehitystä viimeisten vuosien aikana.

Varsinaisessa kokouksessa puhetta johti Loimaan Seudun Sotaveteraanien puheenjohtaja **Matti Vainio**. Kokous hyväksyi toiminta- ja tilikertomukset vuodelta 2010 sekä toiminta- ja taloussuunnitelmat vuodelle 2011.

Piirin varapuheenjohtajiksi valittiin edelleen maanviljelysneuvos **Eeri Hyrkkö** Nousiasta ja kunnallisneuvos **Toivo Mattila** Taivassalosta.

Teksti ja kuva:
Osmo Suominen

Kuvassa etualalla Nousiaisten Sotaveteraanien johtokaksikko, vas. sihteeri Volmar Tammi vierellään puheenjohtaja Eero Laaksonen, oik. Tuure Heikniemi ja Jyrki Siura Raision Sotaveteraaneista.

Perinnevaiheen suunnittelu alkaa Etelä-Pohjanmaalla

Etelä-Pohjanmaan piirikokous pidettiin 23.3. Ilmajoella. Rovasti **Väinö Reinilän** johdolla hiljennettiin aluksi perinteiseen kokoushartauteen. Hartaudessa vietettiin hiljainen hetki 230 edellisvuonna poisnukkuneen veteraanin muistolle. Ennen kokouksen alkua luovutettiin Sotaveteraaniliiton myöntämät kultaiset ansioristit ja ansiomitalit.

Sopuisan ja nopean kokouksen puheenjohtajana toimi

everstiluutnantti **Simo Järvi** Ilmajoelta.

Piirin puheenjohtajaksi valittiin edelleen liikkeenharjoittaja **Ville Sointula**. Uusina piirihallitukseen tulivat **Oskari Rentola** Evijärveltä, **Kalevi Parkkamäki** Jurvasta ja **Hartto Tuomisto** Laihialta. Piirin perinnevastaavaksi nimettiin toimitusjohtaja **Aki Kinnunen** Seinäjoelta.

Pertti Kortnesniemi

Ilmajoen Seurakuntasaliin kokoontui 120 kokousedustajaa.

Uudenmaan Sotaveteraanipiirin vuosijuhla

Uudenmaan Sotaveteraanipiirin vuosijuhlaa vietettiin Pukkilassa 9.4. Vuosijuhlan alkuosuutena oli Pukkilan kirkkoherra **Hannu Tiaisen** suorittama kenttähartaus ja seppelpartion lähettäminen sankarihaudalle. Pukkilan yhdistyksen puheenjohtaja **Arto Luoman** toivotettua vieraat tervetulleeksi kutsuttiin Porvoon Seudun Sotaveteraanien puheenjohtaja **Erkki Pihlapuro** piirin kunniajäseneksi. Juhlapuhuja, kauppaneuvos **Jukka R. Heino**, oli monelle juhlavieraalle tuttu jo työuraltaan.

Pukkilan kunnan tervehdyksen toi juhlaan kunnanhallituksen puheenjohtaja **Jukka Lehtimäki** ja seurakunnan tervehdyksen kirkkoherra Hannu Tiaisen. Suomen Sotaveteraaniliiton hallituksen tervehdyksen toi puheenjohtaja **Finn-**

Görän Wennström ja Puolustusvoimien Itä-Uusimaan aluetoimiston päällikkö everstiluutnantti **Simo Antikainen**. Pukkilalaisen nuoren tervehdyksen esitti varusmieskeresanttina Karjalan Prikaatissa juhlan aikaan toiminut **Jaakko Leino**. Piirin vuosikokous pidettiin juhlan päätyttyä.

Teksti: Arto Luoma
Kuva: Pertti Mäkelä

Salintäyteinen yleisö kuuntelemassa musiikkiesitystä. Yleisöä oli paikalla pukkilalaisten yhdistysten talkooväki mukaan luettuna noin 300.

Rauman seudun sotaveteraanien vuosikokous

Rauman seudun Sotaveteraanit ry on vuosikokouksessaan kutsunut

yhdistyksen kunniapuheenjohtajaksi **Eino Nerg'in** ja yhdistyksen Naisjaosto kunniapuheenjohtajaksi **Ester Ruohosen**.

Yhdistyksen kunniapuheenjohtajaksi **Eino Nerg'in** ja yhdistyksen Naisjaosto kunniapuheenjohtajaksi **Ester Ruohosen**.

Eino Nerg on ollut yhdistyksen pitkäaikainen puheenjohtaja ja hallituksen jäsen. Ester Ruohonen on ollut pitkään Naisjaoston puheenjohtaja ja yhdistyksen edustaja piirin Naistoimikunnassa.

Yhdistyksen vuosikokouksessa uudeksi puheenjohtajaksi valittiin **Ville Pertola**.

Hallituksen erovuoroiset jäsenet Ester Ruohonen ja **Keijo Vähä-Ettala** valittiin uudelleen. Uutena hallitukseen valttiin **Jorma Perhe**. Hallituksessa jatkavat **Antti Högman**, **Reino Kuromaa**, **Jukka Niemelä** ja **Antti Tuomi**.

Kunniapuheenjohtajat Ester Ruohonen ja Eino Nerg

Teksti ja kuva: Jukka Niemelä

Etelä-Karjalan piiri jatkaa edelleen Erkki Pullin johdossa

Piirin vuosikokous pidettiin 16. maaliskuuta Savitaipaleella toimintakeskus Suvannossa. Järjestelyistä vastasi paikallinen sotaveteraaniyhdistys. Läsnä oli kaikkiaan 37 osallistujaa. Avauksen suoritti piirin puheenjohtaja **Erkki Pulli**. Piirikokous käsitteli sääntömääräiset asiat, jotka hallitus oli laatinut kokousta varten. Vastuuvapaudet myönnettiin vastuuvapaudet.

Piirin puheenjohtajaksi valittiin yksimielisesti edelleen Erkki Pulli Lappeenrannan yhdistyksestä.

Hallitukseen valittiin ero- vuoroiset uudelleen ja uudeksi hallituksen jäseneksi Matti Kujalan sijaan valittiin **Taisto Hulkkonen** Taipalsaarelta.

Vilho Malinen

Kirkkopäivä Vetelissä

Seppeleenlasku sankarihaudalle, laskijoina Katri Pihlajaharju ja Erkki Laasanen.

Keski-Pohjanmaan veteraaniväen seutukunnallista kirkkopäivää vietettiin 22.5 Vetelissä noin 300 hengen voimin. Tilaisuus aloitettiin jumalanpalveluksella Vetelin kirkossa, jossa saarnasi Keski-Pohjanmaan Sotainvalidien luottamuspappi, lääninrovasti **Heikki Niemelä**. Jumalanpalveluksen päätti kirkon pappi rovasti **Eero Palola** lähetti seppelepartion sankarihaudalle, jossa seppeleenlaskun suorittivat **Erkki Laasanen** ja **Katri Pihlajaharju**.

Koulukeskuksessa tapahtuneen ruokailun jälkeen siirryttiin Liikuntakeskukseen, jossa päiväjuhlan tervehdyssanat esitti Vetelin kunnanvaltuuston puheenjohtaja **Veijo Savolainen**.

Juhlapuheen piti Sotainvalidien Veljesliiton hengellisen työn johtaja, rovasti **Väinö Salokorpi**. Vetelin Poika-kuoro esiintyi **Simo Kankaan** johdolla, jonka jälkeen Keski-Pohjanmaan Sotainvalidipiirin puheenjohtaja **Heikki Kankaanpää** lausui tilaisuuden päätössanat.

Juhlapuheen piti Sotainvalidien Veljesliiton hengellisen työn johtaja, rovasti **Väinö Salokorpi**. Vetelin Poika-kuoro esiintyi **Simo Kankaan** johdolla, jonka jälkeen Keski-Pohjanmaan Sotainvalidipiirin puheenjohtaja **Heikki Kankaanpää** lausui tilaisuuden päätössanat.

Teksti ja kuva: Seppo-Yli-Norppa

**Pirkanmaan
Avo-Asunnot Oy**
www.avoasunnot.fi

Veteraanit yhdessä Rautjärvellä

Etelä-Karjalan alueen veteraanien kirkkopyhää vietettiin 3. huhtikuuta Rautjärven kirkossa ja koulukeskuksessa. Messussa saarnasi emerituspiispa **Kalevi Toivainen**, liturgina rovasti Kari Luumi. Avustajina rovestit **Matti Tuomisto**, **Jorma Taipale** ja **Antti Vanhanen**.

Seppeleenlasku suoritettiin kirkonmenojen jälkeen Sankari-ripatsalla.

Päiväjuhla alkoi ruokailulla. Juhlapuheen piti Kaakkois-Suomen Rajavartioston komentaja eversti **Pasi Kostamovaa**. Muusta ohjelmasta vastasi

Lappeenrannan Seudun Veteraanikuro musisoimassa

mm. Lappeenrannan Seudun Veteraanikuoro, Rautjärveläiset koululaiset. Musiikkiesityksistä huolehti Rakuunasoitto-kunta. Päätössanat lausui Sotaveteraanipiirin puheenjohtaja

Erkki Pulli. Tilaisuuteen osallistui noin 260 veteraania.

Teksti ja kuva: Vilho Malinen

Seutukunnallinen kirkkopäivä Hämeenlinnassa

Kanta-Hämeen Sotaveteraanipiiri järjesti yhdessä muiden Kanta-Hämeessä toimivien veteraanijärjestöjen kanssa jo kolmannen kerran seutukunnallisen kirkkopäivänsä Hämeenlinnan kirkossa 9.5. Juhlajumalanpalveluksen liturgina toimi veljespappi, rovasti **Jaakko Kauppila** ja saarnan piti Sotainvalidien Veljesliiton pappi, rovasti **Väinö Salokorpi**. Kirkkopäivän päiväjuhlassa tervehdyssanat lausui Kanta-Hämeen Sotaveteraanipiirin uusi puheenjohtaja **Esko Aaltonen**, juhlapuheen piti professori **Veli-Matti Huittinen** ja päätössanat lausui rovasti **Uki Rautiainen**. Kirkkopäivän päiväjuhlan musiikista vastasi Panssarisoittoa, kuoroesityksistä vastasi Hämeenlinnan Mieskuoron Seniorit ja koululainen **Mika Koskikunnas** lausui "Mun isäin oli sotamies" soittokunnan säestämänä.

Teksti: Pertti von Hertzen

Hämeenlinnan pääkirkko täyttyi ääriään myöten seutukunnallisessa kirkkopäivän tilaisuudessa. Kuva: Jaakko Virtanen

Veteraanien viesti jatkuu

Kaunis aurinkoinen sunnuntai Pielavedellä otti vastaan noin 500 veteraania ja heidän läheisiään 15.5. Pohjois-Savon Sotaveteraanipiirin yhteiseen kirkkopyhään.

Tilaisuus alkoi Pielaveden kirkossa pidetyllä messulla. Paikallisten rippikoululaisten siunaus tapahtui messun yhteydessä; sukupolvien ketju viestin välittäjänä oli läsnä jo messun aikana. Saarnassaan rovasti **Risto Lyytikäinen** muistutti kirkkoon kokoontunutta väkeä kotiin, sydämen ja arvojen merkityksestä.

Päiväjuhlassa puheen piti Pielaveden "oma poika" kaupunkineuvos **Pentti Hakulinen**. Hän haastoi uudet sukupolvet vakavasti miettimään omaa viestiään kansallisen eheyden nimissä kansainvälisyneessä maailmassa.

Oopperalaulaja **Esa Ruuttunen** sellisteineen antoi tilaisuudessa veteraaniyleisölle arvokkaan kulttuurielämyksen.

Aamuvahain lähteneet, pitkänkin matkan tehneet juhlavieraat kirkkopyhän vietossa.

**Teksti: Leena Paldán
Kuva: Väinö Väänänen**

Virkistystoimintaa Satakunnassa

Puolisoja, leskiä ja omaishoitajia eri puolilta Satakuntaa kokoontui Yyterin kylpylähotelliin 1. – 4.11. viettämään hemmottelulomaa. Loma oli nelipäiväinen. Mm. hemmottelua, hierontaa, bingoa ja askartelua oli ohjelmassa. Totta kai kun kylpylässä oltiin, niin allaskävelyt ja venyttelyt kuuluivat ohjelmaan. Hemmottelupäivien lomaohjaajana on koko ajan toiminut **Liisa Hynninen** Urjalasta ja emäntänä sosiaalineuvoja **Raija Hatanpää** Satakunnan piiristä. Tämä oli jo neljäs kerta, kun naiset kokoontuivat Yyterin kylpylään. Jokaisella kerral-

la olemme pyytäneet palautetta lomasta ja vastaus on ollut: tärkeintä on vertaistuki. Naisia on osallistunut keskimäärin 30 kerralla ja yhdistykset ovat kustantaneet loman keräysvaroistaan. Päivät pidetään myös tänä vuonna.

No, tammenlehmämiehet inostuivat myös hemmottelusta. He ovat kokoontuneet kaksi kertaa, viimeksi 8.- 9.3.2011. Miehiä oli 14. Myös näitä päiviä jatketaan edelleen.

Raija Hatanpää

Naiset luennolla kuuntelemassa sosiaalineuvojan esitystä.

Perinne siirtyy - Sotilaspojat Piikin jäljillä

Pohjois-Kymen Sotilaspoikien Perinnekilta ry ja Kouvola seurakunta järjestivät yhdessä 14. – 15. retken Kannakselle Piikin jälkiä seuraten. Piikki, JR 25, oli jatkosodan alussa pääosin Pohjois-Kymenlaakson miehistä koottu yksikkö. Taisteluiden kuvaukset ja sotahistorian kertoivat majurit (res.) **Pertti Hartikainen**, **Keijo Gärdestrom** ja lääkintämajuri (res.) **Kari Soi-**

ninen sekä kaupunginjohtaja **Eero Mattila**. Matkan johtajan toimi killan puheenjohtaja, valtiopäiväneuvos **Mikko Pesälä** ja käytännön järjestelyt hoiti killan matkavastaava **Kaarlo Kantokari**. Matkaan osallistui noin 90 retkeläistä.

Teksti ja kuva: Roope Nieminen

Perinne siirtyy, Seppelenskä Viipurissa. Laskijat Jari Innanen, Mikko Innanen (10 v) ja Terttu Pelkonen

Lahden Sotaveteraanipiirin Virikepäivä Siikaniemessä

Siikaniemeen oli kokoonnut taas lähes 100 veteraania ja veteraanityön ystävää ja yhteistyökumppania perinteiseen virikepäiväämme. Aloitimme rovasti **Veikko Korhosen** alkuhartaudella ja sen jälkeen saimme kuulla **Ari-Ilmari Iisakkalan** esityksen asekkennästä. Monille kuulijoille oli vieläkin uusi asia se, että asekkätkijät pelastivat Suomen todennäköiseltä miehitykseltä. Eihän aikaisempi vihollinen voinut olla laisinkaan varma siitä, mitä muita jekkuja suomalaiset olivat keksineet. Vielä ennen lounasta saimme nauttia musiikkiesityksestä. Meille oli tullut laulamaan Hollolan mieskuoron vahvennettu kvar-

tetti. Yhdessä nautitun lounaan jälkeen kokoonnuimme kuuntelemaan Veteraanisoittokunnan musiikkiesitystä. Iltapäivän esityksen aihe oli **Jouko Mäkelän** luento Neuvostoliiton harjoittamasta desanttitoimin-

nasta talvi- ja jatkosodan aikana. Useille kuulijoille oli myös tämän toiminnan laajuus uutta ja ennen tuntematonta.

Teksti: Pertti Vesenterä

Kuva: Veikko Koivula

Jouko Mäkelä taustallaan Siikaniemen kirkkosalin kallio

Veteraanileskien virkistysleiri Siikaniemessä 18.-21.4.

Miesleskien virkistysleiri pidettiin Lahden seurakuntayhtymän leirikeskuksessa Hollolan Siikaniemessä. Leirille osallistui tällä kerralla kahdeksan veteraanimestä.

Rovasti **Mauri Malkavaara** piti raamattutunnin pääsisäisen merkityksestä. Sosiaalishteeri **Anni Grundström** Sotaveteraaniliitosta kertoi veteraanietuuksista ja veteraanien fysioterapeutti **Soili Vierula** veteraanien kuntoutuksesta ja liikunnan merkityksestä myös vanhemmalla iällä. Omakoh-taisia kokemuksia jaettiin ryhmäkeskusteluissa ja myös iltaisin oli ohjelmaa. Loppumessun torstaina piti sotilaspastori **Risto Kaakinen** Hämeen Rykmentistä.

Leiriläiset keväisessä luonnossa

Saunassa, ruokailussa ja monessa muussa paikassa Seppo ja Pertti avustivat leiriläisiä. Ei myöskään sovi unohtaa johtajiamme Sirkkua ja Vaulaa.

Neljän päivän jälkeen jäim-

me kaikki odottamaan luvattua kertausharjoitusta ensi syksynä.

Teksti ja kuva: Pertti Vesenterä

Kauhajoen seutukunnallinen kirkkopäivä

Kirkossa saarnasi sotaveteraani Lauri Nurmela

Suupohjan yhdistysten seutukunnallista kirkkopäivää vietettiin 25.5. Kauhajoella. Jumalanpalvelus Kauhajoen kirkossa alkoi ristikulkueella. Messun liturgina toimi kirkkoherra **Antti Ala-Opas**.

Saarnan piti sotaveteraani **Lauri Nurmela**. Päiväjuhlassa seurakuntakeskuksessa juhlapuheen piti entinen kirkkoherra **Eino Perälä**. Hänen puheensa teema oli tuttu koti, uskon-

to ja isänmaa. Perälä muisteli myös huumorin sävyttämänä kirkkoherra aikojaan Kauhajoella. Kuulija koki, että aika oli ollut hänelle mieluista.

Kanttori **Helena Ala-Prinkkilä** esitti yksinlaulua. Suupohjan yhdistykset halusivat oman pienimuotoisemman kirkkopäivän.

Teksti ja kuva: Pertti Kortesiemi

Suomen-poikien lesket ja puoliset perinteisellä kesävierailulla

Tallinnasta saapui 10 Suomen-poikien leskeä ja puolisoa Helsinkiin 26.4.

Tällä kertaa matka jatkui suoraan laivalta Turkuun ja si-sarpäiville. Vastaanotto siel-lä oli lämmin ja vieraat odo-tettuja. Vaikka päivälle tulikin pituutta, kaikki jaksoivat olla mukana juhlan loppuun saak-ka. Hyvin nukutun yön ja run-saan aamiaisen jälkeen osallis-tuimme Kansallisen Veteraani-päivän juhlaan 27.4. Ohjelma toi Suomen-poikien leskille mieleen monet asiat ja kohtalot, jossa he olivat eläneet elämään-

sä Virossa ennen itsenäisyyttä.

Juhlien jälkeen oli aikaa poi-keta myös ostoksilla. Virossa heidän eläkkeensä ovat hyvin vaatimattomat. Keskimääräi-nen eläke on noin 300 euroa kuukaudessa, joten on ymmär-rettävää, että ostosreissut ei-vät ole tuhlailua. Ostetaan vain sitä, mikä on välttämätöntä ja edullista Viron hintatasoon nähden.

Retkillä on aina ollut hyvä yhteishenki ja matkasta selvi-tään toinen toistansa tukien, näin tälläkin kertaa.

Perinteeksi muodostuneil-la kesämatkoilla on aina ollut

ystävien niin henkinen kuin taloudellinenkin tuki välttä-mätöntä. Tällä kertaa kiitokset osoitetaan Lotta Svärd Säätiöl-le ja Viking Linelle, jotka talo-udellisesti mahdollistivat vie-railun. Naistoimikunnalle ja puheenjohtaja Pirkko Kuoreh-järvelle ja Varsinais-Suomen Sotaveteraanipiirille kiitokset kaikista järjestelyistä ja vie-raanvaraisuudesta.

Soome-poiste lesed soovotta-vati päikselist suve kõigile.

Anni Grundström

Maaottelumarssin 70-vuotisjuhlaa vietettiin Keravalla

Ruotsi-Suomi maaottelu-marssin 70-vuotismuisto-marssi käveltiin Keravalla 4.5. perinteitä kunnioitta-en. Tapahtuman 10 km:n mittaiseen yökävelyyn osallistui noin 40 kävelijää.

Toukokuun 4.-25. päivi-nä tuli kuluneeksi 70 vuotta Suomen kaikki-en aikojen suurimmasta kun-taliikuntatapahtumasta, histo-riallisesta maaottelumarssista Ruotsia vastaan. Tempaus sai tuolloin liikkeelle yli 1,5 mil-joonaa suomalaista, lähes puo-let silloisen Suomen asukkaista! Suomi voitti maaottelun ylivoimaisesti, sillä seitsemän miljoonan asukkaan Ruotsis-sa marssijoiden määrä jäi alle miljoonan. Tapahtuma herätti suurta huomiota koko Euroo-passa.

Vuonna 1941 maaottelu-marssin ensimmäinen marssi-tapahtuma järjestettiin Kera-valla. Maaottelun valtakunnal-linen johtaja, keravalainen **Olli Veijola** halusi saada ensimmäi-senä suorituserkinnän, aloi-tettiin marssi Keravalla heti en-simmäisenä virallisena marssi-vuorokautena klo 00.01.

Alkuperäisen tapahtu-man mukaisesti lähtö Kera-van Urheilijoiden järjestämäl-le 70-vuotisjuhlamarssille ta-pahtui nytkin minuuttia yli puolen yön, kun Keravan kau-punginjohtaja **Petri Härkönen** ampui lähtölaukauksen. Osal-

Kävelijät valmistautumassa lähtöön Keravalla.

listujat kiersivät 10 km:n mer-kityn reitin kävellen, sillä alku-peräisessäkin tapahtumassa juokseminen ei ollut sallittua. Puolessa välissä reittiä oli kantiini, jossa suurin osa osallistu-jista piti pienen tankkaustauon. Kanttiinin tuotto lahjoitettiin tapahtuman hengen mukaises-ti sotainvalideille.

Nopeimmat kävelijät pala-sivat lähtöpaikalle vajaan pa-rin tunnin kävelyn jälkeen ja viimeiset tuntia myöhemmin. Kaikki osallistujat saivat osal-listumisestaan kunniakirjan ja Keravan kaupungin muistolah-jan.

Osallistujia oli huomattavas-ti vähemmän kuin aikaisem-milla kerroilla. Päällimmäi-senä syynä oli todennäköises-ti toukokuun neljännen päivän

osuminen tänä vuonna keskel-le viikkoa. Tämänkaltaisen ta-pahtuman onnistumista ei mi-tata kuitenkaan vain osallis-tujamäärällä. Yhtä olennaista on pitää joitain perinteitä yllä ja tuoda esille lähihistorian ta-pahtumia. Ja aamuöisen jouk-kotapahtuman tunnelma oli ainutlaatuinen, painotti järjes-telyissä mukana ollut Keravan Urheilijoiden puheenjohtaja **Pertti Syrjälä**.

Kävelijöistä noin puolet oli keravalaisia. Myös Tuusula, Järvenpää ja Vantaa olivat hy-vin edustettuina. Kauimmai-set olivat tulleet Helsingistä, Espoosta, Hyvinkäältä ja Por-voosta.

Teksti: Elisa Aunola

Kuva: Marjatta Virtanen

Eteläpohjalaisten Sotaveteraanikuorojen yhteiskonsertti

Kolmipäiväinen Joupis-ka Soi -tapahtuma Sei-näjoen Jouppilan vuo-rella huipentui sunnuntaina 22.5. laulun ja kuorojen päi-vään. Musiikkijuhlan yhdek-si kohokohdaksi nousi Sota-veteraanikuorojen konsertti,

jossa oli mukana 150 esiinty-jää.

Päivän päätteeksi kuorot esittivät yhteisesti Finlandian opetusneuvos Pentti Lintalan johdolla.

Pertti Kortesiemi

Perinteet velvoittavat

Vapaussodan Perinneli-ton kesäpäivät Parolas-sa 21.-22. toukokuuta olivat meille isänmaamme va-pauden arvoja kunnioittaville jälleen ikimuistoinen kokemus.

Veljesillalisen jälkeen oli mahtava todeta rynnäkkötyk-ki Ps 531-10.n päässeen ilta-valaistuksen keskipisteeksi. Ps 531-10 oli se joka Tali- Ihanta-lassa 1944 tuhosi eniten viholli-sen panssareita, yhdeksän.

Isänmaamme vapauden luo-

jia, vapaussotureita, ei enää ole, mutta heitä kunnioittava muis-to elää. Veljesillalaisilla oli yli 300 ja sunnuntain juhlassa Vanaja-salissa noin 700 henkilöä.

Valoisaa oli todeta myös nuorten osuus. Jo perinteeksi alkaa muodostua imatralaisen nelivuotiaan Helmi Tiimosen esitykset.

Teksti ja kuva: Raimo Laskujärvi

Ikäpolvet kohtasivat kesäpäivillä: Imatralainen nelivuotias Helmi Tiimonen, Elsa Vanhala 92v Lahdesta ja Eeva Lindqvist iältään sil-tä väliltä Keuruulta.

Varsinais-Suomi koulutti tukijäseniä

Kurssin osanottajat tarkkaavaisina. Etualalla Pertti Vesanto ja Markku Laurinen Loimaalta, piirin sosiaalineuvoja Ritva Tammi sekä Jaakko Rantasalo ja Sirkka-Liisa Lattu Nousiaisista.

Toista kertaa varsinais-suomalaisen sotaveteraaniyhdistysten tukijäsenille tarkoitettu koulutustilaisuus kokosi runsaat 40 henkilöä Lehmirannan Lomakeskukseen Saloon. Päivän aikana kurssilaiset saivat tuhdin tietopaketin mm. veteraanien sosiaalisista etuuksista ja niihin liittyvistä ongelmakohtista, joista alusti Suomen Sotaveteraaniyhdistyksen sosiaalisihteerin **Anni Grundström**. Veteraanien kotiaavustajatoiminnasta kertoi Varsinais-Suomen pro-

jektipäällikkö **Pirjo Marttila** ja asuntojen korjausneuvonnasta korjausneuvoja **Antero Hiiles-
vuo**. Varsinais-Suomen Sotaveteraaniyhdistyksen asioista alustivat sosiaalineuvoja **Ritva Tammi** ja toiminnanjohtaja **Osmo Suominen**. Esillä näissä alustuksissa olivat piirin tuki yhdistyksille, piirin yhdistysten toiminta ja hieman raotettiin tulevaisuuden suunnittelua perinnetyön osalta.

**Teksti ja kuva:
Osmo Suominen**

Varsinais-Suomen huolto- ja tukiyhdistys retkeili

Varsinais-Suomen Sotaveteraaniyhdistyksen rinnalla toimiva huolto- ja tukiyhdistyksen perinteinen kesäretki tehtiin tänä vuonna Perniön ja Särkisalon merellisiin maisemiin. Matkalla tutustuttiin paitsi alueen histori-

aan myös nykypäivän toimijoihin. Kuvassa matkalaisia Omya Oy:n kalkinjalostustehdasta ihmettelemässä.

**Kuva ja teksti:
Osmo Suominen**

Maansiirto J. Salminen Oy
Vihti

Sotiemme Veteraanien varainhankinta jatkuu

Sotiemme Veteraanien yhteistä varainhankintaa on nyt toteutettu viisi vuotta. Neljän viimeisen vuoden ajan toimintaa on hoitanut veteraanijärjestöjen perustama Veteraanivastuu ry.

Veteraanivastuulla vuosikokous

Yhdistyksen vuosikokous pidettiin Pasilan veteraanitalossa 28. huhtikuuta. Kokouksen puheenjohtajana toimi toiminnanjohtaja **Rauno Loukkola**.

Kokoukselle esitettiin toimintakertomus, tilinpäätös ja tilintarkastajien kertomus sekä toimintasuunnitelma ja talousarvio, jotka kokous hyväksyi.

Veteraanivastuun koko varainhankinnan tuotto 2010 oli 2 955 015,36 euroa. Varainhankinnan kulut olivat 21 %.

Veteraanivastuun hallituksen puheenjohtajana valittiin jatkamaan **Aarno Strömmer** (Suomen Sotaveteraaniyhdistys). Muiksi hallituksen jäseniksi valittiin **Juhani Saari** (Sotainva-

lidien Veljesliitto), **Matti Loukoski** (Rintamaveteraaniyhdistys), **Kaarina Peltola** (Rintamamiesliitto) ja **Mauri Niskakoski** (Kaatuneitten Omaisten Liitto). Hallituksen jäsenet ovat myös varapuheenjohtajia. Hallituksen varajäseniksi valitut **Markku Seppä**, **Markku Honkasaalo**, **Pirjo Jaakola**, **Soili Myllys** ja **Leena Mankkinen** muodostavat työvaliokunnan. Varainhankkijoina toimivat **Sari Salpakari** ja **Kirsi Suojoki**.

Sotavainajien muiston vaalimisyhdistyksen vuosikokous

Sotavainajien muiston vaalimisyhdistys ry:n vuosikokous pidettiin 31.3.2011 Veteraanitalon kokoustiloissa. Kokouksen puheenjohtajana toimi toiminnanjohtaja **Markku Seppä** ja sihteerinä asiamies **Markku Kiiikka**.

Yhdistyksen puheenjohtajana jatkaa hallitusneuvos **Pekka Pitkänen** ja muina jäseninä toimittaja **Matti Hara**, viestintäjohtaja **Jyrki Iivonen**, kenraaliluutnantti **Pentti Lehtimäki**, toimitusjohtaja **Sulo Leivo**, toiminnanjohtaja **Pertti Suominen** sekä prikaatikenraali **Finn-Göran Wennström**.

Vuosikokoukselle esitettiin vuoden 2010 tilinpäätös, joka sisälsi tuloslaskelman, taseen, tilintarkastuskertomuksen sekä toimintakertomuksen. Puolustusministeriön myöntämä 96 000 euron suuruinen valtionavustus kattoi 84 % yhdistyksen toimintakuluista. Tilinpäätös oli ylijäämäinen 39 896,60 euroa. Suuri ylijäämä johtui siitä, että siihen sisältyy DNA-tutkimuksia varten myönnetystä 55 000 euron suuruisesta siirtomäärärahasta vuodelle 2011 siirtynyt osuus. Kokous vahvisti tilinpäätöksen ja myönsi hallitukselle ja asiamiehelle vastuuvapauden vuoden 2010 tilinpidosta.

Vuosikokous vahvisti vuodelle 2011 suuruudeltaan 122 700 euroa olevan talousarvion.

Vakiintunutta toimintaa

Yhdistyksen toiminta jatkui kentälle jääneiden etsintöinä, kenttähaudausmaiden hoitami-

sena, sankarihautajaisten järjestämisenä sekä käynteinä sotavankeudessa menehtyneiden suomalaissotilaiden muistomerkeillä.

Kesän ja syksyn 2010 aikana suoritetuissa maastoetsinnöissä löydettiin 21 sankarivainajan jäänteet, joista 19 löytyi Kannakselta ja kaksi Laatokan Karjalasta. Enimmät löydöt tehtiin Talin ja Vuosalmen taistelumaastoissa. Tuntoväyryä löytyi 11 kappaletta. Löydöistä kahdeksan oli suomalaisetsijöiden tekemiä. Etsintöihin osallistui yhteensä 26 vapaaehtoisetsijää.

Yhdistyksellä on hoidettavanaan Karjalankannaksella Summan, Säkijärven, Taipaleenjoen, Viipurin ja Äyräpään kenttähaudausmaat sekä Laatokan Karjalassa Kollaan ja Tuuloksen kenttähaudausmaat.

Kannaksella olevia kenttähaudausmaita käytiin sulan maan aikana hoitamassa viiteen eri otteeseen sekä Kollaan ja Tuuloksen kenttähaudausmaita kerran. Samoin Hatsinassa olevalla sotavankimäestömerkkialueella käytiin.

Yhdistyksen edustajat suorittivat tarkastus- ja muistokäynnin Kazakstanissa sijaitsevalla Karagagandan Spasskin sotavankihaudausmaalla.

Yhdistys järjesti 16.5.2010 Lappeenrannassa Maasotakoulun ja Lappeenrannan seurakuntayhtymän tuella 40 tuntemattoman ja yhden tunnistetun sankarivainajan hautajaiset. Seitsemän tunnistetun sankarivainajan arkat kuljetettiin kotiseurakuntiansa

sankarihautausmaihin haudattaviksi.

Kentälle jääneiden etsintöjä jatketaan edellisvuosien aikana muotoutuneessa laajuudessa. Venäläisetsijöiden omista etsinnöissään löytämien suomalaissotilaiden jäänteiksi varmistetut löydöt noudetaan kenttähaudausmaiden hoitomatkojen yhteydessä.

Yhdistyksen omat etsijäryhmät jatkavat tiedossa olevien kohteiden tarkistuksia. Lisäksi yhdistys hoitaa Suomen puolella suoritettavien neuvostosotilaiden jäänteiden etsintöjen käytännön järjestelyt yhteistoiminnassa venäläisten etsijäryhmien sekä paikallisten poliisija rajaviranomaisten kanssa.

Kenttähaudausmaille opastavien tienviittojen kunnossa pysymistä huolehditaan ja pyritään kohottamaan Summan kenttähaudausmaan yleisilmettä. Yhteistoiminnassa Vojenye Memorial -järjestön kanssa jatketaan kenttähaudausmaiden ja muistomerkkialueiden hallinnan rekisteröintiä. Suoritetaan tarkastuskäynnit Asbestin, Jeglan ja Shibotovon sotavankihaudausmaalle.

Tunnistettavat sankarivainajat haudataan omaisten toivomalla tavalla joko kotiseurakuntien sankarihautoihin tai Lappeenrannan valtakunnalliseen sankarihautausmaahan. Sinne haudataan myös tunnistamatta jäävät vainajat, seuraavan kerran Kaatuneitten muistopäivänä 20.5.2012.

Markku Kiiikka

Tietokirjailija Paavo Suoninen: Kullasta rautaa - raudasta viljaa

Arvokas muistosormus Sotiemme Veteraanit -keräyksen myyntiartikkelina

Suomen historiassa on menossa ankarien aikojen 70-vuotismuistojen sarja. Talvisodan päättänyt Moskovan rauhahan 13.3.1940 oli nimenomaan ankara rauha. Karjalan menetyks kirvelsi mieliä. Evakkojen vaellus vuosisataisilta kotiseuduiltaan supistuneen isänmaan jäljelle jääneisiin osiin oli murheellinen näky. Äskeisen viholaisen jatkuva poliittinen ja taloudellinen painostus tuntui pysyvältä uhkalta niin arjen kuin pyhäpäivien ilmapiirissä: Se vaati Petsamon nikkeliä, se vaati nimeltä mainiten ministerien eroa, se esitti kiellettyjen nimien listan ehdokkaista presidentti Kyösti Kallion seuraajaksi, se kävi Berliinissä pyytämässä silloiselta aseveljeltään lupaa Talvisodassa kesken jää-

neeseen Suomen itsenäisyyden murskaamiseen jne. Syvässä sielussa Suomen kansa ymmärsi, ettei sillä ollut todellista rauhaa. Elettiin *välirauhaa*. Silällä nimellä tuota 70 vuoden taikaista ajanjaksoa on totuttu muistelemaan.

Kohta välirauhan alettua ylipäällikkö Mannerheim otti päämajassaan kartat esille ja käynnisti suunnittelun maamme historian tähän asti suurimmasta rakennustyöstä. Kaiken varalta ryhdyttiin linnoittamaan uuden itärajan turvaksi Salpalinjaa Suomenlahden rannalta Virolahdelta Savukoskelle ja siitä kevennettyä aina Petsamoon Jäämeren rannalle.

Toinen suuri ”kaiken varalta” -projekti sai alkunsa spontaanista yksityisaloitteesta Talvisotaa edeltäneeltä Ylimääräisten Harjoitusten (YH) ajalta, vain kuukausi ja viisi päivää ennen sodan syttymistä.

Helsingin Sanomissa ja Uudessa Suomessa julkaistiin 25. päivänä lokakuuta 1939 vetoamus: ”Kultasormukset isänmaalle. Täällä kaukana kotoa tuumin yöllä päivystävänä upseerina isänmaan asiaa ja ehkä alkavia taloudellisia vaikeuksia. Ehdotan, että jokainen Suomen mies ja nainen, jolla on vasemman käden nimettömässään kultasormus, vaihtaisi sen teräkseen sormukseen jonka saisi vastineeksi. Kultasormuksista saataisiin varmasti kokoon kymmeniä miljoonia maanpuolustukseen. Reservin vänrikki Jussi Lappi-Seppälä”.

Kultakeräys käynnistettiin kevättalvella 1940, joten Talvisodan asevoimien puutteeseen sillä ei ennätetty tuoda helpotusta. Mutta ”henkisenä Salpalinja-urakkana” se oli koko kansan yhteishanke aistittavissa olevan tulevan vaaran varalle. Keräyksen johtoon muodos-

Kultasormusta vaihdetaan rautasormukseksi. Kuva: SA-kuva

tettiin toimikunta, jossa olivat edustettuina Suomen Ilmapuolustusliitto, Lotta Svärd-järjestö, Sosiaalidemokraattinen Työläisnaisliitto sekä Suomen Pankki. Keräyspisteinä toimivat ympäri maata olevat pankkien ja muiden rahalaitosten konttorit, jotka toimittivat lahjoitetut kultaesineet Suomen Pankin huostaan. Yleisradio ja lehdistö levittivät tehokkaalla tavalla tietoa keräyksestä, joka jatkui huhtikuun alusta 1940 helmikuun loppuun 1941. Jälkikieruu jatkui vuoden 1941 kevääseen asti. Kokoon saatiin yhteensä yli 300.000 kultasormusta ja tuhansia muita kultaesineitä.

Tammikuussa 1941 keräystoimikunta luovutti ensimmäisen erän tuotosta puolustusministeriölle, mutta Jatkosodan sytyttyä pääosa kullasta jäi Suomen Pankin holveihin. Sieltä ”kulta-aarre” siirrettiin kaikessa hiljaisuudessa Suomen Tukholman suurlähetystön kellaritiloihin ja sieltä edelleen ruotsalaisen pankin holveihin. Sodan päättyttyä Suomen Pankki lunasti kullan valtiolta valuuttavarannon kartuttamiseksi ja myi sen Ruotsin valtionpankille. Ankan valuuttapulan aikana ja sodanjälkeisessä suoranaudessa nälänhädässä Suomen Pankki rahoitti saamillaan 4 miljoonalla Ruotsin kruunulla kansanhuollon välttämättömien tarvikkeiden, ennen muuta viljan oston.

Salpalinjan linnoituksia ei sodassa koskaan tarvittu. Suo-

men armeija piti taistelullaan huolen siitä, ettei vihollinen päässyt etenemään Salpalinjalta asti. Myöskään kotirintaman kultakeräystä ei lopulta tarvittu armeijan aseiden hankintaan. Sen tärkeimmäksi saavutukseksi tuli voitokas taistelu sodan rasittaman kansan nälänhätää vastaan. Sodanjälkeisessä elintarvikepulassa ulkomaan valuutta osoittautui välttämättömäksi viljan maahantuontia maksettaessa.

Kultasormusten vastineeksi lahjoittajat saivat rautasormukset, joita oli kahta lajia, toisessa vaakunaruusu, toisessa ”Ilmapuolustussormuksessa” ilmavoimien tunnus hakaristi tyyliteltyine siipineen. Näillä sormuksilla on suuren muistoarvon ohella myös taiteellista arvoa. Ne suunnitteli tunnettu kuvanveistäjäamme Mauno Oittinen (1896-1970). Hänen tunnetuimpia julkisia veistoksiaan ovat mm. Elias Lönnrotin patjas Kajaanissa, ”Kanali Helm” Raumalla, Suomesta siirtolaisiksi lähteneiden muistopatsas Hangossa, Nosturin hitsaajat Hyvinkäällä ja useita veistoksia USA:n Houstonissa, mm. ”Miekannieliä”.

Sotiemme Veteraanit -varainhankinta myy erän aitoja rautasormuksia vuodelta 1940 sotiemme veteraanien hyväksi. Oman sormuksesi voit lunastaa Sotiemme Veteraanien verkkokaupasta www.veteraanit.fi tai puhelimitse numerosta (09) 678 430.

Se on tarina rakkaudesta. Se on tarina sormuksesta, joka sitoi rakastavaiset yhteen symboloiden ikuista rakkautta heidän välillään. Ja siitä, kuinka sotavuosina tuo rakkauden symboli oltiin valmis vaihtamaan rautasormukseen, jotta kullalla saataisiin mitä Suomi tarvitsi puolustukseensa itseään.

Suomalaiset vaihtoivat kaikkiaan yli 300 000 kultasormusta ja muita kultaisia arvoesineitä rautaisiin maa- ja ilmapuolustussormuksiin. Maapuolustussormuksen saivat vaihdossa suomalaiset, jotka antoivat kihla- tai vihkisormuksensa maanpuolustustarkoitukseen. Ilmapuolustussormuksen sai vastineeksi vaihtaessaan jonkin muun kultaesineen rautasormukseen.

Rautasormuksista osa jäi Suomen sotien aikana vaihtamatta. Vuonna 2006 Sotiemme Veteraanit käynnisti kampanjan, jossa aitoja rautasormuksia myytiin sotiemme veteraanien hyväksi. Sormuksia on vielä jäljellä noin 6000 kappaleen erä, joka tulee nyt myyntiin.

Keräyksen tuotto käytetään pienituloisimpien sotiemme veteraanien arjen tarpeisiin niin, että he voisivat asua omissa kodeissaan mahdollisimman pitkään. Rautasormuksen voit ostaa Sotiemme Veteraanien verkkokaupasta www.veteraanit.fi

Sormuksen
hinta on
100€

Toimi nopeasti ja lunasta
itsellesi aito rautasormus
– samalla tuet sotiemme
veteraaneja.

Suomen sotiin vuosina 1939–1945 osallistuneita miehiä ja naisia on tällä hetkellä elossa noin 50 000. Heistä noin 8 300 on sotainvalideja. Sotiemme Veteraanit 2011 -varainhankinnassa ovat mukana kaikki valtakunnalliset veteraanijärjestöt Sotainvalidien Veljesliitto, Suomen Sotaveteraaniliitto, Rintamaveteraaniliitto, Rintamanaisten Liitto sekä sotaleskiä edustava Kaatuneitten Omaisten Liitto. Sotiemme veteraanit kiittävät!

**SOTIEMME
VETERAANIT**
VETERANERNA FRÅN VÅRA KRIG

Kahden maan kansalaisina

Hengellisen työn virikepäivät Nokialla

Vuodesta 1991 lähtien on Sotaveteraaniliiton hengellinen toimikunta kutsunut liiton ja piirien edustajat keskustelemaan ajankohtaisista asioista ja saamaan virikkeitä piirien ja yhdistysten hengelliselle työlle. Nokian seurakunnan leirikeskus Urhattu Pyhäjärven rannalla muodosti tämän vuoden kokoontumiselle hyvät puitteet.

Professori Esko Koskenvesa johdatti Virikepäivien teemaan ”Kahden maan kansalaisina”. Koskenvesa viittasi presidentti Mauno Koiviston käymään sota-ajan kirjeenvaihtoon isänsä kanssa Kirjeenvaihdosta hän on kirjoittanut ”Koulussa ja sodassa”-kirjassaan. ”Jouduin sen ajatuksen eteen, että vain ihme voi minut pelastaa ja viedä tulevien vaarojen läpi hengissä. Aloin rukoilla niin kuin minulle oli opetettu”, presidentti muisteli. Hänen laillaan moni sotiemme veteraani, kukin omaa tietään, havahtui ajatukseen, että ”taistelen ja toimin Suomen puolesta ja haluan kuulua myös Jumalan kansaan. Siis ole turvani hyvä Jumala”.

Elämän suojavaähyke

Piispa Eero Huovinen on tältä pohjalta pohtinut asiaa vähän toiseen suuntaan. Kirkossa pitäisi olla jonkinlainen suojavaähyke, jossa varsinkin nuorten miesten olisi lupa puhua ”uskonasioista vältellen”. Suojavaähyke on armon alue, jossa tehdään tilaa Jumalaan turvautumiselle. Siinä on aika ajoin vahvana viesti ja odotus: ”Taivaan isä, pidä huolta minusta. Nyt puurran ja kamppailen näissä elämän hommissa, mutta olen myös taivaan kansalainen”. Esko Koskenvesa: tähän armon alueeseen on kuulunut ja kuuluu myös melkoisen joukko sotiemme aikana ja sen jälkeen. Pälkäneen Sappeen Hannulan talon emäntä kirjoitti kesällä 1943 kirjeen rintamalla olevalle talonsa työmiehelle – emännän puoliso oli kuollut kymmenen vuotta aikaisemmin, poika oli kaatunut talvisodassa ja toinen kadonnut jatkosodan aikana Summassa. Kirje kertoo kahden maan kansalaisuudesta, miten kotityöt on hoidettu ja lopussa on kehoitus kirjeen saajalle: ”Turvautukaa aina Jumalaan, jos vaikka sattuisi pommi putoamaan”. Tässä oli kyse kahden maan kansalaisuudesta. Pari kuukautta kului, kirjeen saaja katosi ja siunattiin poissa olevana. Kah-

den maan kansalainen elää armon suojavaähykkeellä, näkyvästi ja kuuluvasti. Näin Kaija Pispán kirjoittamassa ja Jaakko Löytyn säveltämässä laulussa ”Kahden maan kansalainen”. Kahden maan kansalaisuuteen kuuluu tämä elämä ja elämä Jumalan tykönä, myös voimakkaasti tämä Suomi ja Jumalan iankaikkinen valtakunta.

Veteraanien jälkipolvet perinteen siirtäjinä

Tammenlehvän PerinNELIITON toiminnanjohtaja **Pertti Suominen** kertoi alustuksessaan ”Veteraanien jälkipolvet perinteen siirtäjinä” liiton suorittamasta perinnetyöstä. PerinNELIITTOON kuuluu tällä hetkellä 23 erilaista jäsenyhteisöä, 130 piiriä ja 2750 yhdistystä. Toiminta on laajaa ja kehittyvää. Olemme siirtymässä veteraanikaudesta perinnekauteen vuoteen 2020 mennessä. Tavoitteena on veteraaniperinteen, perinnetyön ja PerinNELIITON tunnettuus, toimivat valtakunnallisen ja alueellisen perinnetyön verkostot, kohdennettu ja toimiva jäsenyhteisöjen verkosto sekä talous, jolla turvataan toiminnan jatkuvuus. Alueellisessa perinnetyössä Sotaveteraaniliitto muodostaa perinnetyön rungon. Miksi perinnetyötä tarvitaan? Lähtökohta on veteraanien tahto. Sen pohjalta

Ennen virikepäivien alkamista kahvittelivat (vas.) Timo Kökkö Sastamalasta, Pertti Suominen Helsingistä ja Ahto Rintala Nokialta.

syntyi Tammenlehvän PerinNELIITTO. Veteraanien sanoma jälkipolville on ”Veteraanien perintö on kertomus uhrautuvaisuudesta, sitkeydestä, lähimmäisen huomioonottamisesta, velvollisuudentunnosta ja tulevaisuuden uskosta”. ”Te ette turhaan taistelleet” sisältää henkisen ja aineellisen perinteen turvaaminen. Haaste on historian hämärtyminen, ”historiattomuus”. Veteraanien perintöön kuuluu henkinen perinne ja myös hengellinen. Alustaja kysyi, löytyykö kirkon piirissä hengelliselle perinnölle jatkajaa ja veteraanien arvomaailman välittäjää? On olemassa eettisen, moraalisen ja hengellisen perinnön tarve. Vastausta haetaan seurakuntien toiminnasta. Kirkon päätäjillä on tässä mahdollisuus siirtää veteraanien hengellinen perintö jälkipolville.

Kommenttipuheenvuorosaan rovasti **Juhani Husa** kiinnitti huomiota siihen, kun veteraanijyhdistyksissä päättyö on

jäsenten huolehtiminen toinen toisistaan, samalla tehdään myös perinnetyötä. Puheenvuorojen pohjalta käytiin vilkas keskustelu. Kuultiin kokemuksia ja havaintoja perinnetyöstä eri puolilla Suomea. Kysyttiin, löytyykö perinnetyölle uusia siirtämisen tapoja? Koulussa on hyvä pohja perinnetyölle, seurakuntien ripikoulu- ja nuorisotyössä on luontevia liittymäkohtia veteraanien perinteen säilyttämiselle.

Opetusneuvos **Pentti Tappio** muistutti avauspuheensa: emme halua museoida perinnettä, vaan siirtää se jälkipolville. Pirkanmaan piirin tervehdyksessä piirin kunniapuheenjohtaja **Matti Viitanen** kertoi Pirkanmaan vahvoista veteraaniperinteistä myös hengellisen työn kohdalla, johon tänä päivänä kuuluu erityisesti seutukunnallisten kirkkopäivien jatkuminen. Nokian sotaveteraanijyhdistyksen tervehdyksen toi puheenjohtaja **Ahto**

Rintala ja Nokian seurakunnan tervehdyksen kirkkoherra **Lauri Salminen**.

Keskeiset arvot

Virikepäivien päätöstilaisuuden puheessa tuomiorovasti **Olli Hallikainen** liittyi psalmin 78 sanomaan: Jumala on uskollinen eikä hylkää kansaansa. Oman maamme historian vaiheissa ovat olleet keskeisiä arvoja Jumalan ja lähimmäisen rakastaminen, rukoileminen ja työn tekeminen. Päätössanoissa rovasti **Timo Kökkö** lausui: ”Kun veteraanit ovat koolla, menneisyys on läsnä. Kun puhumme uskosta, pitäisi puhua Jumalasta. Veteraanit ovat näkyjen kansa uskon varassa”.

Seuraavat virikepäivät tullaan järjestämään Kuopiossa 18.-19.4.2012 Kuopion seurakuntien Rytkyn leirikeskuksessa.

Seppo Väättäinen

Hengellisen työn virikepäivät järjestettiin Nokialla 6.-7.4.

Pallo lensi – viimeisenkö kerran?

Sotaveteraaniliiton lentopallomestaruus ratkaistiin ensimmäisen kerran 1987 Forssassa. Kouvolassa 25.5.2011 pelattu 25:s ottelu jää viimeiseksi. Otteluihin osallistui kolme joukkuetta, Helsinki, Kymenlaakso ja Varsinais-Suomi. Vuodet ovat tehneet tehtävänsä. Veteraanit eivät jaksa matkustaa ja osallistua fyysistä kuntoa vaativiin otteluihin.

Ensimmäinen ottelu Kymenlaakson ja Helsingin välillä oli jännittävä. Ensimmäisen erän voitti Helsinki, toisen Kymenlaakso. Kolmas erä ratkaisi voittajaksi Kymenlaakson. Varsinais-Suomi voitti toisen pelin Kymenlaaksoa vastaan suoraan kahdessa erässä, samoin kun kolmannen ottelun Helsingin vastaan. Varsinais-Suomi voitti mestaruuden, Kymenlaakso oli toinen ja Helsinki kolmas.

Hieman haikein tunnoin muisteltiin aikaisempien vuosien otteluita: Ensimmäisen, 1987 Forssassa kisatun ottelun voitti Kymenlaakso. Se onkin ainoa voitto joukkueel-

le. Helsinkiläiset ovat vieneet mestaruuden kymmenen kertaa, Varsinais-Suomi kuudesti, Pohjois-Savo neljästi ja Pirkanmaa kolmasti. Kymenlaaksolla ja Oululla on yksi mestaruus.

Palkintojen jaon suoritti kilpailujen suojelija Kymenlaakson Aluetoimiston päällikkö, everstiluutnantti **Markku Hukka**. Joukkue- ja henkilökoh- taisten mitalien ja pokaalien lisäksi, jaettiin erikoispalkintoja.

Jokaisen joukkueen paras veteraanipelaaja sai pokaalin. Varsinais-Suomen joukkueesta **Antti Kaivola**, Kymenlaaksosta **Lauri Turkia** ja Helsingistä **Lauri Silander**. Ottelun tuomaristo oli valinnut joukkueen parhaan pelaajan. Kouvolan joukkueen huoltaja **Raimo Kinnunen** oli lahjoittanut tekemänsä palkeet periaatteella ”Puhalletaan yhteen hiileen”. Joukkueet valitsivat keskuudestaan pelaajan, jota voitaisiin kutsua joukkueen hengenluojaksi, sieluksi. Varsinais-Suomen joukkueesta palkeet sai **Reino Suominen**, Kymenlaak-

sosta **Onni Sarilampi** ja Helsingistä ottelun vanhin pelaaja, (92) **Jaakko Estola**. Käsiohjelman toimittaneen Scanetto Oy:n toimitusjohtaja **Pentti Virta** oli lahjoittanut kolme kolmen päivän hemmottelupakettia veteraanin lähimpää kylpylään. Hän perusteli lahjituksensa neljällä sanalla ”Kiitos vapaasta Isänmaasta, Veteraanit”. Kylpyläpaketin saivat **Kyösti Hämäläinen** Varsinais-Suomesta, **Otto Virkki** Kymenlaaksosta ja **Erik Granberg** Helsingistä. Valinnan olivat joukkueet tehneet itse.

Ensimmäisen mestaruuden 1987 voittaneesta joukkueesta oli vielä kisassa mukana kouvolalainen Onni Sarilampi. Hän sai osallistumisestaan erikoispokaalin.

Kymenlaakson piiri luovutti toiminnanjohtaja Markku Sepälle puisen taulun johon oli kiinnitetty kaksikymmentä neljä laatta. Kahdeskymmenesviides toimitetaan heti kun päivän ottelutulos saadaan kaiverretuksi. Laattaan on kai-

verrettu jokaisen ottelun pito- paikkakunta ja aika, sekä voittaneen joukkueen nimi.

Kilpailun avasi Kymenlaakson piirin puheenjohtaja, eversti **Arto Mikkonen**. Itä-Suomen Sotilasläänin esikuntapäällikkö eversti **Pekka Tynkkynen** oli seuraamassa otteluita. Tuomaristo oli Kouvolan yhdistyksen kannattajajäseniä.

Viimeisenkö kerran? Tuskin. Varsinais-Suomen joukkueen kapteeni kiitti järjestäjiä ja esitti lopuksi. ”Jos te järjestätte jossain pippaloita, jonka ohjelmaan sopii lentopallo, niin ilmoittakaa. Pelaillaan, vaikka ei mestaruudesta oteltaisikaan.”

Roope Nieminen

Helsingin joukkueen Jaakko Estola (92) oli kisojen vanhin pelaaja.

Varsinais-Suomen joukkueen taidonnäytettä.

Joukkueet ryhmittyneenä huoltajineen yhteiskuvaan ennen ottelua. Eturivissä, Kymenlaakson joukkue, toisessa Varsinais-Suomen ja kolmannessa Helsingin joukkue.

Vuosilehtiperinne jatkuu kahdessa piirissä

Lotta Svärd -järjestön perustamisesta, sen vaiherikkaasta taipaleesta ja kevään 90-vuotisjuhlista kerrotaan Vaasan

Sotaveteraanipiirin **Kustveteranen-Rannikkoveteraanissa**. Lotat kokivat vuonna 1985 lottapatsaan pystyttämisen Lappeenrantaan julkisena tunnustuksena heidän tekemästään työstä – aiemmin koetun kielteisen julkisuuden jälkeen. Miten siirtää veteraanien perintöä jälkipolville, pohtii Sten Petersson kirjoituksessaan. Huolenpito veteraaneista, heidän puolisoistaan ja leskistään on tärkeä osa perinnetyötä, hän toteaa. Piirin järjestämän ainekirjoituskilpailun satoa on abiturientti Laura Ylikosken veteraaneja ja isänmaata korkealle arvostava kirjoitus. Hän keho-

taa nuoria ottamaan mallia veteraaneista ”puolesta hengen ja heimon ja maan” -hengessä.

Pohjois-Pohjanmaan lehdessä on julkaistu presidentti Martti Ahtisaaren Kuopion liittopäivillä kesäkuussa 2010 pitämä puhe. ”Puolustuskykyä ei koetella vain sodan olosuhteissa. Myös rauhan aikana on tärkeää, että ulkovallat tietävät meillä olevan sekä tahtoa että kykyä puolustaa maatamme”, Ahtisaari toteaa. Väli- rauhan ajasta kirjoittaa Teo Sorri ja mainitsee siirtoväen asuttamisen olleen kiperin kysymys Suomen sisäpolitiikassa tuona aikana. Talvisodan jäl-

keen taisteluhenkää kohotettiin monin kansalaistempauksin, esimerkkinä siitä toukokuussa

1941 järjestetty maaottelumarsi Ruotsia vastaan. Perinteiseen tapaan lehdessä on kattava kuvakavalkadi ”Vuoden varrelta”, jossa esitellään virallisia mutta myös vapaamuotoisia tapahtumia. Lukuisat ilmoittajat ovat tukeneet lehteä.

Lehdet tiedottavat piirinsä tapahtumista ja kertovat luonnollisesti sota-ajan vaiheista ja kokemuksista. Myös ”oman kynnän” tuotoksia löytyy lehdistä. Perinteen siirtäminen on keskeisellä sijalla.

Marja Riukka

Partiledarna lovade stöd åt krigsveteranerna

I skrivande stund förhandlar man om den kommande regeringens program. Stödet för Portugal förefaller att vara beslutsfattarnas största bekymmer. Så var det ju också i valdiskussionerna. Många av vårt eget lands ärenden hamnade i skuggan av eu-talen. Krigsveteranernas ärenden nådde inte medias nyhetströskel. Det blev en besvikelse för makorna/makarna, barnen, barnbarnen, vännerna och för vårt förbunds tusenden stödande medlemmar.

Krigsveteranförbundet håller aktivt kontakt till partierna, kandidaterna och till medierna. Vår tidning bjöd i sitt valnummer spaltutrymme åt partiledarna. De tre stora gav löften åt krigsveteranerna:

Ordföranden Jyrki Katainen: "För alla veteraner bör tillsammans med social- och hälsovårdsyrkeskunniga uppgöras en bedömning av veteranernas servicebehov och om han/hon så önskar, även tillsammans med de anhöriga. På basen av denna bedömning får varje veteran ett skräddarsytt helhetsservice-paket."

Enligt Katainen bör i regeringsprogrammet som särskild punkt beaktas veteranernas situation och serviceformer för dem.

Ordföranden Urpilainen: "Öppen och hemma-rehabiliteringen skall basera sig på heltäckande årlig bedömning av veteranens individuella behov. I hemma boendet erfordras i vardagen hjälp av många slag. Även en medhjälpare, hus-

trun, annan anhörig eller vårdare behöver stöd och vila."

Urpilainen understryker att i regeringsprogrammet bör garanteras tillräckliga resurser för att tillförsäkra veteranerna service och utkomst.

Ordföranden Timo Soini: "Anslaget för av staten beviljad rehabilitering bör ökas med tre miljoner euro, då de nuvarande anslagen inte räcker till, utan kommunerna blir tvungna att besluta om på vilket sätt krigsveteranerna skall kunna få rehabilitering. Förfarandet att ansöka om rehabilitering bör överföras till hälsocentralerna, emedan det är oskäligt att fordra att veteranerna, vilkas medelålder är 87 år, själva skall ombesörja ansökningen."

Enligt Soini är det samhällets skyldighet att ha omsorg om veteranerna och inte lämna deras ärenden att begränsas till små bidragsförhöjningar eller bara skapa servicesystem.

Vi skall hålla partiordförandenas löften på bordet och följa med hur de förverkligas. Besluten om tillräckligt stöd åt krigsveteranerna kan inte framskjutas fyra år. Då är hälften av de ungefär 50 000 krigsveteranerna redan borta och samhällets hedersskuld till dem blir obetald.

Erkki Heikkinen

Pressråd, FM

Översättning Holger Strandberg

Förändringen fortsätter

Krigsveteranarbetet har under det senaste årtiondet på många sätt varit under förändring och förändringen fortsätter. Funktionärerna och stöd-kåren har utmaningar och de åldrande krigsveteranerna får heller inte glömmas. År 2001 var 80 % av ordförandena i krigsveteranförningarna ordinarie medlemmar. År 2009 var en tredjedel av ordförandena ordinarie medlemmar och andelen har ytterligare sjunkit.

Det har inte längre funnits hugade krigsveteraner till dessa uppdrag. Till all lycka har det bland den vida, yngre stödande medlemskåren funnits lämpliga, kompetenta och villiga funktionärer och ansvarsbärare. Antalet deltagare i de tillfällen, som arrangerats för krigsveteraner, har minskat. Ändå behövs det ungefär samma arbetsinsatser oavsett om man ordnar sammankomster för en mindre eller en större grupp. Först sen, när man kan upphöra med att ordna en sammankomst, då minskar arbetsinsatserna till denna del.

I slutet av maj arrangerades Krigsveteranernas volleybolltävlingarna för 25:te gången. Deltagarlagen var nu endast tre. Förbundets motions- och tävlingskommitte hade redan tidigare beslutat, att volleybolltävlingar ordnas så länge minst fyra lag deltar. Nu gick alltså volleybolltävlingarna till historien. Samma väg har även ett

par andra grenar gått. Skidåkning är den sista grenen, som ännu kan fortsätta några år. Tävlingar, ej heller annan verksamhet, ordnas längre, då inte veteraner eller deras makor/makar eller änkor/änklingar deltar.

För den stora allmänheten och för våra stödgrupper bör vi i fortsättningen kunna berätta, att vi nog ännu i många år skall arbeta för krigsveteranernas bästa och att detta arbete behöver stöd. Ledaransvaret har bara bytt. Samma arbete görs som förut, men det är yngre, som nu gör det.

Vilka arbetsuppgifter varar längst? Krigsveteranförbundet, dess distrikt och föreningar har i sina framtidsplaner förbundit sig att stöda krigsveteranerna, deras makor/makar och änkor/änklingar så länge dessa har behov av stöd. Detta arbete fortsätter ännu in på 2020-talet. Konkret och i minsta tänkbara form betyder stödet kontakttagande till veteranen med frågan "kan vi hjälpa på något sätt?" För mången ensam krigsveteran är upprätthållande av kontakten det bästa stödet.

Markku Seppä

Översättning Holger Strandberg

ISÄNNÖINTI • HUOLTO • SIIVOUS JA KORJAUSPALVELUT

KAUKAJÄRVI-OSA
osuuskunta

Juvankatu 10, 33710 Tampere
www.kaukajarviok.fi

Pidämme huolta

Puustelli toteuttaa

Sinun
keittiö-
unelmiasi.

www.puustelli.com

Puustelli®
PARAS OSA KOTIA

KONECRANES®
Lifting Businesses™

KT-Center Oy Kotka	Autosalpa Oy	Metallisorvaamo M. Hakala Oy Kouvola
Kuumic Oy Kuusankoski www.kuumic.fi	KS-Sähköasennus Oy Kouvola	Maansiirtoliike R. Heiskanen Oy Kuopio
SMV Rakennus Oy Kuopio	Rakennussuunnittelutoimisto Nylund Oy Kuopio	Maanrakennus Juho Karjalainen Kuopio
Kuopion Woodi Oy Kuopio	Kuljetusliike Kari Pohjolainen Ky Syväniemi	Maalaus- ja saneeraus Konttinen Oy Kuopio
Kuopion Konepaja Oy Kuopio	Experant Oy Kuopio	Kuljetusliike Järvimäki Oy Kurikka
Kuusamon Suurpetokeskus	Saparola Oy Kylmäkoski	Jokke Pet Oy Kälviä
JPT-Jaskari Oy Köyliö	Hyvää Kesää!	Kuljetus Timoset Oy Lahti
Hyvää Kesää!	Ipa-Pesu Oy Lahti	Amitec Oy Laitila
Kuljetus Risto Salomaa Ky Lammi	T:mi Kari Kauvo Lapinjärvi	Automaalaamo Jukka&Hytti Oy Lappeenranta
High-Byte Oy Lappeenranta	Elokuva Luotola Oy Lappeenranta	Conexpress Oy Lappeenranta
Etelä-Karjalan KTK Oy Lappeenranta www.ekaktk.fi	Northwest Tyres Oy Lappeenranta	Teleko Oy Lappeenranta
Pintapekat Oy Lempäälä	Leppävirran Tilausliikenne Oy Leppävirta	Kuljetusliike Esko Kosunen Ky Leppävirta
Ilkan Ikkuna&Puu Oy Leppävirta	Saajos Oy Lohja	Näsegård Loviisa
Hoffes El Ab Loviisa	Tilitupa Henry Friman Ky Loviisa	Luumäen Kaivu ja Kuljetus Ky Luumäki
Vakka-Suomen Maalauspalvelu Oy Masku	Jorma Hasanen Ky Mikkeli	Maansiirto Asko Hyvärinen Oy Muhos

Tilausliikenne A. Kainulainen Oy Muurame, puh. 014-373 1051	Wallius Hitsauskoneet Oy Muurla	Lounais-Suomen Hakelämpö Oy Mynämäki
Pihkis Oy Mänttä www.pihkis.com	LTT-Tekniikka Oy Naantali	Naantalin Energia Oy Naantali
JE Leino Oy Naantali	LL-Asennus Oy Naantali	Nakkilan Sihuma Oy Nakkila
Priocon Oy Nastola	LVI-Pokko Villähde	Naficon Liitin Oy Nauvo
Laattatyö Wikman Oy Nokia	MOULDin Oy , Noormarkku www.mouldin.fi <i>Toivotamme kaikille hyvää kesää!</i>	Masara Oy Nousiainen
Nummelan Aluelämpö Oy Nummela	KJH-Teollisuuspalvelu Oy Nummela	Päälirakenne ja Huoltopalvelu Sandberg Matti Nummela
Nurmijärven R. S Rakennus Oy Nurmijärvi	Nordcontact Oy Nurmijärvi, -käännöspalveluja, -Suomi, Ruotsi, Englanti ja Venäjä, Puh. 044-271 1429	Comarcon Oy Nurmijärvi
Kuljetus Ilkka Kosunen Oy Nurmijärvi	Kuljetus T. Peräkylä Ojakkala	Orimattilan Lämpöasennus Oy
Holetec Industrial Oy Orivesi	atex	Sähkö-Arktia Oy Oulu
Oulun Teollisuusputkitus Oy Kempele	Katterla Oy Oulu	Kiimingin SORA OY Rouskutie 1,90650 OULU Puh. 08-530 7068, Fax. 08-530 6679
Felox Finland Oy Oulu	Haurun Jäteauto Oulu	Hyvää Kesää!
Sorpo Södergård Oy Ab Parainen	Ska-Plan Oy Ab Parainen	Nuohouspalvelu Kari Hämäläinen Pattijoki
Veljekset J&J Halonen Perniö	Pieksämäen Autokunta KTK Pieksämäki	Kuljetusliike S. Simpanen Oy Pielavesi
Lehti Group Oy Pirkkala	Aritalo Oy Pirkkala	Porin Puutuote Oy Pori
Höglund&Höglund Öb Porvoo	Vartioliike Edström Oy Ab Porvoo	MYLLYLÄN BETONI MYLLYLÄNTIE 40 • 07560 PUKKILA

Veikko Heinonen Oy Punkaharju	Kuljetus Taponen A. Oy Pusula	Koneurakointi EJM Markula Oy Pöytyä
Autokoulu Ajomestari Oy Pöytyä	Kenfix Oy Ab Raasepori www.kenfix.fi	Rakennus ja Saneeraus Kiviniemi Oy Fiskars
Deltamarin Oy Raisio	Rauman Sähköpalvelu Oy	Rauma Cata Oy Rauma www.raumacata.fi
RTK Palvelu Oy Rauma	TL-RAK Rauma	HF-Autohuolto Oy Riihimäki
Ilves-Halli Oy Riihimäki	Asianajotoimisto Isomaa&Kinnunen Rovaniemi	Tili- ja Perintäpalvelu Briitta Kolehmainen Ky Rovaniemi
Maanrakennusliike Manninen Ky Ruovesi	Kourukeskus Paappanen Oy Rusko	Maalaus- ja Rakennuspalvelu Ramitek Rusko
Saarijärven Ilmastointi Oy Saarijärvi	Valhojan Maansiirto Oy Salo www.valhojanmaansiirto.fi	T:mi Janne Valaskari Salo
Rakennustyö Reijo Hituri Sastamala	Metsäurakointi Kilpi Oy Savitaipale	Kaivu ja Kuljetus Terävä Oy Savonlinna
MPT Kuljetus Oy Savonlinna	Itä-Suomen Rakennuskuivaus Oy Savonlinna	Pohjanmaan Tutkimuskeskus Ky Seinäjoki
Maakunnan Auto Seinäjoki, Kauhajoki	Plantool Oy Seinäjoki www.plantool.fi	Jamppeeri Oy Seinäjoki sähköasennukset, www.jamppeeri.fi
Seinäjoen Keskustaksi Oy Seinäjoki	Pameto Oy Seinäjoki	Toivalan Konepaja Oy Siilinjärvi
Tilipuusti Oy Siilinjärvi	KoneNeliö Oy Siilinjärvi	Kuljetus Nupponen Oy Sipoo
Louhintaliike Marjoniemi Oy Siuntio	Sorat ja Murskeet Kourla Oy Somerniemi, puh.0400-635 797	T:mi Napis Palvelut Arja Sirviö Sotkamo
Suonenjoen Purkuosapalvelu Suonenjoki	Artic Machine Oy Suonenjoki	Scanrex Oy Suonenjoki
LVI-Suunnittelu Robert Malmberg Oy Tammisaari	Tampereen Messut Oy Tampere	Puhallinsoitinkorjaamo Jarmo Parkusjärvi Tampere

Suomen Sotaveteraaniliiton ilma- asemestaruuskilpailut 2011

Ilmapistooli

1	Veikko Lind	Keski-Suomi	337
2	Heimo Kohijoki	Helsinki	331
3	Arvo Huttunen	Helsinki	314
4	Kunto Jortikka	Helsinki	289
5	Pauli Kettunen	Kymenlaakso	287
6	Aarto Hämäläinen	Helsinki	286
7	Martti Partanen	Lahti	273
8	Väinö Rantio	Helsinki	264
9	Kauko Kaukanen	Lahti	265
10	Uuno Ström	Lahti	241
11	Unto Ilmevalta	Lahti	230

Ilmakivääri

1	Veikko Lind	Keski-Suomi	324
2	Heimo Kohijoki	Helsinki	309
3	Mikko Kauppinen	Helsinki	275
4	Raimo Elonsalo	Helsinki	240
5	Matti Partanen	Lahti	238 2 kymppiä
6	Kauno Viljaniemi	Lahti	238 1 kymppi
7	Unto Ilmevalta	Lahti	229
8	Kalle Väänänen	Lahti	209

Ilmapistooli joukkuekilpailu

1	Helsingin seutu	934
	Heimo Kohijoki 331	
	Arvo Huttunen 314	
	Kunto Jortikka 289	
2	Lahti	779
	Martti Partanen 273	
	Kauko Kaukanen 265	
	Uuno Ström 241	

Ilmakivääri joukkuekilpailu

1	Helsingin seutu	824
	Heimo Kohijoki 309	
	Mikko Kauppinen 275	
	Raimo Elonsalo 240	
2	Lahti	705
	Matti Partanen 238	
	Kauno Viljaniemi 238	
	Unto Ilmevalta 229	

Järjestäjänä Keski-Suomen Sotaveteraanipiiri.

Suomen Sotaveteraaniliiton keilamestaruskilpailut 20.4. Mikkeli

Tulokset, veteraanit

SIJA	NIMI	TULOS	PIIRI
1	Masanti Martti	849	Lahti
2	Pajunen Aarne	830	Pirkanmaa
3	Tirkkonen Kauko	750	Suur-Savo
4	Mikkonen Niilo	747	Helsinki
5	Raatikainen Kalevi	737	Suur-Savo
6	Markio Leif	713	Helsinki
7	Syrjänen Risto	709	Lahti
8	Leppilampi Veikko	708	Keski-Pohjanmaa
9	Aaltonen Aarne	702	Suur-Savo
10	Laasonen Yrjö	699	Satakunta
11	Javanainen Veikko	692	Satakunta
12	Laitinen Tauno	643	Pirkanmaa
13	Miettinen Ola	627	Helsinki
14	Vierimaa Kalervo	600	Keski-Pohjanmaa
15	Kemppainen Pertti	580	Pohjois-Savo
16	Kauhanen Olavi	571	Suur-Savo
17	Mantere Pauli	561	Lahti
18	Hurri Into	556	Kanta-Häme
19	Virkki Otto	537	Etelä-Karjala
20	Suojanen Pentti	526	Pirkanmaa
21	Löfbacka Taito	515	Keski-Pohjanmaa
22	Roto Pentti	421	Kanta-Häme

Tulokset, kannattajajäsenet

SIJA	NIMI	TULOS	PIIRI
1	Löfbacka Kari	835	Keski-Pohjanmaa
2	Jokinen Eero	740	Suur-Savo
3	Blomster Reino	697	Satakunta
4	Ylitalo Erkki	493	Kanta-Häme

Tulokset, joukkuekilpailu

SIJA	PIIRI	TULOS
1	Lahti	2119
2	Satakunta	2088
3	Helsinki	2087
4	Suur-Savo	2061
5	Pirkanmaa	1999
6	Keski-Pohjanmaa	1823
7	Kanta-Häme	1470

Paper Packaging • Consumer Board • Technical Products

Varma apaja
pakkausratkaisuja saalistaville

Lösningar uppströms ger möjligheter nedströms

Katso, kuinka katamme sinun pakkaustarpeesi:
För att se vad vi kan göra för ditt företag, besök:
www.walki.com

walki
Your Business Covered

Sanakilpa

Lehdessä 2/2011 kilpailusanana oli ”Ratsumies”. Hyväksytyt sanoja löytyi 111 kpl, jotka ovat alla olevassa luettelossa:

Airut, aresti, aristus, asetus, aste, asteri, asuste, atrium, auer, aussy, (10)

Essu, etsaus, (2)

Imuri, irstaas, ismi, itse, (4)

Maireus, mari, marssi, marsu, masi, massi, masu, masu, matsi, mauri, mauste, meri, merta, mesi, messi, messu, mesta, mestari, mestaus, metsuri, mies, misu, mitra, mura, musa, muste, muta, mutsi, (28)

Rasi, rasite, rasis, rassi, rassu, rasti, ratsu, reima, reissu, remu, ressu, reti, reuma, riemu, riesa, rima, rimssu, risa, risaus, rissa, risu, rita, ritsa, ruis, (24)

Sameus, sari, sars, satsi, satu, seita, sermi, setri, seura, siemaus, siera, siesta, sima, siru, sisar, sisu, sitra, suma, sumeri, suora, surma, susi, suti, (23)

Taru, tase, tassi, tassu, tasuri, taus, teras, termi, terssi, tesma, teuras, tieria, tisu, tuma, turma, tursas, tussari, tussi, (18)
Urea, utare, (2)

Kaikkien osallistujien kesken arvottiin kolme silkkisolmiota. Palkinnon saavat: **Esteri Aaltonen**, Nummijärvi, **Väinö Hiivala**, Parkano ja **Veijo Martikainen**, Espoo. Seuraava kilpailusanamme on **ILTARUSKO**. Lähettäkää vastauksenne perjantaihin 19.8. mennessä kirjeessä tai postikortilla: PL 600, 00521 HELSINKI, faksilla numeroon (09) 6126 2020 tai sähköpostilla osoitteeseen toimitus@sotaveteraaniliitto.fi. Vastaukseen kirjoitetaan lähettäjän nimi ja osoite, kirjekuoreen lisäksi ”Sanakilpa”. Kaikkien vastanneiden kesken arvotaan kolme Martta Wendelinin kuvittamaa osoitekirjaa.

Hertz

Hertz Autovuokraamo.
Sotaväen sopimustoimittaja.

Tiedustelut ja varaukset:
Hertz Varauspalvelu ☎ 0200 11 22 33

Berner Oy
Helsinki

Virkistä muistiasi

1. Musta härkä mulleroinen, syö puita, juo vettä korvollisen. Mikä?
2. Yhdestä ovesta sisään mennään, kahdesta ulos tullaan. Mikä se on?
3. Elää maailman alusta maailman loppuun, eikä koskaan viittä viikkoa täytä. Mikä?
4. Kaksi tupaa ja kymmenen miestä sisällä?
5. Kannettava väsy, mutta ei kantaja, mikä?
6. Isää vasta synnytetään ja lapset jo taivaalla lentelevät?

Oikeat vastaukset sivulla 47

Kesäkuun krypto

8	23	18	2	14	9		16	
23		23		2	1	5	21	18
8	4	3	23	15	23		23	
21		2		15	2	8	20	23
9	13	1	23	17	3		16	
→	1	A	2	3	4	R	2	
20	9	18	8		18	9	9	13

1	2	3	4
5	6	7	8
9	10	11	12
13	14	15	16
17	18	19	20
21	22	23	24

laadinta Aulikki Nenonen
pääkuva Aila Martikkala

9		8		22	9	20	23	24	2	9		10		23			4		2	18	8	2	14	6
22	7	1	1	2		7		17		19	23	19	8	3	9	2	1	2	3		21		23	
4		4		21	18	18	9	17	9	12		23		2		20			4	20	12	21	4	18
20	4	13	2	8		3		10		3	23	3	21	21	15	2	3		15		6		8	
2		2		18	23	2	15	2	10	21	10		20		9	18	4	15	2	18	3	4	8	2
3	23	3	3	4	9		23		23		8	20	23	12	10		22			2			4	
	20				8	9	14	9	8	8	2		3	4	2	8	21	9		11	2	1	21	21
20	9	19	12	21	1		23	12	2	9	14	23		5	9	1	3	2	15	23		6		12
	5		4		9	9	5	9		3	9	22	22	2		9		24		10	2	15	21	3
18	9	2	16	23	10		9	5	2	23		21		1	17	15	11	9		8		22		17
	3		23		24	9	3	9		18	4	1	11	9		2		18	6	2	1	7	14	6

Kirjat

Suomen-poika muistele

**Suomen sotien Tarton pii-
rin veteraanit kertovat**
Trykikoda Paar, Tartu
ISBN 978-9949-21-491-4

Toissa vuonna ilmestynyt kir-
ja täydentää Suomen-pojista ai-
emmin ilmestyneiden teosten
kertomusta virolaisten veteraa-
nien elämästä ja kohtalois-
ta. Niistä ei kuitenkaan koskaan
voida kertoa kyllästymiseen
saakka. Niinpä tämänkin kirjan
sisältö on kuin suolaa haavoihin.
Muistelijoiden keski-ikä on
yli kahdeksankymmenen, van-
hin on syntynyt 1918 ja nuo-
rin 1926. Heidän muistinsa on
tallella ja kerrontakin sujuvaa
tekstiä. Heidän kokemuksensa
ovat karmaisevia. Neuvostoliit-
on pidätykset ja rangaistukset
pahimmillaan 25+5 vuotta il-
mentävät vallassaolijoiden syvää
vihaa virolaisia kohtaan. Metsä-
veljen pidätys 15.1.1948, vapau-
tuminen 1961 mutta vasta 1974
pääsy Viroon oli arkipäivää. Ko-
kemukset usean maan armeijas-
sa ensin puna-armeijassa, sitten
saksalaisten palveluksessa ja vii-
meksi Suomen armeijassa ovat
kuin dekkarista mutta valitet-
tavasti täyttä totta. Kirjassa 22
”poikaa” kertoo elävästi monen-
laiset kokemuksensa, joita ei tie-
tenkään tässä voida toistaa. Esi-
merkkinä kuitenkin Jan Jakob

Freidkes. Hän on 6.11.1920 syn-
tyjään puolalainen, joka pääsi
1937 vaihto-opiskelijaksi Rans-
kaan. 1939 hän palasi Puolaan,
siellä 3.9.44 jalkaväkirykment-
tiin. Puna-armeijan puristuk-
sessa rykmentti siirtyi Liettua-
n puolelle, jossa se internettiin.
Monen vaiherikkaan seikkailu-
n jälkeen hän pääsi Suomeen
18.2.1940.
Talvisodassa hän haavoittui.
Sotilassairaalaan toipumisen
jälkeen seikkailija pääsi Tallin-
naan 4.4.1940. Sieltä monien vai-
heitten jälkeen hän kävi 1942 ja
1943 tapaamassa äitiään. Tällöin
hän sai kuulla isänsä kaatuneen
El-Alameinissä 6.12.1944. Jan
pidätettiin ja lennätettiin pom-
mikoneella Moskovaan. Van-
kileiriltä hän vapautui 8.3.1951.
Sen jälkeen työskenteli Tartossa,
jossa asuu edelleen.
Näitä sitkeitä Suomi-poikia
on ihaillen ylistettävä. He aset-
tivat elämänsä pelimarkaksi
oman isänmaansa hyväksi. Lei-
reillä he kärsivät nälkää, vilua,
epäinhimillistä kohtelua ja sel-
visivät hengissä. Kirja kertoo
heistä. Se on terveellistä luetta-
vaa etenkin nuoremmille sotaa
kokemattomille polville. Suosit-
telen erittäin lämpimästi.

Olli Vuorio

Kulttuuriteko Turusta

Turun sotaveteraaniyhdistys on
tehnyt hienon kulttuuriteon ko-
koamalla ja julkaisemalla his-
toriasta kiinnostuneille ja mat-
kailijoille erinomaisesti sopivan
kirjan ”Suomen Turun sotilas-
ja sotamuistomerkkejä”.
Kirjaan on koottu kaupunkia
halkovan Aurajoen itä- ja länsi-
puolelta kuusikymmentä koh-
detta, jotka tarjoavat aikamat-
kan Suomen sodan vuosista tal-
vi- ja jatkosotaan, joiltakin osin
jopa myöhempäänkin aikaan.
Mukana on muistomerkkien
ja muistolaattojen ohella myös
muuta kiinnostavia kohteita, ku-
ten Turun monet kasarmialueet
sekä alueen sotahistoriasta ker-
tovia linnoitusrakenteiden jään-
teitä.
Esiteltävistä kohteista kirjaan
on sisällytetty perustiedot nii-
den aikaansaamisesta ja lyhyet
kuvaukset kohteiden henkilöis-

tä, tapahtumista tai muista vai-
heista. Erilaisin symbolein on
myös kerrottu muistomerkkien
pystyttäjien ja kohteiden raken-
tajien kansallisuuksista: suoma-
laisista, ruotsalaisista, saksalai-
sista ja venäläisistä. Kirjan teks-
tiosuuksia täydentävät hyvin
valikoidut valokuvat.
Kirjassa on tietoisesti tultu
myös aivan nykypäivään otta-
malla mukaan valokuvia Mik-
kolanmäen ilmatorjunta-ase-
mien graffitimaalauksin verho-
tuista betonijalustoista. Mennyt
ja nykyisyys kohtaavat toisensa
tässä ”Itäharjun urbaanissa tai-
denäyttelyssä”.
Kirjan käyttökelpoisuutta
matkailijan käsissä lisäävät eri-
linen karttaliite sekä tarkat osoi-
tetiedot, jotka tarvittaessa voi
syöttää gps-paikantimeen tutus-
tumiskierrokselle lähtiessä.
”Muistomerkit eivät hehkuta

ja julista, vaan ne henkivät ar-
vokkaasti Suomen olemassaolon
juurista. Ne kuiskivat uskollii-
suudesta ja sitkeästä maanpuo-
lustusperinteestä. Ne ovat osa
kansallista identiteettiä ja kol-
lektiivista muistiamme. Ne ovat
kansallista ja kulttuurihistori-
allista pääomaa”. Näihin Turun
sotaveteraaniyhdistyksen pu-
heenjohtajan Antti J. Näsin sa-
noihin on helppo yhtyä kirjaan
tutustuttuaan.
Varsinaisen työn kirjan koko-
amisessa tehneet Pertti Huttu-
nen ja Matti J. Paavola ansaitse-
vat suuren kiitoksen lopputulok-
sesta. He ovat tehneet monelle
muullekin paikkakunnalle esi-
merkiksi kelpaavan kulttuurite-
on.

Pertti Suominen

Neuvostoliiton ilmaylivoima
talvisodassa murskaava

**Carl-Fredrik Geust: Talviso-
ta ilmassa, kirja kuuluu jul-
kaisusarjaan Red Stars, n:o
7, Apali Oy, Tampere 2011,
ISBN 978-952-5877-04-5,
teksti myös englanniksi,
runsaat kuvat**

Tunnettu ilmasotahistorioitsija
Calle Geust on saanut valmiik-
si uusimman Neuvostoliiton il-
mavoimia käsittelevän kirjan-
sa Talvisota ilmassa. Talvisota-
tutkimusta ei Neuvostoliitossa
juuri harrastettu eikä kai se ole

ollut kovin laajaa nyky-Venäjäl-
lääkään. Geust on tehnyt kirjas-
saan todella tarkkaa ja perus-
teellista tutkimusta ja uskon,
että kirja voi olla myös venä-
läisestä näkökulmasta peruste-
os; tuskin heidän omat sotahis-
torian tutkimuslaitoksensa ovat
pystyneet samaan tarkkuuteen.
Kirja perustuu nimittäin laa-
joihin arkistotutkimuksiin Ve-
näjän lisäksi myös Suomessa ja
useista taistelutapahtumista esi-
tetään sekä venäläinen että suo-
malainen versio. Erillinen läh-
de- ja arkistoluettelo olisi ollut
kuitenkin paikallaan, vaikka
tekstin yhteydestä pääosin ilme-
neekin, mistä tieto on peräisin.
Suomalaisesta näkökulmas-
ta on mielenkiintoista, joskin
ehkä arvattavissa, se että puna-
ilmavoimat näyttävät omissa il-
moituksissaan suurennelleen
tuhottujen suomalaiskoneiden
määrää. Venäläisten oman il-
moituksen mukaan he tuhosivat
yli 300 lentokonetta. Luku ei voi
olla oikea, koska Suomen ilma-
voimien konemäärä ei edes yltä-

nyt tuohon määrään.
Kirjassa on kattava selvitys
venäläisistä lentoyksiköistä, ko-
netyypeistä, surmansa saaneis-
ta, Neuvostoliiton Sankarin ar-
vonimellä palkituista lentäjistä
ym:sta. Siitä minkälainen ilma-
armada talvisodassa oli Suomea
vastassa, kertoo jotakin se, että
erillisiä ja eri nimisiä lentoyksi-
köitä oli yli 100 ja neuvostoko-
neiden lukumäärä oli talvisodan
alkaessa yli 2350 ja huolimatta
suurista tappioluvuista oli mää-
rä sodan päättyessä noussut jopa
3700 koneeseen. Noin 1000 ko-
neen menetyksistä puolet syntyi
taistelutilanteissa, toinen puo-
li tuhoutui erilaisissa onnetto-
muuksissa, kuten epäonnistu-
neissa nousuissa tai laskuissa.
Ei tainnut olla talvisodan
sytyessä suomalaisten tiedos-
sa hyökkäävän puna-armeijan
tukena olevien lentokoneiden
suuri määrä. Ehkäpä niin olikin
parempi.

Esko Vuorisjärvi

Insinöörioppilastalo Oy
Tampere
Isännöitsijä Matti J. Mäkelä
0400-637 402

KÄRCHER OY

Skog Racing Service Oy
Vihti

Sillan patteriston historia

**Kimmo Sorko: Sillanpään
Patteristo Taipaleen taiste-
luissa 1939-40
ISBN 978-952-92-8496-2.
Omakustanne, Saarijärvi
2011**

Neuvostoliiton keskittäessä Suomen rajoille melkoisen sotavoiman, toteutettiin Suomessa sodan ajan armeijan liikekannallepano lokakuussa 1939. Näin Keski-Suomessakin perustettiin 10.Divisioonaa komentajanaan aluksi eversti Viljo Kauppila sittemmin everstit Aarne Blick ja Einar Vihma.

Ko. divisioonaan kuuluivat jalkaväkirykmentit 28, 29 ja 30 sekä kenttätykistörykmentti 10. Tämän tykistörykmentin I patteristo on yllämainitun kirjan aiheensa. Patteristo oli Jyväskylässä perustettu paikallisista reserviläisistä. Upseereista n. 50 % oli Jyväskylästä, 30 % Helsingistä, loput muualta. Aliupseerit ja miehistö olivat Sorkon mukaan paikallisia pääasiassa vasemmistoa äänestäviä.

Vastoin eräitten ennusteita koko joukko taisteli suurta urheutta noudattaen. Itsenäinen Suomi oli tehnyt paljon kaikkien kansalaistensa hyväksi. Siinä

eräs mielialaan vaikuttanut selitys. Toisaalta Stalin eli vielä vuoden 1918 hengessä - mikä virhe! Myös näkyvin sotilaamme sotamarsalkka Mannerheim puheessaan 16.5.1933 sanoi: ”Meidän on lopetettava puheet, missä itse kukin oli vuonna 1918. Nyt rakennamme yhteistä kotimaatamme Suomea”.

Patteristoa johti kapteeni Tauno Siltanen ja pattereitten päällikköinä luutnantit Eilif Sandström (1940 => SALLAMAA) Yrjö Soini, Bo Rechard ja Eelis Aspo. Päälliköt, jotka Soinia lukuun ottamatta olivat aktiiviupseereita, osoittautuivat kaikki korkealuokkaisiksi johtajiksi.

Patteriston tykistökalusto oli 1 ja 2. patterissa 76 K 0 2 ja 3. patterissa 122 H 10 eli 2 patteria toimi kanuunakalustolla ja kolmas haupitsitykein. Kalusto oli jo ikääntynyttä, mutta osoittautui Taipaleen taisteluissa erittäin käyttökelpoisiksi.

Lähtö tulevalle sotatoimialueelle tapahtui lokakuussa 1939 ja perillä Taipaleenjoella oltiin 13.10.1939. Valtakunnanrajan ja Taipaleen välisellä alueella oli ns suoja joukot - muutamia jalkaväkipataljoonia.

Joulukuussa 1939 saavutettiin torjuntavoitto 17.12. mennessä ja venäläiset menettivät paljon sotilaita tuloksettomissa hyökkäyksissä.

1.1.1940 rykmentin numero vaihdettiin. Nyt se oli I/KTR7. Tällä toimenpiteellä yritettiin hämätä vihollista.

Puna-armeija aloitti 19.1.1940 uuden hyökkäyksen, joka torjuttiin.

Jälleen uusi hyökkäys 8.2.1940 ja nyt puhuttiin helvettin viikoista, sillä taistelut olivat kovia. Eikä se ollut ihme, sillä suomalaisia vastassa olivat puna-armeijan 49, 142.D ja 39.PsPr ja 150 divisioonat. Tykistörykmenttejä ”syydettiin” Taipaleen rintamalle suuresti. Ylivoima oli moninkertainen.

Sorkon teos kertoo tästä kaikesta toisaalta sotahistorian näkökulmasta toisaalta yksityisten tykistötaistelijoitten näkövinkkelistä tapahtumia valottaen.

Patteriston perustaminen ja siirto Taipaleenjoelle, Taipaleen taistelut, kokijoitten kertomana. Liitteitä kirjassa on paljon, jotka antavat lisävalaistusta tapahtumiin.

Tämä kaikki tykistön näkökulmasta tarkastellen. Kirjassa

tunnustetaan aivan edessä olevien jalkaväkiyksiköiden hankala rooli, mutta yhdessä he kaikki tykistö, jalkaväki, pioneerit, viestimiehet ja huollon sotilaat mahdollistivat rintaman pysymisen suomalaisten käsissä rauhan tuloon asti. Tappiot olivat suuret, mutta vastustajien tappiot kaatuneina olivat yli 10 000, kun suomalaisten vastaava luku oli n. 2 000. Ei ihme, että Yrjö Jylhä kirjoitti kirjan Taipaleen taisteluista. Vastaavasti NL:n Jevgeni Dolmatovski kirjoitti koskettavan runon Taipaleenjoesta.

Kirjassa on selkeä kuvaus taisteluista tykistön näkökulmasta ja yhden patteriston kokemana. Kirjassa on yllättävän runsaasti valokuvia rintamalta jopa patterien päälliköistä. Valokuvaus oli kielletty yleensä joi-takin poikkeuksia lukuun otta-matta. Tekstiä tukevia karttoja on runsaasti ja kirjan lopussa on erinomainen 46 sivun mittainen värikavalkadi Taipaleen maise-mista tänään. Aika ja luonto on korjannut runneltua maisemaa upeaksi verraten Talvisodan va-lokuvia.

Kimmo Sorko on saanut aikaan hyvän pston historian. Se

on oikeastaan ihme, sillä pston sotapäiväkirja on kateissa ja lähes kaikki avainhenkilöt ovat poissa. Pston komentaja evl Tauno Siltanen kuoli 2.9.47, Eilif Sallamaa (ent. Sandström) kaatui majurina ja KvPsto 21:n komentajana 2.7.44 Soutjärvellä, Bo Rechard kaatui kapteenina ja KvPsto 13 komentajana 23.8.1941 Suojoella, Eelis Aspo selvisi sodasta hengissä ja yleni reservissä majuriksi kuullen 20.2.1985. Onneksi pston riveissä oli sotilaita, joitten muistiinpanot ovat olleet hyvänä apuna Kimmo Sorron kirjoittaessa pston historiaa. Heille lämmin kiitos.

Eräs asia ällistytti lukijaa. Si-
vulla 4 on seuraava teksti: ”Tu-
kea pyydettiin TULOKSETTA
kolmelta säätiöltä ja Jyväskylän
kaupungilta.” Noloa luettavaa
ulkopuolisille. Näinkö vähän
arvostetaan omien sotilaitten te-
koja ?

Yleiskuva patteriston vaiheista on hyvä kiitos kirjoittajan ja häntä tukeneitten sotaveteraanien.

Tapio Skog

Kirjaa voi tilata Kimmo Sorkolta
puh. 040 815 1703

Mitä enemmän tiedät - sitä vähemmän menetät

**Eero Elfengren-Matti
Kosonen-Einar Laidinen:
Vihollisen selustassa.
Päämajan tiedustelu
Neuvosto-Karjalassa 1939-
1944. Otava 2010. Sivuja
400, kuvia, kartat etu- ja
taka-aukeamilla, liitteet,
(3), luettelo alan keskeises-
tä kirjallisuudesta, henki-
löluettelo.**

Vihollistiedustelun onnistuminen taistelukentällä on aina ollut komentajan ja päällikön menestyksen yksi keskeisistä voiton perusedellytyksistä. Ilman tehokasta tiedustelua menetykset voivat jättää menestykset pahastikin varjoonsa. Siksi Suomenkin armeijan Päämaja teki melkein kaikkensa pysyäksään selvillä neuvostoarmeijan aikomuksista molempien sotien aikana ja varsinkin niitä ennen. Vastaavasti vastapuolella tehtiin parhaansa sen estämiseksi ja omien toimintojen salaamiseksi.

Tiedustelusta ei ole juuri tehty laajoja tutkimuksia asian arkaluonteisuuden takia. Lisäksi jatkosodan jälkeisissä oloissa tuhoettiin valtava määrä tiedustelumme saamista tiedoista, kun niitä ei haluttu paljastaa. Raimo Heiskanen, Matti Kosonen, Lassi Saresalo ja eräät muut ovat toki tutkineet tiedusteluamme, mutta nyt esiteltävä tutkimus selvittää myös venäläisen näkemyksen. Kaukopartiomiehemme (heidän jälkeläisensä) ovat kirjoitelleet muistelmiaan sammakkoperspektiivissä, mutta laaja yleisteos on puuttunut. Elfvgrenin, Kososen ja Laidisen tutkimus poistaa puutetta. Laidinen on venäläinen tutkija. ”Pojat” ovat jakaneet kohteensa siten, että Elfvgren tarkastelee tiedusteluamme yleisellä tasolla, Kosonen tiedustelua kentällä ja Laidinen suomalaisten tiedustelun vaikeuttamista ja estämistä. Kuvaan kuuluu myös agenttitoiminta, värväystoiminta sekä silloinen ”elektroninen

tiedustelu” lentokuvauksineen, kuuntelu- ja radiotiedusteluineen 1930-luvulta alkaen painopisteen ollessa luonnollisesti sotien aikana nimenomaan alueellisesti Neuvosto-Karjalassa.

Teksti jakaantuu tiedusteluun ennen sotia, talvisodan aikaan, välirauhan aikaan sekä jatkosotaan, jota viimeksi mainittua tarkastellaan vajaalla 300 sivulla. Jäsentytely on lukemista helppottava, sieltä löytyy tietyt kokonaisuudet. Varsin suuren osuuden tutkijat antavat suomalaisten tiedustelukouluille, joissa koulutettiin partiomiehiä, mutta ennen kaikkea asiamiehiä, siinä värvätyjä sotavankeja sekä paikallisia asukkaita Itä-Karjalassa. Tutkijoiden mukaan tämä koulutus ei kuitenkaan muodostunut kovinkaan laajaksi, sillä asiamiehet yleensä ilmoittautuivat viranomaisilleen melkein heti siirryttyään toiminta-alueelleen. Tiedustelijan kohtalo oli useimmissa tapauksissa kova,

vaikkei sillä tutkimuksessa juuri herkutellakaan. Suomalaisten tiedusteluosastot tekivät hartiavoimin työtä neuvostojoukkojen selustassa, joskus onnistuen, joskus taas epäonnistuen. Esillä on myös tiedusteluyhteistyö saksalaisten kanssa.

On sanottava, että tiedustelutoiminta 60 vuotta sitten oli rankkaa hommaa. Ei ollut käytettävissä nykyajan tekniikkaa; oli turvauduttava pääasiassa silmin ja korvin tehtyihin havaintoihin. Ja tämä taas edellytti tunkeutumista kohteen lähelle. Se taas helpotti vastustajan kannalta tiedustelun paljastumista. Tutkimuksen mukaan tiedustelu sotien ajalta oli melkoista kis-

sa-hiiri leikkiä, jonka panokse-
na oli oman henkikullan säilyt-
täminen.

Tutkimuksessa on niin paljon mielenkiintoista yksityiskohtaa tiedustelustamme, ettei niiden tarkastelu lyhyessä referaatissa ole mahdollista. Totean lopuksi, että tiedustelusta kiinnostuneiden kannattaa tutustua tähän jopa poikkeukselliseen tutkimukseen Suomen ja Neuvostoliiton ”kilpailuun” tiedustelun alalla, suomalaisten yrittäessä selvittää, mitä oli rajan takana ja venäläisten pyrkiessä sitä esittämään.

Anssi Vuorenmaa

**Äänekosken Louhinta ja
Timanttiporaus Oy**
Äänekoski

Kassatieto Oy Tampere	Oy Hesal Ltd Tampere	Honkoliini Professional Oy Tampere
Envex Oy Tampere	Pienkonetyö Pietilä Oy -pihatyöt, maankaivu, multamyynti Pirkanmaan alueella, puh.0500-638 337	Näsin Vesijohtoliike Oy Tampere
Migmen Oy Tampere www.migmen.fi	Rakennus Jari Kupiainen Oy Tampere	Sähkö OK Tampere
Kuljetusliike PG-Trans Oy Tampere	Kiinteistöhuolto Untamo Selamo Tervo	S-J Kiviranta Ky Teesjoki
Kilsa Tools Oy Toijala	Atlas-Sped Oy Tornio	Triumph International Oy Turku
Isännöinti-Saarto Oy Turku	www.oversol.fi	MK-Kassamasiina Oy Turku
Turun Kenttärakentajat Oy Turku	T:mi Tapsa Service Tuulos	Poincool-Service Oy Tuusula
Seepsula-Yhtiöt Tuusula	Pelti-Expert Oy Tuusula	J. Laakso Oy Tuusula
T:mi T. Flink Tuusula	Juha Snell Oy Tuusula	Sevrik Oy Tuusula
Jousiteos Oy Tuusula	Rautarakenne S. Lipponen Oy Kalanti	Käätyjärven Lämpö Oy Uusikaupunki
Vaasan Maalaustyö Reinisalo&Co Vaasa	PRISMA Vaasa	Johansson Tooling Oy Ab Vaasa
Hyvää Kesää!	RG Line Vaasa	Hyvää Kesää!
Oy Hartman Rauta Ab Vaasa	Kymen IV-Valmistus Oy Valkeala	PR-Logisticar Oy Vantaa
Pillari-Osat Oy Vantaa	Lean Solution Consulting Oy Vantaa	Uudenmaan Pikakuljetus Oy Vantaa
Suomen Runkopalvelu Oy Vantaa	Hyvää Kesää!	www.alco.fi

Maanrakennus Hynynen Oy

Vihti

TK-Vilmet Oy

Vilppula

Via Feenix Oy

Virrat

Jita Oy Virrat
www.jita.fi**OR-Wellness Oy**

Virrat

JTK Power Oy

Vöyri

Rautapohja Oy

Ylivieska

West-Tronic Oy

Ylivieska

Yhtymä-Tahlo Oy

Ylöjärvi

KYTÄJÄ GOLF

KILPAILUKUTSU

SUOMEN SOTAVETERAANILIITON SM-GOLF 2011

3.8.2011 ALKAEN KLO 11:00

KYTÄJÄ GOLF, SOUTH EAST COURSE, HYVINKÄÄ

SARJAT

Miehet LP/scr/18, sotaveteraaniyhdistysten varsinaiset jäsenet, mestaruuskilpailu.

Pb/18 sotaveteraaniyhdistysten varsinaiset jäsenet

Naiset Pb/18 sotaveteraaniyhdistysten puoliso-, leski- ja naisjaostojen varsinaiset jäsenet, mestaruuskilpailu

KANNATTAJAJÄSENET

Yleinen sarja Pb/18, ei mestaruuskilpailu

JOUKKUEKILPAILU

LP/scr/18, kolmen ennen kilpailua ilmoitetun varsinaisen jäsenen tulos. Joukkuekilpailuun pelaajat on nimettävä etukäteen. Piirillä voi olla useampikin joukkue.

PELATTAVA TEE

Punainen kaikissa sarjoissa

PELIPÄIVÄN OHJELMA

Klo 09:30 Ilmoittautuminen
 Klo 10:30 Kilpailuinfo
 Klo 10:40 Lipun nosto
 Klo 11:00 1. lähtö
 Klo 16:00 Ruokailu
 Klo 17:00 Palkintojen jako

ILMOITTAUTUMINEN

Kytäjä Golfin caddie masterille viimeistään 29.7.2011 mennessä

puh (019) 456 5700, fax (019) 456 5750, email caddiemaster@kytajagolf.fi tai postitse Kytäjä Golf Oy, Kytäjantie 1265, 05720 Hyvinkää.

ILMOITAKAA

Sotaveteraanipiiri ja -yhdistys, golftasointi, kotiseura, sarja ja yhteystietonne.

KILPAILUMAKSU

50,00 e / henkilö. Sisältää kilpailun, tulospalvelun, kilpailunjohtajan ja päivän buffetlounaan.

LÄHTÖLISTA

Lähtölista ja kilpailutulokset julkaistaan internetissä www.kytajagolf.fi sekä kilpailutulokset Sotaveteraani-lehdessä.

TASOITUS

Kilpailupäivän mukaisesti. Kilpailussa hyväksytään max. tarkkatasointi 30,0 (miehillä punaisen teen slope 30 ja naisilla 35). Tasatulokset ratkaistaan Pb -sarjoissa slopemenetelmällä (pienempi slopetasointi). Scr -sarjoissa käytetään matemaattista menetelmää (ns. parempi paluu).

LÄHIMMÄT YÖPYMISPAIKAT

Rantasipi Sveitsi, Hyvinkää puh 019 45881
 Cumulus, Hyvinkää puh 019 429 100
 Varausta tehdessäsi muista mainita, että olet tulossa pelaamaan Kytäjä Golfin, niin saat majoituksen erikoishinnalla.

LISÄTIEDOT

Kentästämme löytyy tietoja osoitteesta www.kytajagolf.fi ja muihin tiedusteluihin vastaa Sari Tani puh 050-376 2790 tai Juha Repo 050-305 5755

TERVETULOA!
 KYTÄJÄ GOLF OY

detur

siellä missä aurinko paistaa!

Talvi
 Välimerellä:

TURKKI**ALANYA JA ANTALYA:**

Lähtöpäivät: 12. ja 19.11. & 2.1.

Kesto: 47 vrk sekä 13 ja 14 vkoa

alk. **929€**

47 vrk (n. 7vkoa), Alanya, lähtö
 2.1., Kleopatra Tower^{DD}+hsto

TUNISIA**SOUSSE**

Lähtöpäivät: 23. ja 30.12. & 6.1.

Kesto: 6, 7 ja 8 vkoa

alk. **869€**

6.1. Hotelli Kaiser DD+, aamiainen

detur.fi

Parhaat tarjoukset netistä

P.0207850850

avoinna

ma-pe klo 8:30-17

Lankapuhelimesta: 8,28 snt/puh. + 7 snt/min,
 matkapuhelimesta 8,28 snt/puh. + 17 snt/min.

Powernet Oy

Äänekoski

**Konehuolto
P. Orenius Oy**

Suolahti

Kokoonnutaan

13/JR 57 ns. Ala – Peijarin KRH – komppanian aseveljet vaimoineen, saattajineen ja aseveljien lesket. Tervetuloa viettämään päivää muistojen merkeissä Nokialle. Kokoonnumme 6.7. klo 12.00 Ravintola Pepperissä, Välikatu 18 Nokia. Ilmoittautumiset 2.7. mennessä: Esko Heikkilä Välikuja 2 as. 17, 37100 NOKIA, puh. (03) 341 1194.

*****

RUK 83 ja RUK 85, tervetuloa tapaamiseen Lahteen torstaina 1.9. Isäntänä Hämeen Rykmentti, osanottomaksu 140 € bussikuljetuksella Helsinki-Lahti-Helsinki tai 100 € ilman bussikuljetusta maksetaan 10.8. tilille RUK 83, 200118-134663. Osanottomaksu sisältää lounaan muonituskeskuksessa, kahvit sekä päivällisen Lahden Upseerikerholla. Lähtö Helsingistä Rautatientorin tilausbussilaiturista 1.9. klo 7.30. Ilmoittautuminen osanottomaksulla. Tiedustelut Askon Harmia, puh. 040 546 5719, Mauno Rinne, puh. 0400 442 356, Matti Jääskinen, puh. (09) 637 384, matti.jaaskinen@pp.inet.fi. Tapaamisiin Lahdessa!

*****

RUK 60 kurssitapaaminen perjantaina 9.9. klo 12.00 Katajanokan kasinolla. Ilmoittautumiset puh. (09) 6128 6300 kasinolle suoraan. Valle Ojaniemi, Pekka Unkila.

*****

Hyvät Laatokan ystävät!
Laatokan Puolustuksen Perinneyhdistys kokoontuu Mikkeliissä 13. – 14.8.2011. Tilaisuuteen ovat tervetulleita kaikki Laatokan veteraanit, heidän omaisensa ja ystävänsä sekä kaikki Laatokan puolustuksen kalliista perinnöstä kiinnostuneet. Osallistuminen ei edellytä yhdistyksen jäsenyyttä.
OHJELMA
LAUANTAI 13.8.
Kokoontuminen Mikkelin rautatieasemalla klo 14.00 junien saavuttua
Opastettu linja-autokierros Mikkelissä käsittäen mm. vanhan kasarmialueen, torin sekä mahdollisia muita kulttuurihistoriallisia muistomerkkejä.

Kierros Päämajamuseossa. Kierroksen kesto on noin 1-1.5 tuntia, jossa läpi käydään mm. maavoimatoimisto, sotavuosien siviilielämän esittely sekä kesän vaihtuva näyttely
Kierros Viestikeskus Lokissa
Klo 17.00 Bussilla Porrassalmen taistelun muistomerkille ja ajo museotietä pitkin. Siirtyminen Kyyhkylän kartanoon ja sijoittuminen majoitustiloihin
Klo 19.00 Illallinen, jonka aluksi henkilökunta kertoo lyhyesti kartanon historiasta mm. Vapaussodan Invalidien Liiton invalidikotina sekä Sotainvalidien

Liiton käytössä invalidi- ja sairaskotina ja myöhemmin Kyyhkylän kuntoutussairaalaan.

SUNNUNTAI 14.8.
8.00 Aamiainen
9.30 Yhdistyksen kokous
12.00 Huoneiden luovutus, lounas
14.00 Lähtö Mikkeliin, jossa tutustuminen Jalkaväkimuseoon
16.30 Seppleen lasku ja hartaushetki *Velvollisuus* patsaalla Mikkelin maaseurakunnan sankarihautausmaalla, joka on muistomerkki 1939-1945 sodassa kaatuneille.
Rautatieasemalle klo 17.30 mennessä

KUSTANNUKSET
Majoitus kaikkine ruokailuineen kartanohotelli Kyyhkylässä 2 hengen huoneissa 101 euroa/hlö Bussi ja opastukset 35 - 45 euroa/hlö osallistujamäärästä riippuen. Kaikki maksetaan käteisellä paikalla.
ILMOITTAUTUMINEN
Ilmoittaudu yhdistyksen sihteerille Raili Jantuselle unikeonpäivään eli 27.7. mennessä puh 040 843 2189
YHTEISKULJETUS TURUSTA
Lähtö Turusta, Aurakatu 2, 13.8. klo 08.00
Ajo reittiä Forssa - Riihimäki - Lahti - Heinola - Mikkelin Ilmoittautuminen yhteiskuljetukseen Erkki Marttilalle, puh 050 351 8111
Tervetuloa!
Erkki Marttila Seppo Vainikka Raili Jantunen
050 351 8111 050 541 0118 040 843 2189

*****

UK 55:n oppilaat kokoontuvat veljeslounaalle muistelemaan 69:n vuoden takaisia Niinisalon ja Korian aikoja Helsingin Suomalaiselle Klubille perjantaina 23.9. klo 12.00. Kokouksessa päätetään mm. kurssin 70-vuotisjuhlasta ja samalla kokoontumisten lopettamisesta. Tilaisuudessa on myös esitys kentälle jääneiden sankarivainajien hautojen etsimistöinnasta. Ilmoittautuminen 22.8.-19.9. Klubin eteisvahtimestarille, puh.(09) 586 8830. Maksut ravintolahenkilökunnalle. Saattajat tervetulleita mukaan. Tumma puku ja kunniamerkit. Jos satuitte lukemaan tämän ilmoituksen ja tiedätte vaarinne tai isänne olleen UK 55:n kursilla, kertokaa hänelle tästä tilaisuudesta.
Järjestelytoimikunta, Åke Gagneur.

*****

1736.isk. Antrean ja Vuoksenrannan komppanian veteraanit puolisoineen. Kokoonnumme perjantaina 16.9. klo 12.00 Marskin majalla Lopella veljestapaamisen ja ruokailun merkeissä. Ilmoittautumiset 9.9. mennessä puh. (03) 672 3179 tai 0400 728 922.
Mauri Jantunen

*****

Sodanajan rajamiehet kokoontuvat Immolassa perjantaina 19.8.
Kaikki sodanajan rajavoukoissa palvelleet veteraanit saattajineen toivotetaan tervetulleiksi Immolaan perjantaina 19.8. Tilaisuuden järjestelyistä vastaavat Kaakkois-Suomen rajavartiosto sekä Raja- ja merivartiokoulu.
Ohjelma
08.00 – 09.00 Aamupalamahdollisuus ruokalassa
09.00 – 10.00 Mahdollisuus tutustua rajamuseoon
10.30 – 11.30 Raja- ja merivartiokoulun varusmiesten valatilaisuuteen osallistuminen
11.30 – 12.30 Valalounas
12.30 – 13.30 Kasarmirakennukseen ja koulutusvälineistöön tutustuminen

NUORISO- JA PERINNEPÄIVIEN OHJELMA LIEKSASSA 2.-4.9.2011

14.D:N PERINNEYHDISTYKSEN NUORISOPÄIVÄ perjantaina 2.9.

9.00 Lipunnosto Kulttuurikeskuksen edessä varusmiehet ja partiolaiset
Lippulaulu,
Nuorisopuhallinorkesteri, nuorten lauluryhmä, yleisö

9.30 Nuorisotapahtuma, Kulttuurikeskus juontaa Kari Pippola
Aikuisorkesteri, Lieksan Nuorisopuhallinorkesteri
Avaussanat, Arto Turpeinen
Kuorolaulua, Nuorten lauluryhmä
Kirjoituskilpailun satoa
Varusmiesyhtye esiintyy
Palkintojen jako, pj Sakari Honkamaa ja vpj Jukka Valkeajärvi
Kuorolaulua, Nuorten lauluryhmä
Karjalaisten laulu, Nuorisopuhallinorkesteri ja yleisö
Kulttuurikeskus aula: Tutustuminen valokuvänäyttelyyn
Elokuva Lupa K 11

18.00 Elokuva Lupa K 11

LAUANTAI 3.9.

08.00 Infopiste ja juhlaohjelma Lieksan torilla
09.00 Lieksan tori Hornetin ylilento,
13.00 Juhlantyytelyn avaus
Puolustusvoimien (Kainuun Prikaati, Pohjois-Karjalan Prikaati, Karjalan Lennosto), Rajavartiolaikoksen ja maanpuolustusjärjestöjen sekä poliisin esittelyosoastot
Rajasotilaskotikisarten kantiini auki
Kainuun Sotilassoittokunnan musiikki-marssiesitykset aamu- ja iltapäivällä, juontaa Arto Turpeinen
Avauspuhe, Juhani Ryyänen
Seppelipartioiden lähettäminen Jotos-muistomerkille ja Raappana-puistoon, Narvan marssi
Musiikkiesityksen jälkeen lyhyt toimintatyytö k. 9.15, k. 12.00

10.00 Seppleen laskeminen Raappana-puistossa
11.00 Ruokailu kirkon peräsalissa
12.30 Opastettu retki Partisaanien uhrin tapahtumapaikoille Kontiovaarassa sekä käynti Suomessa. Lähtö evl.-kirkon parkkipaikalta

SUOMU
14.00 Rajasotilaskoti, kantiini auki
14.30 Rukapirtin historiikki, kapteeni Tauno Oksanen
15.45 Lähtö paluumatkalle
17.00 Ruokailu kirkon peräsalissa

18.30 **Ilta tapahtuma** kulttuurikeskuksessa juontaa Tauno Oksanen
Lieksan Mieslaulajat
Puheenvuoro, kaupunginjohtaja Esko Lehto
Muistoja Rukajärven suunnalta, kapteeni Tauno Oksanen
Sodan viimeinen ilta Rukajärven suunnalla ja Rukajärven suunnan taistelumaastot tänään
Nuorisotyö 2011, eversti Jukka Valkeajärvi
Kuvastoa nuorison tapahtumista
Juhani Ryyänen
Kahvitarjoilu ja tutustuminen Raappanan valokuvänäyttelyyn Brahe-salin aulassa

20.00 **Illanvietto** Puustellissa, juontaa Kari Pippola
Musiikkia ja kuorolaulua, Rajan Miehet
Vapaata seurustelua

SUNNUNTAI 4.9.

08.00 Juhlakanslia ja infopiste auki kirkon aulassa
09.30 Kunniakäynti ja seppleenlasku sankarimuistomerkille
Hymni, Karjalan Sotilassoittokunta
Seppleenlasku Prken S Honkamaa ja paikallisyhdistys
Puhe, kirkkoherra Hannu Juntunen
Oi kallis Suomenmaa, Karjalan Sotilassoittokunta

10.00 Juhlamaljanpalvelus evlut. sekä ortodoksisessa kirkossa
Karjalan Sotilassoittokunta ja kirkkokuoro evlut.kirkossa
Kirkkoherra Hannu Juntunen, sotilaspastori Penna Parviainen ja Petri Rask

11.30 Ruokailu kirkon peräsalissa.

PÄÄJUHLAN OHJELMA SUNNUNTAINA

13.00 Liput saapuvat, lippufanfaari
Tervetuloa, prikaatikenraali Sakari Honkamaa
Seppelipartioiden lähettäminen, sotilaspastori Petri Rask
Narvan marssi, Karjalan Sotilassoittokunta
Kuorolaulua, Nuorten lauluryhmä
Juhlapuhe
Sillanpään marssilaulu
Karjalan Sotilassoittokunta
Palkitsemiset ja seuraavat perinnepäivät:
14.D:n perinneyhdistyksen hallitus

Tervehdykset
Lieksan kaupunki
Puolustusvoimat
Rajavartiolaikatos

Musiikkiesitys
Lieksan Mieslaulajat
Sydämeni laulu, Tämä taivas tämä maa

Veteraanin iltahuuto
Lieksan Mieslaulajat, Lieksan Sotaveteraanikuoro, Nuorten lauluryhmä ja Karjalan Sotilassoittokunta

Päätössanat
Kainuun Prikatin komentaja
Mammelaulu
Karjalan Sotilassoittokunta ja yleisö

Liput poistuvat
Päätöskahvit

Rajan Perinnetalo avoinna lauantaina 3.9. klo 12.00-18.00

Viikonlopon tilaisuudet ovat avoimia yleisölle.
Tervetuloa mukaan kaikki veteraaneista nuorisoon!

Sotaveteraaniliiton myyntitoimisto palvelee

Käy talossa tai soita Helenalle puh. (09) 6126 2014. Toimisto on avoinna ma-pe klo 8.30–16.00

Sähköposti: helena.hornborg@sotaveteraaniliitto.fi

Verkkokauppa palvelee osoitteessa: www.sotaveteraaniliitto.fi

Myyntitoimisto on suljettuna 11.7. – 5.8.2011.

1 Sotaveteraanimitali

Myös kannattajajäsenille.

Hinta 15 euroa.

2 Jäsenmerkki

Myös kannattajajäsenille.

10 euroa.

5 Isännänviiri

Kotipihalle tai mökille.
Sinivalkoisen viirin pituus
neljä tai viisi metriä.

Hinnat 55 ja 65 euroa.

4 Liiton standaari

Hinta 30 euroa

6 Suomen lippu

Hinta 25 euroa

25 Veteraanivyö

Laadukas kotimainen
kääntövyö, nahkaa väri
musta/viininpunainen.
Soljessa liiton tunnus.

Hinta 23 euroa

Liitto välittää veteraanivyötilaukset toimittajalle, joka myös laskuttaa tilauksen.

33 Kaulaliina

Laadukas, vuorillinen
kaulaliina.

Hinta 23 euroa

29 Kävelykeppi

Jääpiikillä ja rannelenkilla va-
rustettu kävelykeppi. Sotavete-
raanien käsityönä valmistama.
Tilatessasi ilmoita pituutesi.

Hinta 55 euroa

Liitto välittää kaulaliina ja keppien tilaukset toimittajalle, joka myös laskuttaa tilauksen.

Liiton tunnuksin varustetut solmiot

15 Tummansininen,
raidalliseen kuosiin
kudottu malli.

16 Tummansininen
solmio, jossa tunnuksen ylä- ja alapuolella
punainen, sininen ja
harmaa vinoraita.

Hinta 15 euroa

Saatavana myös ku-
minauhakiinnityksellä.

Liitto välittää solmiotilaukset toimittajalle, joka myös laskuttaa tilauksen.

43 Sama kaiku on askelten -CD

Kymmenen sotaveteraani-kuoron ja
Haminassa sotaveteraanien konsertissa
taltioituista äänitteistä on koottu
38 laulua sisältävä tupla-CD.

Uusi painos

Hinta 20 euroa

26 Kynttilänjalka

Kultakeskuksen perinteinen malli
vuodelta 1918. Korkeus 77 mm.
Varustettu liiton tunnuksella.
Hopeaa.

Hinta 125 euroa

Liitto välittää kynttilänjalkati-
laukset toimittajalle, joka myös
laskuttaa tilauksen.

31 Yrjö Jylhä: Kiirastuli

Runokokoelma

Talvisodan runoutta
vuodelta 1941. Kuvitettu.

Hinta 25 euroa.

8 Liiton virallinen hautakivimerkki

Halkaisija 60 mm.
Myös uurnamerkinä.

Hinta 12 euroa

9 Tammenlehvä- hautakivimerkki

Korkeus 90 mm

Hinta 20 euroa.

Uusi uurnamerkki

Korkeus 30 mm

Hinta 20 euroa

12 Uusi juhla-DVD

Sotaveteraani- ja
perinnekuorot
Helsingin Jäähallissa
14.3.2010.

Arvokas uusi DVD
Talvisodan muisto-
juhlasta.

Hinta 25 euroa

KÄYNTIOSOITE: Kellosilta 4 C, Itä-Pasila. Raitiovaunu 7 B kulkee Kellosillan pysäkillä.

TILAUSKORTTI

Suomen Sotaveteraaniliitto
PL 600
00521 HELSINKI

Nimi (tekstinen):

.....

Lähiosoite:

.....

Postinumero ja -toimipaikka:

.....

Nro ..... kpl.....

Nro ..... kpl.....

Nro ..... kpl.....

Nro ..... kpl.....

Nro ..... kpl.....

Nro ..... kpl.....

Nro ..... kpl.....

Nro ..... kpl.....

Nro ..... kpl.....

Nro ..... kpl.....

